

Iphe e meru l'oge ndu Eze k'ẹbo

*Sólomọnu arọ mmamiphe
(1 Eze 3:1-15)*

¹ Tọ dọ iya bụ; Sólomọnu Dévidi abya akpọo onwiya l'ọ bụ abara l'alì-eze iya. Ojejoje, bụ Nchileke iya eswiru iya ọkpobe eswiru; bya emee ya; yọ bụru oke amadụ.

² Sólomọnu abya ekfuru yeru ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Ndu o kfuru yeru bụ ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dọ ọnu labụ l'ụkporo iri iri; ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dọ ụkporo ise ise; ndu ikpe; mę iphe, bụ ndu ishi ndu Ízurelu l'ẹphe ha; mbụ ndu bụtsua ishi l'ẹnya-ufu ẹphe. ³ Sólomọnu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha atụgbua jeshia l'ẹke aagwaję iphe lę Gíbiyọnu; kę l'ọ l'ẹke ono bę Ụlo-Ékwà Ndzuko Nchileke nọ; mbụ ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje meru l'echi-ẹgu ono. ⁴ Dévidi bę pafutawaru Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje lę Kiriyatu-Jerimu bya edobe l'ẹke o metaru iya; kę l'ọ kpọberu iya ụlo-ékwa lę Jerúsalemu. ⁵ Ọbule ẹnya-ngweja, Bezalẹlu gude ope mee bę nọ lę Gíbiyọnu l'ifu ụlo-mkpù Ojejoje. Bezalẹlu bụ nwatibe Úri; Uri aburu nwatibe Huru. Sólomọnu yẹle edzudzu ọha ono achọlahaa Ojejoje l'ẹke ono. ⁶ Sólomọnu abya

enyihu ɛnya-ngweja, e meru l'ope; mbu l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko ono; ndu l'ifu Ojejoje l'ẹke ono gwoo unu ngweja-ukfuru labu l'ukporo iri.

⁷ Yo rua l'enyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomonu bya asu iya: "T'o kfuru ya iphe bu iphe, o choru te ya nu iya."

⁸ Sólomonu asu Nchileke: "I koshiwaru l'i yeru Dévidi, bu nna iya obu nshinu; bya emewa te ya buru eze l'ozori iya. ⁹ Byiko Ojejoje, bu Nchileke; te ukwa ono, i kweru nna iya; mbu Dévidi medzukwaa; ke l'i mewaru te ya buru eze mkporo-oha, ha l'o bu eja, no l'ali-a. ¹⁰ Nuna iya mmamiphe; nggu emee te ya kwaa ɛnya; k'ophu ya a-du ike chia ndu-a; ke l'e to dudu onye a-du ike achikota ndu nke ngu-a, ha nshinu ege-a."

¹¹ Nchileke asu Sólomonu: "Keshinu ophu o bu iphe ono be agu ngu egu l'obu; ti su t'a nu ngu eku; m'o bu iphe-enweru; m'o bu t'a kwabeje ngu ugvu; ti su t'e mee te ndu idu ashu nwushihu; ti su t'a nu ngu ndzu ogologo; gbahaa t'a nu ngu mmamiphe; mee t'iphe doje ngu ɛnya; k'ophu ii-gude iya l'achi ndu nk'iya-a, ya meru ti buru eze epe-wa; ¹² be ya a-nu ngu mmamiphe ono; mee ti kwaa ɛnya. Ya a-nukwa ngu phu eku; nu ngu iphe-enweru; me okwabe-ugvu, e-ta dudu onye eze, nwejeru iya nu le ndu ophu vu ngu uzo; ophu o dukwanu onye eze, bya bya enwe iya nu le ndu ophu etso ngu etsotso."

¹³ To du ya bu; Sólomonu eshi l'ẹke ono, aag-waje eja le Gibiyonu ono nyizita; mbu l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko ono; yo buru iya ola Jerúsalemu. Yo buru eze; wata ochi ndu Izurelu.

Ēku Sólomõnu
(1 Eze 10:26-29; 2 Iphe 9:13-28)

¹⁴ Sólomõnu akuberu onwiya ugbo-inya; me ndu agbaru iya iya. O nweru unu ugbo-inya eto l'ukporo iri; me ukporo unu madzu l'unu iri, bu ndu agbaje iya nu. Ndu ono be eze haru dobe le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; bya enweru ndu ophu o doberu le Jerúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze be meru te mkpola-ocha; me mkpola-ododo kuru lo bu mkpuma le Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yo tuko ekemeke obule dzuru ege oshi sikamo, atukoje ali okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba dzuru. ¹⁶ O bu l'ali Ijiputu yele ali Kuwe b'e shi eshije nmataru Sólomõnu inya. Yo buru ndu agbaru eze ngho shi ejeje Kuwe je anmashia ya. ¹⁷ Aswa, ephe shi akfuje gude zua ugbo-inya le Ijiputu bu unu shekelu mkpola-ocha le shekelu mkpola-ocha iri. Inya be ephe shi egudeje ukporo shekelu mkpola-ocha esaa le shekelu iri nmata. Ephe shikwaphu shi evufuje iya je erishitsua ndu eze ndu Hetu; me ke ndu Aramu.

2

Nkwako k'okpu eze-ulo Nchileke ono
(1 Eze 5:1-18)

¹ Sólomõnu abya ekpebua le ya a-kpuru epa Ojejoje eze-ulo Nchileke; ya a-kpukwaaruphu onwiya ulo-eze. ² Yo bya aguta ukporo unu unwoke esato l'unu iri 'ise* t'ephe buru ndu anodu evu iphe; guta ukporo unu unwoke ugbo

* 2:2 2:2 Iphe o bu bu 70,000.

iri† t'ephe buru ndu a-nodu awashi mkpuma l'ugvu ugvu ali ono; bya aguta unu unwoke tete‡ t'ephe buru ndu a-nodu eleta ephe enya l'ozi ono.

³ Sólomonu abya ezia Hiram, bu eze ndu Táya; su iya: “T’o bukwaru ege ono, o meru nna iya; mbu Dévidi; nu iya oshi sida t’o kpua ulo ebubu iya ono bu ege oo-meru yebdua. ⁴ Nta-a be ya abya okpuru Ojeje, bu Nchileke iya ulo; doberu iya eya nsọ t’o buru eke aa-kpoje insensu, eshi kwekwekwe oku l’ifu iya; mekwaphu t’e dobeje iya buredi, eedobeje l’ifu Nchileke tekenteke; bya aburu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru utsu l’urennyashi; mboku otu-ume; me le Aji Onwa Ophungu; me l’ogbaru Ojeje, bu Nchileke aji, l’ege a tugbaaru iya l’oge iya. Iphe ono b’e doberu t’o buru ome-l’ali, a-duru ndu Izurelu gbururu jeyewaru. ⁵ Ulo ono, ya abya akpukpu ono a-hakwa nshinu; kele Nchileke ayi be kangokotaru iphe bu agwa ndu odo l’o ha. ⁶ Obenu; ?bu onye be dzuru k’okpuru iya eze-ulo Nchileke? Keshinu ophu imigwe; me imigwe ophu kakota l’eli te dzudu iya anodu; ? bu onye be ya bu ke te ya kparu iya ulo? O bulephe t’a kpua eke aa-kpoje insensu oku l’ifu iya. ⁷ Nta-a bukwa t’i yeru iya onye emeje nka le mkpola-ododo; me le mkpola-ocha; me l’ope; me le mkpurukpu-igwe; bya aburu onye maru ege eegudeje owuu uswuswe; me owuu ododo l’eme nka; me ophu eke urukpu-urukpu. Onye obu a-bukwaruphu onye opyi iphe apyipyi doru

† 2:2 2:2 Iphe o bu bu 80,000. ‡ 2:2 2:2 Iphe o bu bu 3,600.

ęnya. Yęle ndu nk'iya, bu ndu eme nka, nna iya Dęvidi doberu a-tuko l'eje ozi le Jerúsalemu; me le Júda. ⁸ Nukwa iya phu oshi sida; oshi payinu; me l'oshi alugumu, shi l'ugvu ugvu Lébanonu; kele ya maru le ndu nke ngu be owaa oshi l'ugvu ugvu Lébanonu doru ęnya. Ndu nk'iya be ephe le ndu nke ngu a-tuko l'eje ozi ono; ⁹ k'ophu ephe a-kwakoberu iya oshi ono k'etsubo iya; ke l'ulo obu, ya abya akpukpu ophu a-hakwa nshinu; du biribiri. ¹⁰ Ndu nke ngu ono, egbu oshi ono be ya a-nu witu, e gweru egwegwe, jiru ukporo unu ekpa ugbo labu l'unu ekpa iri. Ya a-nu ephe bali, jiru ukporo unu ekpa labu l'unu ekpa iri; bya anu ephe ite mee, du ukporo unu labu l'unu iri; bya anu ephe ite manu, du ukporo unu labu l'unu iri."

¹¹ To du iya bu; Hiram, bu eze ndu Táya abya edee ekwo gude yeeru Sólomonu onu; su: "O bu okfu le Ojejoje yeru ndibe iya obu kparu iphe o meru ti buru eze ephe." ¹² Hiram ekfukwaaphu; su: "T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu; onye meru igwe; mee eliphe; mbu onye ono, nuru eze, bu Dęvidi nwa, maru iphe; kwaa ęnya; bya aburu onye iphe edoje ęnya; t'o buru onye a-kpuru Ojejoje eze-ulo; kparu onwiya ufu-eze. ¹³ Nta-a be ya eziwa Huramu-Abyi t'o bya. Huramu-Abyi bu nwoke, maru nka; buru onye iphe, edoje ęnya. ¹⁴ O bu nwatibe nwanyi ikfu Dánu. Nna iya bu onye Táya. O maru ege e shi eme nka le mkpola-ododo; mkpola-ocha; ope; mkpurukpu-igwe; mkpuma; me l'oshi. O makwaruphu ege

eegudeje òwúú uswe; òwúú, eke urukpu-urukpu; mę òwúú ododo; mę ọkpobe ẹkwa-ọcha l'eme nka. Ọ maru ẹge aapyije iphe-apyipyi, dụ iche iche. Iphe bụ ẹrengete, a sụru t'o mee bę oomekotaje. Yẹle ndu nke ngu, bụ ndu l'eme nka; mę ndu eme nka ono, nnajiufu iya, bụ Dévidi, bụ iya bụ nna ngu doberu a-tụko jee ozi ono. ¹⁵ Nta-a bụkwa tẹ nggụbe onye nwe mu nụ nụwaru ndu ozi ngu witu; balị; manụ; mę męe ono, i kfuru okfu iya ono. ¹⁶ Teke ono; ẹphe eje awataru ngu oshi, ị chọkpooru l'ugvu ugvu Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze ẹnyimu; je edobe iya lẹ Jọpa, bụ ẹke ọo-nọdu; nggu evuta iya lashia Jerúsalemu.”

Aawata ọkpu eze-ulo Nchileke
(1 Eze 6:1-38)

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; Sólomonu abya agua ndu mbyamumba, bu l'alị Ízurelu ọgu; ẹge ono, nna iya; mbụ Dévidi gụru ẹphe ono. Mkpakọ iphe, ẹphe dụ aburu ụkporo ụnu ugbo iri lẹ tete; l'ụnu unwoke ẹno. § ¹⁸ Yo woru ụkporo ụnu ugbo ẹsato l'ụnu iri l'ise* dobe t'ẹphe bụru ndu evu iphe, eevu evuvu; dobe ụkporo ụnu ugbo iri† t'ẹphe bụru ndu l'awa mkpuma l'alị ugvu ono; bya edobe ụnu tete‡ t'ẹphe bụru ndu ishi, l'eleta ẹnya l'ozi ono; k'ọphu ẹphe a-nọdu eme tẹ ndu ono jee ozi ẹphe.

§ **2:17** 2:17 Iphe ọ bụ bụ 153,600. * **2:18** 2:18 Iphe ọ bụ bụ 70,000. † **2:18** 2:18 Iphe ọ bụ bụ 80,000. ‡ **2:18** 2:18 Iphe ọ bụ bụ 3,600.

3

Sólomõnu akpu eze-ulo Nchileke ono (1 Eze 6:1-36)

¹ Tõ dũ iya bũ; Sólomõnu awata òkpu eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu l'ugvu Moriya, bũ ẹke ono, Ojejoje byakfutajeru nna iya; mbũ Dévidi ono; mbũ l'echi ẹke Onanu kẹ Jebusu shi etsuje bali, bũ iya bũ ẹke ono, Dévidi doberu t'a kpua ya ono. ² Ọ bũ l'abali k'ẹbo l'onwa k'ẹbo l'afa k'eno, ọ wataru achichi b'ọ wataru iya akpukpũ. ³ Ọwaa ẹge Sólomõnu gude tũ ọkpa-ulo ono, aakpuru Nchileke ono l'uzo, e shi atuje iphe l'oge ndiche. Ogologo iya dũ ụkporo ntũ-ọkpa ẹno l'iri; uswe iya adũ ụkporo ntũ-ọkpa ụkporo l'iri. ⁴ Nwũlo, a kpuru; yọ dũ-kfuru l'onu eze-ulo ono dũ ụkporo ntũ-ọkpa l'iri l'ogologo. Ogologo iya; bẹ yele uswe ulo ono l'onwiya halephu ẹnya-nhamunha. Eli nwũlo ono dũ ntũ-ọkpa ụkporo tete. L'ime iya bẹ bũ ọkpobe mkpọla-ododo b'o kwekotaru iya. ⁵ Phorokoto ulo ono b'ọ gbakotaru oshi payinu; kwekota iya mkpọla-ododo, guru egugu; bya egude nkfu; mẹ gwogirigwo mengashia ya emengashi. ⁶ Ọ gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpọla-ododo, o yeru l'ulo ono bẹ bũ mkpọla-ododo, shi l'ali Pavayimu. ⁷ Ọ wukotaru mkpọla-ododo l'ulo ono l'ọ ha. Ọ wukotaru iya l'itso; mẹ l'onu ulo ono; mẹ l'oshi-ẹpoto ulo ono; mẹkpo l'ibo iya; bya apyishia cherobimu l'eli oshi-ẹpoto ono. ⁸ Yọ bya akputa mkpura Ẹke-Kakota-odu-Nso. Ogologo ulo ono yele uswe iya; b'ọ kpuru; yọ hakọ ẹnya-nhamunha. Ọ

kpuru ogologo iya; yọ dọ ụkporo ntụ-ọkpa l'iri; uswe iya adu ụkporo ntụ-ọkpa l'iri. Yo kwekota iya mkpọla-ododo, guru egugu, dọ unu talentu l'ụkporo iri. ⁹ Ntu mkpọla-ododo, e gude mee k'ulo ono bẹ era iya dọ shekelu ụkporo labu l'iri. O wukotakwaruphu mkpọla-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Lẹ mkpura Eke-Kakota-odu-Nsọ ono b'ọ kpuru cherobimu labu akpukpu dobe; wukota iya mkpọla-ododo. ¹¹ Eba cherobimu ono ephe ebo kpakoru dọ nkwo-eka ụkporo. Eba lanu; bẹ dọ nkwo-eka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-epoto ulo ono; nanu ophu dọ nkwo-eka ise; nọ je asukfuru lẹ nku cherobimu ophu. ¹² Eba cherobimu ono ophu; dọ nkwo-eka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-epoto ulo ono; nanu ophu; dọ nkwo-eka ise; nọ je asukfuru lẹ nku k'odungu phu. ¹³ Cherobimu ono bẹ gbasatsuaru eba iya agbasa; yọ dọ nkwo-eka ụkporo. Ephe evudo chebegbaa ifu lẹ mkpura ono gededede. ¹⁴ Yo gude owuu, eke urukpu-urukpu; owuu uswe; owuu ododo; me okpobe ekwa ocha kwee ekwa-mgbochi; bya eseshia cherobimu l'eli iya.

Itso, e meru l'ope
(1 Eze 7:15-22)

¹⁵ L'onu ulo ono b'ọ meru itso labu gvube. O dutsua ntụ-ọkpa ụkporo labu l'iri l'ebo l'eli; bya emeta ishi itso, dọ ntụ-ọkpa esaa esaa lẹ mkpirikpi iya tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶ O kparu iphe, dọ l'ọ bu gwogirigwo gangashia l'eli

itso ono; bya akpua iphe, du l'ọ bu akpuru utara-okumu, du ukporo ise swobetsua le gwogirigwo ono. ¹⁷ Yọ bya egvube itso ono ephe ebo l'ifu eze-ulo ono. Nanu b'o gvuberu l'uzo ohuda ulo ono; gvube ophu l'uzo isheli. Ophu o gvuberu l'uzo ohuda b'ọ guberu Jakinu; gube ophu no l'uzo isheli Bówazu.

4

Eememashi eze-ulo Nchileke

(1 Eze 7:23-51)

¹ To du iya bu; yo bya egude ope meta enyangweja, du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri l'ogologo; usa iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; eli iya adu ntụ-okpa iri l'ise.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini

(1 Eze 7:23-26)

² Yọ bya adazee ope adaze; gude meta eze enyimu, gbaru mgburumgburu. Igbiri-onu iya; du nkwo-eka iri; du nkwo-eka ise l'eli. Mgburumgburu iya be kpakoru du nkwo-eka ukporo l'iri. ³ Le mkpuli igburu-onu iya ono b'a kpupyaberu iphe, du l'ọ bu oke-eswi dophee ya mgburumgburu. Oduje iri l'enya nkwo-eka lanu. Oke-eswi ono b'a kporu giriri uzi labu; e mee ya yele eze enyimu mini ono atuko ragbabe.

⁴ Iphe ono, eeyeje mini ono b'a doberu l'eli oke-eswi iri l'ebo. Eto be no chebe ifu l'uzo isheli. Eto odo cheberu ifu l'uzo enyanwu-ariba; eto ophu echebe ifu l'uzo ohuda; eto ophu echebe ifu l'uzo enyanwu-ahata; ephe atuko ghakota ike ye l'ime. ⁵ Iphe ono, eeyeje mini ono be igbidigbi

iya ha l'ọ bụ ukfukfumu-ẹka. Igburuma-ọnu iya b'e meru; yọ dọ l'ọ bụ ọnu okoro; mbụ l'e meru iya; yọ dọ l'ọ bụ okfukfulike. Mini, alajẹ iya nụ bẹ e-ru iphe, dọ l'ọ bụ ọnu galọnu mini ẹsaa l'ụkporo galọnu iri.* ⁶ O mekwaruphu eze gbangụgbangu iri, e gudeje asa iphe. Ise b'ọ sùberu l'ụzo ọhuda; sùbe ise l'ụzo isheli. O bụ l'eze gbangụgbangu ono; bẹ ẹphe asajẹ iphe, e gude eme kẹ ngweja-ukfuru. Iphe phụ, eeyeje mini phụ aburu ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja egudje asacha onwẹphe.

⁷ Yọ bya egude mkpọla-ododo meta iphe, aatukobeje urọku ụzo iri dobe l'eze-ulo ono. Yọ bụru ẹge a sūru t'e mee ya b'o meru iya. O doberu ise l'ụzo ọhuda; dobe ise l'ụzo isheli. ⁸ Yo mekwaaphu teburu iri dobe l'eze-ulo ono. Ise b'o doberu l'ụzo ọhuda; dobe ise l'ụzo isheli; b'ọ bya egudekwaphu mkpọla-ododo mee ụkporo gbangụgbangu ise.

⁹ Yọ bya emeta ogbodufu kẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ eze ogbodufu; mẹ ibo, eeyegbaa l'ogbodufu ono. Yo kwekota ope lẹ ibo ono. ¹⁰ Yọ pata eze ẹnyimu mini phụ sùbe l'ụzo ọhuda; mbụ l'ụzo ẹnyanwu-ahata ụzo ọhuda ụlo ono.

¹¹ Iphe ọdo, Hiramụ mefuaru bụ ite; mẹ eze ago; mẹ eze gbangụgbangu.

*Iphe, Hiramụ kpụshiru dobe l'eze-ulo Ojejoje
(1 Eze 7:40-51)*

* **4:5** 4:5 Iphe ọ bụ bụ 17,500.

Tọ dụ iya bụ; Hiramụ arụkọta iphe bụ ọru, ọoruru eze, bụ Sólomọnu l'eze-ụlo Nchileke ono; yọ gvụ:

¹² Ọ kpuru itso labụ; mę nchị itso labụ, gwọtsuaru agwọgwọ, ọ tukobetsuaru l'eli itso ono; mę iphe-akpakpa, dụ ụzo labụ, ọ kparụ gude memashia nchị itso labụ ono, gwọtsuaru agwọgwọ ono; ¹³ mę iphe ono, dụ l'ọ bụ akpuru ụtara-okumu, dụ unu, o dopheeru iphe akpakpa ono mgburumgburu. Ọ doru iya giriri ụzo labụ lę nchị itso ono gude memashia ya ememashi; ¹⁴ mę ọ-gba-kperekpere yele eze gbangugbangu, a dobegbaaru l'eli iya; ¹⁵ mę eze ẹnyimụ mini yele oke-eswi iri l'ẹbo, a sụberu eze ẹnyimụ mini ono l'eli; ¹⁶ mę ite; mę eze ago; mę oji; męwaru unwu ivu ọdo, gbarụ nụ.

Iphe, bụ iphe, Huramu-Abyi meshikotaru eze, bụ Sólomọnu lę k'eze-ụlo Nchileke ono bụ ope, egbugbaa ngerengere b'o gude mekota iya.

¹⁷ Yọ bụru l'alị ụra, nọ lę phorokoto alị, nọ lę mgbaku Súkọtu yele Zereda lę nsuda Jódanu bę eze nọ yotakota ivu ono l'ọ ha. ¹⁸ Sólomọnu bę meshiru iphe ono l'igwe; k'ọphu bụ l'era ope, laru iya nụ b'ę ta dudu onye maru iya nụ.

¹⁹ Sólomọnu abya emeshikota iphe, nọkota l'eze-ụlo Nchileke ono; bụ iya bụ: ẹnyan-gweja, e gude mkpọla-ododo mee; mę teburu, aatukobeje buredi, dụ nsọ l'ifu Nchileke; ²⁰ mę iphe, aatukobeje urọku, e meru l'ọkpobe mkpọla-ododo yele urọku, a tukobegbaaru iya t'o nwuje l'ifu Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ; ẹge ono, a suru t'ọ dụ ono; ²¹ mę iphe, dụ l'ọ bụ okfukfulike; mę urọku; mę iphe, e gudeje akpapyata iphe.

E mekotaru iya l'okpobe mkpọla-ododo; ²² mę iphe, apaję òwúú urọku; mę eze gbangugbangu; mę agọ; mę iphe, aagujeru ọku ye. E gudekota ọkpobe mkpọla-ododo mekota iya; mękpọ mgbo eze-ulo ono, bu iya bu mgbo k'ime mkpura Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ; mę mgbo k'eze-ulo ono l'onwiya.

5

¹ Ya ndono; ọru Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono agvulephu; yọ chishia iphe, Dévidi, bu nna iya doberu iche bya edobe l'ulo ono; mbu mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; męwaru agwa ọdo l'ọ ha. Iphe ono b'o dobekotaru l'ẹke aakwakọbeje ẹku l'ulo Nchileke ono.

Aapabata Okpoko Ọgba-ndzụ l'eze-ulo Nchileke

(1 Eze 8:1-9)

² Tọ du iya bu; Sólomọnu abya ekukoo ndu bu ọgurennya ndu Ízurelu le Jerúsalemu; mę ndu bugbaa ishi l'ikfu l'ikfu; mę ndu bugbaa ishi l'ęnya-ufu ẹphe le Ízurelu; t'ẹphe shi le Mkpukpu Dévidi, bu iya bu Záyonu pafuta Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono. ³ Yo rua l'oge aji, ẹphe agbaję l'onwa k'ęsaa; unwoke Ízurelu l'ẹphe ha abya edzua l'ifu eze.

⁴ Ndu bu ọgurennya le Ízurelu edzulephu; ndu Lívayi apalia Okpoko Ọgba-ndzụ ono. ⁵ Ẹphe apata Okpoko Ọgba-ndzụ ono; bya afọta Ulo-Ẹkwà Ndzuko; gwotakota iphe, bu ivu, du nsọ, nọ iya nu. Yọ buru ndu achijeru Nchileke ẹja mę ndu Lívayi vutaru iya. ⁶ Eze, bu Sólomọnu

yẹle edzudzu ọha ndu Ízurelu l'ẹphe ha, dzuru l'ẹke ono atuko ọdu l'ifu Okpoko Ọgba-ndzu ono l'egbushi aturu; me eswi. Anu, ẹphe gburu b'ẹ ta tukotadu ọnu iya; ta aguta iya aguta.

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ẹja apata Okpoko Ọgba-ndzu Ojejoje ono bya edobe l'oru ẹke, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bu iya bu Ẹke-Kakota-odu-Nso. Ẹphe doberu iya le mkpuli ebà cherobimu phu. ⁸ Cherobimu ono be gbasaru ebà agbasa l'oru ẹke ono, e doberu Okpoko Ọgba-ndzu ono; shi ẹge ono kpuchita Okpoko Ọgba-ndzu ono yele mgboro, eegudeje apa iya. ⁹ Mgboro Okpoko Ọgba-ndzu ono be du ogologo k'ophu bu l'eeshije l'onu Ẹke-du-Nso ono l'ele ishishi iya ẹke o tsefutaru. O le e te shijekwanu l'azu ulo ono phu iya. Ẹphe nokwaa l'ẹke ono jeye ntanu. ¹⁰ E to dudu iphe, no l'ime Okpoko Ọgba-ndzu ono; gbahaa mkpuma labu, du balibali, Mosisu yeru l'ime iya l'ugvu Horebu; mbu l'ẹke ono, Ojejoje yele ndu Ízurelu gbaru ndzu teke ono, ẹphe shi l'ali Ijiputu lufuta ono.

Ọdu-biribiri Ojejoje (1 Eze 7:40-51)

¹¹ To du iya bu; ndu achijeru Nchileke ẹja abya eshi le mkpura Ẹke-du-Nso ono lufuta. Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, bu ndu ophu no l'ẹke ono; be dobehawaru onwẹphe nsọ l'ẹphe hakota; ophu ẹphe 'akpadu ishi k'ogbo ophu ẹphe tsotsua. ¹² Ásafu; me Hemanu; me Jedutunu; me unwu ẹphe; me ndu abubu ẹphe; mbu ogbo egvu ono, shi l'eri Lívayi l'ẹphe

ha ono abya evudo l'iku ɛnya-ngweja ɛke iya k'ɛnyanwu-ahata. Ɛphe eyekota uwe, e meru l'okpobe ɛkwa ocha; chiru ogele; mɛ une; mɛ ogumogu l'aku egvu. Ndu achijeru Nchileke ɛja adu ukporo umadzu ishingu atuko tsoru ɛphe l'egbu upyoku. ¹³ Oda upyoku ono; yele olu egvu ndu egvu ono atuko l'awukotalephu nanu. Ɛphe egude egvu ono l'aja Ojejoje ajaja; l'ekele iya ekele. Ɛphe egude upyoku; gude ogele; mewaru ngwa-egvu odo l'agu egvu ono. Olu ɛphe atuko l'aha gengugengu l'ɛke ɛphe aja Ojejoje ajaja l'asuje:

“O bu onye oma;

n-yemobu iya a-noje

gbururu jeye le gbururu.”

To du iya bu; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono; ¹⁴ k'ophu bu le ndu ono, achijeru Nchileke ɛja ono ta duhedu ike oje ozi ɛphe; ke l'odu-biribiri Ojejoje byaru bya eji ulo Nchileke ono.

6

Okfu, Sólomonu kfulu

(1 Eze 8:12-21)

¹ To du iya bu; Sólomonu asu: “Le Ojejoje be suru l'oo l'urukpu, gbaru ochi be ya e-buru.

² Ya kpwaru ngu eze-ulo, du egvu; ɛke ii-buru gbururu jeye le gbururu.”

³ Ndu Izurelu ono, dzukoru nu ono evudo l'ɛke ono; Sólomonu aghachiru ɛphe ifu; bya agooru ɛphe onu; ⁴ su: “T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu; mbu onye ono, gudewa ɛke iya medzua ukwa ono, o kweru nna iya, bu

Dévidi ono; mbụ ụkwa ono, o gude ọnu iya kwe iya lẹ teke ono, ọ sụru: ⁵ 'Lẹ keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu nk'iya lẹ Íjiputu b'ẹ tọ dudu edukfu, nọ l'ikfu Ízurelu kpamukpamu, ya fọtaru t'ọ bụru ẹke aa-kpuru iya tẹ ẹpha iya nọdukwanu l'ẹke ono; ọphu ọ dudu onye ya fọtaru t'ọ bụru onye ishi ndibe iya, bụ ndu Ízurelu. ⁶ Ole nta-a bẹ ya fọtawaru Jerúsalemu t'ọ bụru ẹke ẹpha iya a-nọdu; bya afọta Dévidi t'ọ chije ndibe iya, bụ ndu Ízurelu.'

⁷ "Nna iya; mbụ Dévidi b'o shi nọdu l'obu t'ọ kpọaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ụlo. ⁸ Obenu lẹ Ojejoje bẹ sụru nna iya; mbụ Dévidi: 'Keshinu ọphu i shi vuru iya l'obu t'ị kpọaru iya eze-ụlo b'ọ dụkwaa mma l'o shi nọdu ngu l'obu. ⁹ Obenu l'ẹ tọ bụdu nggubedua a-kpụ ụlo ono. Onye a-kpụ iya nụ bụ nwatibe ngu kẹ nwoke, bụ mee ngu gẹdegede. Ọ bụ onye onanu a-kpuru iya eze-ụlo ono.'

¹⁰ "Nta-a bẹ Ojejoje medzuwaru ụkwa ono, o kweru ono; kẹle ya lufutawaru bya anọ-chia ẹnnya nna iya; mbụ Dévidi; nọduwa l'aba-eze ndu Ízurelu ẹge ono, Ojejoje kweru ụkwa iya ono; ya abyawa bya akpua eze-ụlo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ono. ¹¹ Yọ bụru l'ẹke ono bẹ ya doberu Okpoko Ọgba-ndzụ; mbụ okpoko ono, e yeru ọgba-ndzụ ono, Ojejoje yẹle ndu Ízurelu gbaru ono."

*Sólomọnu ekfu anụ Nchileke
(1 Eze 8:22-53)*

¹² Tọ dọ iya bu; Sólomọnu evudo l'ifu ẹnaya-
ngweja Ojejoje l'ifu edzudzu ọha ndu Ízurelu
ono; chilia ẹka iya ẹphe ẹbo imeli. ¹³ Sólomọnu
gudewa ope meta eli ẹke, eevudoje, ogologo iya
dọ ntụ-ọkpa ẹsaa lẹ mkpirikpi iya; ụsa iya adọ
ntụ-ọkpa ẹsaa lẹ mkpirikpi iya; eli iya adọ ntụ-
ọkpa ẹno lẹ mkpirikpi iya. Ẹke o doberu iya
aburu l'echi ogbodufu ono. Yọ kfu-koru l'eli
iya; gbushi ikpere l'ifu edzudzu ọha Ízurelu
ono; bya achi-lia ẹka imeli; ¹⁴ kfulahaa; su:
“Nggube Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu; ẹ tọ
dudu Nchileke ọdo, nonu, dọ l'ọ bu nggubedua
l'imigwe mẹ l'eliphe; mbụ nggube onye edobeje
ndzụ, nggu lẹ ndu ozi ngu gbaru; l'ekoshije
l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbụ ndu, gude obu
ẹphe l'ọ ha l'etso ụzo ngu. ¹⁵ Nggube onye ono,
medzuru ụkwa, i kweru nwozi ngu ono, bu nna
iya Dévidi. I gude ọnu ngu kwee ya ụkwa; bya
egude ẹka ngu medzua ya; ẹge-a, ọ dọ ntanụ-a.

¹⁶ “Nggube Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu
Ízurelu; nta-a bukwa t'i medzufua ụkwa ono, i
kweru nwozi ngu ono, bu iya bu nna iya; mbụ
Dévidi; mbụ ụkwa ono, i kweru iya; su: ‘L'ẹ tọ
dudu iphe, e-me tẹ unwu iya nọ-buhu l'aba-eze
ndu Ízurelu; m'ọ -buru-a l'ẹphe a-kwabẹ ẹnaya;
me ekemu iya; ẹge ono, nggubedua meru ono.’
¹⁷ Byiko; Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu; tẹ
ụkwa ono, i kweru nwozi ngu; mbụ Dévidi ono
vukotakwa.

¹⁸ “Ọ bu; Nchileke yẹle madzụ mmanu; ?ẹphe
e-bukotagherua lẹ mgboko-a? Igwe; mbụ igwe
ọphu kakọta l'eli te dzudu ngu ebubu; ?bu-

chia ụlo ọwaa, ya kpuru-a e-dzu ngu ebubu?
¹⁹ Nggube Ojeoje, bu Nchileke; ngabenu nchi l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anu ngu; me aroro, ọoro ngu. Nuru mkpu ono, nwozi ngu echi l'echiku ngu ono; waa ekfukfu ono, o no l'ifu ngu l'ekfu anu ngu ono. ²⁰ Te enya ngu nodujenu l'ulo-wa: eswe l'enyasi; mbu l'eke-a, i suru l'ime te epha ngu nodu-wa; k'ophu ii-nuje ekfukfu, nwozi ngu gharu ifu l'eke-a l'ekfu anu ngu-wa. ²¹ Nujenu aroro, nwozi ngu; me ophu ndibe ngu, bu ndu Izurelu aro ngu teke epe cheberu ifu l'eke-a l'ekfu anu ngu. Shikwa l'imigwe, bu eke i bu ebubu nua ya. Nua ya; nggu aguru epe nvu l'ipe, du eji epe.

²² "O -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a su iya t'o gu enwa; yo bya l'ifu enya-ngweja ngu l'ulo-wa bya agua enwa obu; ²³ shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nu. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ophu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tukobe iya iphe, o meru l'ishi. Onye ophu iswi du mma; nggu aharu iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nu; ke l'o bu onye doberu eka ndoo.

²⁴ "O -buru le ndu ohogu lu-gburu ndu nke ngu, bu ndu Izurelu l'ogu; okfu l'epe mesweru ngu; o -buru l'epe bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulaha epha ngu; nodu l'ulo-wa kfuru nu ngu; roo ngu; ²⁵ shikwa l'imigwe nua iya; nggu aguru ndibe ngu ono, bu ndu Izurelu nvu l'ipe, du eji ono, epe meru ono. Nggu eduphuta epe azu l'ali ono, i nuru epe le nna epe ono.

²⁶ "O -bu l'a kpo-chiru igweli; mini ajika

achichi; okfu l'ephe meru ngu iphe, du eji; o -buru l'ephe gharu ifu l'eke-a; kfulu nu ngu; kulahaa epha ngu; bya agbakuta iphe, du eji ephe ono azu; ke l'i mewaru t'ephe jee iphe-ehuka; ²⁷ shikwa l'imigwe nua iya; guaru ndu ozi ngu, bu iya bu ndibe ngu ono, bu ndu Izurelu ono nvu l'iphe, du eji obu. Nngu ezia ephe uzo ophu vudo nhamunha, ephe a-nodu etso. Nngu emee te mini chia l'ali ngu ono, bu ali, i nuru ndibe ngu t'o buru okè-iphe ephe ono.

²⁸ "O -buru l'oo ejo-egu byaru l'ali-a; m'o bu ejo o-me-l'ehu; m'o bu iphe, emebyishije nri, a koru l'okfu; m'o bu ophu emeje t'o tsua evu; m'o bu igube; m'o bu ntaka, atakashije iphe be byaru nu; m'o bu l'oo ohogu ephe; be byaru bya ekepheta ephe le mkpukpu, no l'ali ephe; mbu m'o -ruhuru; o -buru egbe iphe-ehuka, du idagha; m'o bu iphe-ememe, du idagha be byaru nu; ²⁹ o -nwekpooru onye machiru eka l'uzo ulowa kfulu nu ngu; m'o bu l'oo ndibe ngu, bu ndu Izurelu l'ephe ha be kfulu nu ngu; bya aruo ngu; ke l'oo onyenonu maru ege oomeberu iya; me ege ootsu-beru iya l'ehu; ³⁰ shikwa l'imigwe, bu eke ono, i bu ebuo ono nua ya. Guar ephe nvu; nngu emeeru onyenonu l'ege iphe, oome gbaru; keshinu i maru obu onyemonye obule; ke l'oo nggubedua nwenkinyi ngu be maru obu unwu eliphe l'ephe ha; ³¹ k'ophu ephe a-nodu ats'u ngu egvu; l'etso uzo ngu mboku-mboku jeye ege ephe a-no-bebe l'ali ono, i nuru nna ayi phe ono.

³² "A bya l'onye bu onye mba odo; mbu onye ta

budu onye Ízurelu, bu ndibe ngu; mbu onye shi l'ẹke teru ẹnya gude k'ẹpha ngu ono, paru ẹka apaa ono bya; me k'ike ngu ono; me k'iphe ono, du biribiri, imegbaa ono; teke onye ono byaru bya aghaa ifu l'ulo-wa kfuru nu ngu; ³³ shikwa l'imigwe, bu ẹke ono, i bu ebubu ono nua ya; nggu emeeru onye mba odo ono iphemiphe obule, o rakuru ngu t'i meeru iya; k'ophu ndu mgboko l'ẹphe ha a-maru ẹpha ngu; shi ẹge ono tsulahaan ngu egvu ẹge ndibe ngu, bu ndu Ízurelu atsụ ngu; mbu ẹphe a-makwaruphu l'ulo-wa, ya kpuru-wa be vu ẹpha ngu.

³⁴ “O -buru le ndibe ngu jeru je etso ndu ohogu ẹphe ogu l'iphe bu ẹke, i ziru ẹphe; ẹphe -ghawa ifu le mkpukpu-wa, i fotaru-a; me l'ulo-o, ya kpuru ngu-wa; ³⁵ shikwa l'imigwe nua ekfukfu, ẹphe kfuru nu ngu; me l'aroro, ẹphe roru ngu; gbaaru ẹphe odzori.

³⁶ “Teke o bu l'oo iphe, du eji be ẹphe meru ngu; ke l'e to dudu onye e-te emejedu iphe, du eji; ehụ -wata ngu oghu eghughu l'ẹke ẹphe no; nggu eworu ẹphe ye ohogu l'ẹka; k'ophu bu l'aakpu ẹphe le ndzu laa ali, teru ẹnya; m'o bu ẹke du ntse; ³⁷ ẹphe -nodu l'ali ono, a kpuru ẹphe le ndzu laa ono; egomunggo alaa ẹphe azu; izimana ala ẹphe azu; ẹphe anodu l'ali ndu ono, kpuru ẹphe le ndzu ono roo ngu; su: 'L'ẹphe mewaru iphe, du eji; bya emewa iphe, e-te vudodu nhamunha; mewa akpamara;’ ³⁸ o -buru l'ẹphe no l'ali ono, a kpuru ẹphe le ndzu laa ono; gude obu ẹphe l'o ha; me ndzu ẹphe l'o ha lakfuta ngu odo; bya aghaa ifu l'ali-a, bu

alì, ì nùru nna ẹphe-a; mbù lẹ mkpukpu-wa, ì fọtaru; mẹ l'ulo-wa, ya kpuru ngu-a; kfuru nù ngu; ³⁹ shikwa l'imigwe l'ẹke ono, i bu ebubu ono nù ẹkfukfu, ẹphe kfuru nù ngu; mẹ l'aroro ono, ẹphe roru ngu ono; nggu agbaaru ẹphe ọdzori. Nggụ aguaru ndibe ngu ono, mesweru ngu nù ono nvù.

⁴⁰ “Byiko Nchileke iya; tẹ ẹnya ngu nọduje rù l'ẹkfukfu, a nọ l'ẹke-a l'ekfu anù ngu; nggu angabejekwa iya phù nchì.

⁴¹ “Nta-a bukwa t'i gbeshi nggube Ojejoje, bụ Nchileke; jeshia l'ọkpoku ngu.

“Gbeshi nggu lẹ

Okpoko Ogbá-ndzù ngu ono,
ekoshi l'ì bụ onye ike ono.

Nggube Ojejoje,

bù Nchileke;

tẹ ndu nke ngu, achijeru Nchileke ẹja;

bukwaru ndu ee-ye

ndzofuta ẹge eeyeje uwe-a.

Tẹ ndu bụ ndu nke ngu

tekwa ẹswa l'iphe, dù mma,

iimeru ẹphe.

⁴² Byiko Ojejoje, bụ Nchileke;

be ewofukwa ifu l'ẹke onye nke ngu ono,

i teru manù ono nọ.

Nyatakwa obu ono, i yeru

Dévidi, bụ nwozi ngu ono.”

7

*Eeye Nchileke eze-ulo ono l'ẹka
(1 Eze 8:62-66)*

¹ Sólomõnu ekfutsulephu nù Nchileke; òku eshi l'imigwe bya ekekota ngweja-ukfuru; mę ngweja ndu òphu l'ò ha. Òdu-biribiri Ojejoje abya eji ọ̀lo ono. ² Ndu achijeru Nchileke ẹja ta dọ̀ ike bahọ̀ l'eze-ọ̀lo Ojejoje ono; kẹ̀ l'òdu-biribiri Ojejoje ono jiru iya ejiji. ³ Ndu Ízurèlu aphùlephu òku ono teke ò bya; bya aphù òdu-biribiri Ojejoje ono, nọ̀ l'eli ọ̀lo ono; dashia; kpu-betsua ifu l'alì l'eli ẹke e gude mkpuma kpulia akpuli; ẹphe abalahaaru Ojejoje ẹja; l'ekele iya ekele; sù:

“Ò bọ̀ onye ọ̀ma;
n-yemobu iya anọ̀je
gbururu jeye lẹ̀ gbururu.”

Eeye eze-ọ̀lo ono l'ẹka Ojejoje
(1 Eze 8:62-66)

⁴ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; eze yele ndu Ízurèlu l'ẹphe ha atọ̀ko gwoo ngweja l'ifu Ojejoje. ⁵ Anọ̀, eze Sólomõnu gburu egbugbu gude gwoo ngweja ono bẹ̀ dọ̀; ọ̀kporo ọ̀nu eswi ugbo labọ̀ l'ọ̀nu iri 'ise;* mę atọ̀ru, dọ̀ ọ̀nu ọ̀kporo iri l'ise.† Eze yele ndu Ízurèlu l'ẹphe ha eworu eze-ọ̀lo Nchileke ono ye iya l'ẹka. ⁶ Ndu achijeru Nchileke ẹja atọ̀ko vudogbaa l'ẹke ẹphe evudoje. Ono kwaphọ̀ ẹge ndu kẹ̀ Lívayi vudogbaa; gude ngwa-egvu Ojejoje; mbọ̀ ngwa-egvu ono, eze, bọ̀ Dévidi meshiru dobe t'e gude guje egvu ekele nù Ojejoje, bọ̀ iya bọ̀ ngwa-egvu ono, o shi egudeje l'agọ̀ egvu ekele; asuje: “Lẹ̀ n-yemobu iya anọ̀je gbururu jeye lẹ̀ gbururu.” Ndu ono, achijeru

* 7:5 7:5 Iphe ò bọ̀ bọ̀ 22,000. † 7:5 7:5 Iphe ò bọ̀ bọ̀ 120,000.

Nchileke eja ono anọdu ghaaru ndu Lívayi ifu; l'egbu ụpyoku; ndu Ízurelu l'ẹphe ha atụko vudo evudo.

⁷ Sólomọnu edobe echi ogbodufu ono, nọ l'ọnu eze-ulo Ojejoje ono nsọ. Yọ bụru l'ẹke ono b'ọ nọ gwoo ngweja-ukfuru; mę èbà anụ, e gude gwoo ngweja ẹhu-agu; kẹ l'ẹnya-ngweja phụ, e gude ope mee phụ bẹ ngweja-ukfuru ono; mę ngweja nri; mę k'èbà anụ ta lakọtadu.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Sólomọnu mę iphe bụ ndu Ízurelu, ẹphe l'iya nọ l'ẹke ono; agbaa aji ono ujiku ẹsaa; mękpo igweligwe edzudzu ọha ono, shi l'ọnu ẹke eeshije bahụ lẹ Lebo-Hámatu; je akpaa lẹ nggele Íjiputu ono. ⁹ Yo be mbọku k'ẹsato; ẹphe enwee ndzuko, dụ iche. Ishi iya abụru l'ẹphe meru kẹ odobe ẹnya-ngweja ono nsọ ujiku ẹsaa; gbaa aji iya ujiku ẹsaa. ¹⁰ Yo be mbọku, ọnwa ẹsaa gbaru l'ụkporo abalị l'abalị ẹto; yọ sụ ndu ono t'ẹphe lakọtawaru l'ufu. Ẹphe egude ẹhu-ọtso-ẹna lashia; k'iphe-oma, Nchileke meru Dévidi; mę Sólomọnu; mę ndibe iya, bụ ndu Ízurelu.

*Ojejoje eyeru Sólomọnu ọnu
(1 Eze 9:1-9)*

¹¹ Lẹ Sólomọnu kpụ-getsuaru eze-ulo Nchileke ono; mę ufu-eze iya; mbụ tuko iphemiphe ọbule, ọ tumberu k'ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mę l'ufu-eze iya mekota; ¹² bẹ Ojejoje byakfutaru iya l'ẹnyashi bya asụ iya: “Lẹ ya nụwaru ekfukfu, i kfuru nụ iya; bya afọtawa ẹke-a t'ọ bụru ulo, aa-nọduje l'egworu iya ngweja.

13 “Ọ -bụru ịe ya swọ-chiru igweli te mini ba chi; m'ọ bu ịe ya zifuru igube t'ọ bya atuko iphe, nọ l'alị mebyishia; m'ọ bu ịe ya zifuru ejo ome-l'ehu bya atuaru ndibe iya; 14 ọ -bụru ịe ndibe iya ono, bu ndu eeku l'alaru epha iya ono be wozitaru onwephe ali; kfuru nu iya; choo ifu iya; bya agbanwee; haa ejo iphe, epeheme be ya e-shikwaa l'imigwe nua ekfukfu, epeh ekfu anu iya; guaru epeh nvu l'iphe, du eji epeh; mee t'alị epeh mehuje iphe. 15 Nta-a be enya iya; me nchi iya a-noduje l'ekfukfu, eekfu anu iya l'ekaa. 16 Ya fotawaru ulo-wa; bya edobewa iya nsọ; mewa iya t'ọ buru eke epha ya a-nọ gbururu jeyewaru. Enya iya; me obu iya a-noduje l'eka tekenteke.

17 “A bya ịe nggubedua; ọ -bụru l'i tsoru uto iya ege nna ngu Dévidi tsoru iya; l'eme iphemiphe obule, ya turu ngu l'ekemu; mbu meje iphe, ya toru okpa iya; me l'ome-l'alị iya; 18 be ya e-me te onodu ngu nguru anguru l'abaeze ono; ege ono yele nna ngu; mbu Dévidi gbaru iya ịe ndzu teke ono, ya suru iya: 'L'e to nwedu iphe, e-me t'e b'i nwejeru onye a-nodu achị ndu Ízurelu.'

19 “Ole; ọ -bụru l'unu gbakutaru azu; gwobe ome iphe, ya toru unu okpa iya; me ekemu, ya turu unu; je agwalahaa agwa odo; l'abaru epeh eja; 20 be ya a-vukwa ndu Ízurelu l'ogbaragba vufu l'alị ono, ya nuru epeh ono; ya amia enya l'ulo-wa, ya doberu onwiya nsọ-a. Ya e-me iya t'ọ buru iphe, ndiphe e-gude l'anma l'ejo etu; me iphe, ee-gude l'eme iphe ochi. 21 Ulo-wa gvuru

ẹge-a bẹ a-buru: onye swetaru nụ; yọ kpoo beru; sụ: 'Bụ ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe owaa l'ali-a mę l'ulo-wa?' ²² Ndiphe asụ: 'L'oo okfu l'ephe haru Ojejoje, bụ Nchileke kę nna ephe; mbụ onye ono, dufutaru ephe l'ali İjiputu ono; ephe anmalahu l'agwa odo; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. Oo ya kparu iphe Ojejoje wokfutaru ephe egbe iphe, dụ eji-a.' "

8

Iphe odo, Sólomonu meshiru (1 Eze 9:10-28)

¹ Ya ndono; ukporo afa agvudelephu, bụ oge, o nataru Sólomonu t'o gude kpua eze-ulo Nchileke ono; mę l'ulo nk'ia; ² yọ tuko mkpukpu, Hiramunuru iya kpukwashia; bya achiru ndu İzurelu ye t'ephe je ebugbaaru iya. ³ Sólomonu abya ejee ogu lę Hámatu-Zóba; je aluta iya. ⁴ Yọ kpua mkpukpu Tadumo l'echi-egu; bya akpushia mkpukpu, aakwakobeje iphe lę Hámatu. ⁵ Yọ bya akpukwaa mkpukpu Bétu-Horonu k'eli; mę k'ali; kpua ya; yo shihugbaa ike. Yo gude uphompkuma* kpuphekota iya mgburumgburu; bya eye iya onu-oguzo; mę mgboro-igwè, eegude aswo-chi iya aswo-chi; ⁶ bya akpua mkpukpu Belatu; kpushia mkpukpu, ookwakobeje iphe; mę mkpukpu eke ugbo-inya iya anoje; mę mkpukpu eke ndu agbaru iya inya e-buru.

* **8:5** 8:5 Upho kę ndu Ikwo; bę aagbaję agbagba; kę l'o metashijee o bụ upho-oshi. Upho ophu e deru lę Bayiburu-a; b'e gudeje mkpuma kpua; k'ophu oo-shihu ike; tę ndu ohogu; be eshi iya bata; byaru ndu mkpukpu ono ogu.

Sólomõnu atukokpo iphemiphe obule ono, o choru akpukpu ono kpushia le Jerúsalemu; me l'ugvu ugvu Lébanõnu; mekpõ eke nõ l'alì, oochi l'õ ha.

⁷ Ndu bu ndu phoduru nu le ndu Hetu; ndu Amõru; ndu Pérezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbu ndu ono, e-ta budu ndu Ízurelu ono; ⁸ mbu eri ndu ono, phoduru nu l'alì ono; bu ndu ophu ndu Ízurelu te gbushidu; be Sólomõnu doberu t'ephe buru iya ohu; lejeru iya ozi mkpõ-nyi-nya. Yo buru ege ephe bu iya ndono jeye ntanu. ⁹ Obenu le ndu Ízurelu ta dudu onye ophu Sólomõnu meru ohu l'ozi iya. Ephebedua b'õ meru ndu soja iya; me ndu ishi ndu soja iya; me ndu ishi ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya. ¹⁰ O bu ephe bu ndu ishi l'ozi Sólomõnu. Ephe du ukporo madzu iri l'ebõ l'umadzu iri l'achi-zi ndu l'ozi ono.

¹¹ Sólomõnu abya eshi le Mkpukpu Dévidi dufuta nwada Fero, oolu bya edobe l'ulo ono, o kpuru iya ono; kele Sólomõnu be suru le nyee ya te ebudu l'ulo Dévidi, bu eze ndu Ízurelu. Ishi iya aburu l'iphe, bu eke Okpoko Ogba-ndzu ono bahugbaaru be dukota nsõ.

¹² Sólomõnu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli nya-ngweja ono, o kpuru l'ifu ulo ono. ¹³ Ngweja ono; be oogwoje ege o gbaru t'e gwoo ya l'uboku; mbu ege ekemu Mõsisu kfuru t'e gwoje iya mboku õtu-ume; me le Aji Onwa Ophungu; me l'uzo aji eto, aagbaje afa l'afa: bu iya bu Aji Buredi, e te kodu ekoko; me Aji Ídzù; me Aji Mkpù. ¹⁴ O tsoru ege ono,

nna iya; mbụ Dévidi tọru ọkpa iya gude ọọ ọgbo ndu achijeru Nchileke ẹja dobe ẹphe l'ozì, ẹphe a-nọdu ẹje; mẹ ọgbo kẹ ndu Lívayi t'ẹphe duje l'egvu ajaja; mẹ t'ẹphe yejeru ndu achijeru Nchileke ẹja ẹka l'ozì ẹge ọ gbarụ l'uboku uboku. Yọ bya agbaa ọgbo ndu nche dobegbaa l'ọnu-ọguzo l'ọnu-ọguzo t'ẹphe cheje nche; kẹ l'ọọ ẹge ono bẹ Dévidi, bụ onye kẹ Nchileke tųru iya l'ekemu. ¹⁵ Ọphu ọ dudu iphe, eze tųru ekemu iya doberu ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi t'ẹphe meje, nweru ọphu ẹphe haru ememe; je akpaa lẹ k'ẹke aakwakọbeje ẹku.

¹⁶ Iphe, bụ iphe, Sólomọnu tųberu k'ememe lẹ k'eze-ulo Ojejoje ono agvụ; tsube lẹ teke a tọru ntọ-l'alì iya jeye teke a kpụ-geru iya. Yọ bųru iya bụ l'aakpụ-gee eze-ulo Nchileke ono.

¹⁷ Tọ dų iya bụ; Sólomọnu abya atųgbua jeshia Ezeyọnu-Géba; mẹ Élatu ọphu nọ l'alì Édomu l'iku eze ẹnymu. ¹⁸ Hiramụ eye ndu nk'iya, bụ ndu mahawaru eze ẹnymu ono; ẹphe apatatsųaru Sólomọnu ųgbo-mini. ẹphe lẹ ndu kẹ Sólomọnu atųko kpọru ųgbo ono jeshia Ofi; bya eshi l'ẹke ono vulata mkpọla-ododo, dų ųnu ẹkpa l'ųkporo labụ l'iri bya akųberu eze Sólomọnu.

9

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomọnu (1 Eze 10:1-13)

¹ Tọ dų iya bụ; eze-nwanyi ndu Sheba abya anų ẹge ẹpha Sólomọnu ede kfụkafuka; by-atashia Jerúsalemu tẹ ya gude aji, shihuru ike

data iya. Ọ chị madzụ l'igwe; chiru inyavuvu, vu manụ, eshigbaa kwẹkwẹkwe; igweligwe mkpọla-ododo; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. Yọ byakfuta Sólomọnu bya atụko iphemiphe ọbule, nọ iya l'obu kọkotaru iya. ² Sólomọnu asakọta iya aji, ọ jikotaru iya. Ẹ tọ dudu aji, ọ jiru Sólomọnu, kpọru iya l'asasa m'ọo nanụ. ³ Eze-nwanyi ndu Sheba ono aphutsua ẹge mmamiphe, Sólomọnu hatabe; ẹgbe ụlo, ọ kpuru; ⁴ ẹgbe nri, oorije; ẹgbe oshi, ndu ozi iya anọduje anọdu; ẹge ndu ozi iya gude l'eje ozi; ẹgbe uwe, ẹphe eyeje l'ẹhu; ndu edejeru iya ọnu lẹ mę; ẹgbe uwe, ẹphe eyeje l'ẹhu; mękpọ ngweja-ukfuru, oogwoje l'ụlo Ojejoje; kpọo beru.

⁵ Yọ sụ eze: “Akọ, ya nọ l'alị ẹphe nua k'iphe, i meshiru; mę kę mmamiphe ngu bę bukota oswi-okfu. ⁶ Ya te shikwa kweta l'akọ ono bę bu oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude ẹnya iya phukotawa iya-a. Iphe, e kfuru iya lẹ mmamiphe ngu te gbe kekwa ẹbo; kę l'i kariru akọ, ya nuru ọkpobe akari. ⁷ Ọ bụlephu lẹ ndu nke ngu bę iphe kwenukaru! Iphe kwekwaru ndu, l'ejeru ngu ozi; mbụ ndu ono, anọje l'ifu ngu tekenteke l'anụ okfu mmamiphe ngu. ⁸ T'ajaja bukwaru kę Ojejoje, bụ Nchileke ngu; bụ onye ono, bụ l'ị dū iya mma meru; yo dobe ngu l'abaeze iya t'ị bụru eze l'okfu ẹka Ojejoje, bụ Nchileke ngu. Ọ bụ okfu lẹ Nchileke ngu yeru ndu Ízurelu obu; bya abukwaruphu obu iya t'ẹphe shihu ike gbururu jeyewaru meru iphe o meru ngu eze ẹphe; k'ọphu ii-me t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndo; l'ekpe ikpe, mma.”

⁹ Tò dù iya bụ; eze-nwanyi ono abya eworu ẹkpa mkpọla-ododo, dù ụkporo ẹkpa ishingụ nù eze; bya anụ iya igweligwe manụ, eshi kwẹkwekwe; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. Manụ ono, eze-nwanyi ndu Sheba nùru eze Sólomọnu ono ta dudu ụdu iya ophu dujeru ẹge ono.

¹⁰ Odo aburu lẹ ndu kẹ Hiramụ; mẹ ndu kẹ Sólomọnu, bụ ndu ono, evutaje mkpọla-ododo l'alị Ofi ono bẹ evutajekwaphu oshi alugumu; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹ O bụ oshi alugumu ono bẹ eze gude meta ẹke aadzoje ọkpa l'enyihu eze-ulo Nchileke ono; mẹ ulo-eze; gudekwa iya phụ mee une; mẹ ogumogu, ndu egvu egudeje agụ egvu. Ụdu oshi alugumu, dù ẹge ono bẹ ẹ ta aphubua l'alị Júda.

¹² Eze Sólomọnu anụkota eze-nwanyi ndu Sheba ono iphe bụ iphe, ọ sụru t'ọ nù iya; nua ya; karia ophu yẹbedua nùru eze l'onwiya. Tò dù iya bụ; eze-nwanyi aghakọbe yele ndu, ejeru iya ozi; yọ buru ephe ọla alị ephe.

Ẹku Sólomọnu
(1 Eze 10:14-25)

¹³ Mkpọla-ododo, abyajeru Sólomọnu afa l'afa bẹ era iya aduje unu ẹkpa mkpọla-ododo l'ụkporo ẹkpa iri l'eto lẹ ẹkpa ishingụ; ¹⁴ a gụfukwa iphe, eshije l'ẹka ndu ngho; mẹ l'ẹka ndu l'agbaru eze ngho. Ndu eze ndu Arébiya; mẹ ndu gọvano alị ono evutajekwaruphu Sólomọnu mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha.

¹⁵ Eze Sólomọnu bẹ metaru ụkporo iphe iri, hajẹ nshinu, eegudeje egbochi onwonye. Yọ buru mkpọla-ododo, a kụsaru akusa b'ọ gude mee

ya. Mkpọla-ododo, alaję lę nanu iya aduje unu shekelu labu l'ukporo iri iri. ¹⁶ O gudekwaphu mkpọla-ododo, a kwsaru akusa meta iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono kę nshii, du ukporo iri l'ise. Mkpọla-ododo, alaję lę nanu iya aduje ukporo shekelu mkpọla-ododo iri l'ise ise. Eke eze doberu iya bu l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lébanonu kpua ono.

¹⁷ Ono kwaphu ege eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya okpobe mkpọla-ododo l'eli. ¹⁸ Aba-eze ono be nweru eke aadzoje okpa uzo ishingu; waa okpa-oshi, e meru lę mkpọla-ododo ye iya t'a tukobeje okpa. E meru iya eke aatukobeje eka uzo ebo; kpua agu labu gvu-betsua l'iphe ono, aatukobeje eka ono ephe ebo. ¹⁹ A kpuru agu iri l'ebo gvube l'eli eke ono, aadzoje okpa, du ishingu ono. Nanu vudo l'ishi lanu; ophu evudo l'ishi iya ophu. E gvubekota iya ege ono l'eke ono, aadzoje okpa ono l'ehu l'ehu. E to nwedu ali-eze odo, e mejeru ege ono odo. ²⁰ Iphe bu iphe, eze Solomonu egudeje angu iphe be bu mkpọla-ododo b'e gude mekota iya. Iphe, bu ngwa, nokota l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lébanonu kpua ono bu okpobe mkpọla-ododo b'e gude mekota iya. E to nwedu ophu e gude mkpọla-ocha mee; kę lę mkpọla-ocha ta dudu iphe, a guberu iya l'oge kę Solomonu. ²¹ Eze nwegbaaru ugbo-mini, ephe lę ndu ozi Hiram ayije eje Tashishi. Yo buru ugbo lanu l'afa eto be ugbo-mini Tashishi ono alaję; vulata mkpọla-ododo; mkpọla-ocha; eze-enyi; adaka; me enwe.

²² Yo buru eze Solomonu kakota onweru eku;

buru iya kakota oma mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko kpmukpamu. ²³ Ndu eze ndu mgboko l'ephe ha l'abyaje l'ifu Sólomonu t'ephe nua okfu mmamiphe, Nchileke yeru iya l'obu. ²⁴ Afa l'afa abuje; onye -byatashia; yo gude iphe bya anu iya; mbu iphe, e meru le mkpola-ocha; ophu e meru le mkpola-ododo; uwe-nlokpuru; ngwa-ogu; manu, eshi kwekwekwe; inya; me inya-mulu. Iphe, aanuje iya be akarije aka akari.

²⁵ Sólomonu be nweru eke, du unu iri,* bu eke oodobeje inya iya; me ugbo-inya iya; bya enweru ukporo unu madzu l'unu iri,† bu ndu agbaru iya inya. O nweru ndu ophu o doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; nweru ndu ophu o swiberu onwiya le Jerúsalemu. ²⁶ Yo buru iya shi buru ishi iphe, bu ndu eze; tsube le Enyimu Yufurétusu jeye l'ali Filisutayinu; je akpawaru l'okè-ali onye le ndu Íjiputu. ²⁷ Eze meru mkpola-ocha; yo kuru l'o bu mkpuma le Jerúsalemu; bya emee te oshi sida dzuru ekemeke obule l'o bu oshi sikamo, tukoru ali okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba dzuru. ²⁸ E shi eshije le Íjiputu mewaru ali ndu odo l'anmataru Sólomonu inya.

Anwuhu Sólomonu (1 Eze 11:41-43)

²⁹ Iphemiphe obule odo, Sólomonu mekotaru; shitakpoo l'ishi je akpaa le ngvucha iya; b'e dekotaru l'ekwo-ako, Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; bya edee ya l'ekwo nkfuchiru Ahija,

* **9:25** 9:25 Iphe o bu bu 4,000. † **9:25** 9:25 Iphe o bu bu 12,000.

bụ onye Sháyilo; mę l'ękwo àphù Ido, bụ onye aphuje àphù; mbụ àphù, ọ phuru lę k'ęhu Jeróbuwamu, bụ nwatibe Nébatu. ³⁰ Sólomonu bę nọru lę Jerúsalemu chia ndu Ízurelu ụkporo afa labụ. ³¹ Tọ dụ iya bụ; yọ nwụhu lakfushia nna iya phe. E lia ya lę Mkpụkpu Dévidi, bụ nna iya. Nwatibe iya kę nwoke; mbụ Réhobuwamu aburu eze l'ozori iya.

10

Ndu Ízurelu ekwefuru Réhobuwamu ikè (1 Eze 12:1-20)

¹ Tọ dụ iya bụ; Réhobuwamu atụgbua jeshia Shékemu; kęle ndu Ízurelu l'ęphe ha wụwaru jeshia l'ęke ono t'ęphe mee ya eze. ² Teke ono bę Jeróbuwamu Nébatu nọkwadu lę Íjiputu, bụ ęke ọ gbarụ laa teke ọogbaru eze Sólomonu ọso. Yọ nua kę Réhobuwamu ono; shi lę Íjiputu latashia. ³ A bya ezia t'e je ekua Jeróbuwamu. Jeróbuwamu yele ndu Ízurelu l'ęphe ha abya awuru wụ-kfu Réhobuwamu; je asụ iya: ⁴ “Nna ngu boru ęphe ivu-ęra. Nta-a bụkwa t'i mee t'ozì mkpọ-nyi-ęnya ono, nna ngu shi kpabę ęphe ono; mę ivu-ęra ono, o boru ęphe ono kabaa ọla alì; k'ọphu ęphe a-nọdu ejeleru ngu-a ozi.”

⁵ Réhobuwamu asụ ęphe: “T'ęphe lata azụ l'abalì ęto.” Tọ dụ iya bụ; ęphe awụkashihu.

⁶ Eze, bụ Réhobuwamu ejeshia ọkpata ndu bụ ọgurenya ishi; mbụ ndu ono, shi ejeru nna iya; mbụ Sólomonu ozi teke ọ nọ ndzụ. Yọ bya aji

ẹphe: “?Nanu ẹge unu sūru tẹ ya yeeru ndu-a ọnu?”

⁷ Ẹphe asū iya: “Ọ -būru l'ìi-nweru obu-ọma l'ẹke ndu-a nọ; l'emeru ẹphe ọhuma; l'ekfuru ẹphe okfu ọma; bẹ ẹphe a-bụkwaru ndu ozi ngu gbururu jeyewaru.”

⁸ Obenu lẹ Réhobuwamu bẹ jìkaru ọnu ono, ndu bụ ọgurennya ono yeru iya. Yo jekfushia unwu-okorọbya, bụ ndu ọgbo iya idzu. Ndu ono bụ ndu l'ejeru iya ozi. ⁹ Yọ jì ẹphe: “?Nanu ẹge unubedua yeru ọnu? ?Bụ ngunu bẹ ya e-kfuru ndu-wa, sūru tẹ ya mee tẹ ivu, nna iya boru ẹphe ka ọla alì-a?”

¹⁰ Unwokoro ono, bụgbaa unwu ọgbo iya ono asū iya: “Iphe, ii-kfuru ndu ono, sūru ngu lẹ nna ngu boru ẹphe ivu-ẹra; l'ọo t'ì mee ya t'ọ ka nphe ono bụ: lẹ mkpūshi-ẹka-utso ngu bẹ ka igbi karia ukfu nna ngu.* ¹¹ Lẹ keshinu ọphu nna ngu boru ẹphe ivu-ẹra bẹ ii-me t'ọ kaba ọnyi ẹra. Keshinu ọphu ọ bụ ẹchachi bẹ nna ngu shi echije ẹphe; bẹ kwa akpì bẹ ii-gude l'agba ẹphe.”

¹² Ya ndono; yo be lẹ mbọku k'ẹto ono; Jeróbuwamu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha abyakfutashia Réhobuwamu ọdo, bụ iya bụ ẹge o kfuru ẹphe t'ẹphe bya lẹ mbọku k'ẹto ono. ¹³ Eze Réhobuwamu ajika ọnu ono, ndu k'ọgurennya yeru iya l'o jekfuru ẹphe idzu ono; kfulahaaru ndu Ízurelu okfu ẹhuka ẹhuka. ¹⁴ Yo gude ọnu, unwokoro phụ yeru iya; sụ ẹphe: “Lẹ nna iya boru unu ivu-ẹra; ọle yẹbedua e-me t'ọ

* **10:10** 10:10 Iphe ẹtu-a bụ bụ lẹ nna iya e-gbe bụru iphe ahata l'ẹke yẹbedua nọ.

kabaa onyi era. Nna iya bu echachi b'o shi echije unu; ole yebedua bu akpi be ya e-gude l'agba unu.” ¹⁵ Ophu eze, Rehobuwamu angaduru ndu Izurelu nchi. Yo bukwanuru Nchileke b'o shi l'eka; du ege ono; k'ophu iphe ono, o shi l'onu Ahija ke Shayilo kfuaru Jerobuwamu Nebatu ono a-vukota.

¹⁶ Ndu Izurelu l'ephe aphulephu l'eze ta angaduru ephe nchi; bya asu iya:

“?Bu ngunu jiko ephe le Devidi.

?Nanu okè, ephe nweru

l'eke nwatibe Jesi no.

Unube ndu Izurelu;

t'onyenonu yekwa okpa

l'eke o yeru iya!

Nggube Devid;

letaakwaru onu-ulo ngu!”

To du iya bu; ndu Izurelu awukashihu; onyenonu alashia l'ulo-ekwa iya. ¹⁷ Yo buwarua ndu Izurelu ophu bu le mkpukpu mkpukpu, no l'ali Juda be Rehobuwamu buru eze ephe.

¹⁸ Eze Rehobuwamu abya ezifu Adoniram, bu onye ishi ozi mkpo-nyi-enya t'o jekfu ndu Izurelu. Yo rua; ndu Izurelu egude mkpuma tugba ya. Eze Rehobuwamu emee egwegwa; nyikobe ugbo-inya iya gbalaa; yo buru iya ola Jerusalemu. ¹⁹ Keshinu teke ono be ndu Izurelu kwefuleruphu ndu onu-ulo Devidi ikè byeye ntanu.

11

Ozi, Shemáya ziru Réhobuwamu (1 Eze 12:21-24)

¹ Réhobuwamu alarulephu Jerúsalemu; bya achikobe ndu onu-ulo Júda; me ndu ke Bénjaminu; unu unu unwoke ugbo unu l'unu ukporo labu l'unu iri, bu ndu soja, a foru afofo; t'ephe je etso ndu Ízurelu ogu; k'ophu ephe a-nataphu ali-eze ono azu nu Réhobuwamu.

² Obenu le Ojejoje byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bu onye ke Nchileke; su iya: ³ "T'o je ekfuru Réhobuwamu Sólomonu, bu eze ndu Júda; me iphe bu ndu Ízurelu l'ephe ha, bu ndu ophu bu le Júda me le Bénjaminu; ⁴ le Ojejoje suru agha: 'T'ephe be ejekwa otso unwunna unu phe ogu. T'onyenonu lakwa l'ufu iya je anodu; ke l'o kwa yebedua be iphe ono shi l'eka.' " To du iya bu; ephe anu iphe, Ojejoje kfuru; laphu azu. Ephe te jehe otso Jeróbuwamu ogu.

Réhobuwamu akpu Júda; t'o shihu ike

⁵ Réhobuwamu bu le Jerúsalemu b'o buru; shi l'eke ono kpushia mkpukpu, no l'ali Júda; yo shihu ike; k'ophu oo-gbochi ephe l'ogu. ⁶ Mkpukpu ono, o kpushiru ono bu Bétulehemu; Etamu; Tékowa; ⁷ Bétu-Zu; Soko; Adulámu; ⁸ Gatú; Marésha; Zifu; ⁹ Adorayimu; Lakíshi; Azeka; ¹⁰ Zora; Ajalonu; me Héburonu. Mkpukpu ono bukota mkpukpu, a kpushiru ike l'ali Júda; me l'ali Bénjaminu. ¹¹ O mek-waruphu eke, eedomije onwonye; yo shihugbaa ike; bya achita ndu ishi ndu soja yetsua ya.

Yò bya emeta ụlò ẹka aakwakọbeje nri; mẹ manụ; mẹ mẹe yetsua ya. ¹² O yekotaru iphe, eegudeje egbochi onwonye l'ogu; mẹ arwa l'iphe bụ mkpụkpụ, nọnu; bya emee mkpụkpụ ono; yo shihugbaa ike ọkpobe eshihu. Júda; mẹ Bénjaminu abụwaruru iya b'ọ nọ l'ẹka.

Ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi larụ Júda

¹³ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi, nọkota l'alị Ízurelu abya aturu ikè yeru iya. ¹⁴ Ndu Lívayi aparu alị ẹke elu ẹphe atajẹ nri; mẹ alị ẹphe haa; lashia Júda; mẹ Jerúsalemu; kẹ lẹ Jeróbuwamu yele unwu iya te kwehedu t'ẹphe chijeru Nchileke ẹja. ¹⁵ Jeróbuwamu egude ẹka iya fọta ndu e-gwoje ẹja l'ẹke aagwajẹ iphe; mẹ ndu e-gwoje ẹja nụ mkpi yele oke-eswi, ọ kpushiru dobe. ¹⁶ Iphe, bụ ndu doberu obu ẹphe t'ẹphe chọo ụzo kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu eshi l'iphe bụ ikfu, nọnu lẹ Ízurelu wufu tsoru ndu Lívayi jeshia Jerúsalemu; t'ẹphe gwooru Ojejoje ngweja; mbụ Nchileke kẹ nna ẹphe. ¹⁷ Ẹphe emee alị-eze ndu Júda; yọ ka oshihu ike; ẹphe aturu ikè yeru Réhobuwamu Sólomonu afa ẹto. Ẹphe l'etsokota ụzo, Dévidi; mẹ Sólomonu tọru l'ime afa ẹto ono.

Ndibe Réhobuwamu

¹⁸ Réhobuwamu bẹ luru Mahalatu, bụ nwatibe Jerimotu. Jerimotu bụ nwatibe Dévidi kẹ nwoke. Jerimotu ono luru Abihelu, bụ nwatibe Eliyabu. Eliyabu bụ nwatibe Jesi kẹ nwoke.

¹⁹ Mahalatu mɔ́taru Réhobuwamu ɔ̀nwegirima unwoke ɛ̀to: Jewushi; Shemariya; mɛ́ Zahamu. ²⁰ Réhobuwamu abya alɔ́a Maaka, bɔ́ nwatibe Abusolomu. Maaka mɔ́taru iya Abíja; Atayi; Ziza; mɛ́ Shelomitu. ²¹ Réhobuwamu bɔ́ Maaka, bɔ́ nwatibe Abusolomu b'ò katsɔ́a oyeru obu l'iphe, bɔ́ unyomu iya l'ɛ̀phe ha; mbɔ́ jeyewaru l'unwanyi ndu ɔ̀phu bɔ́ nnufu iya phɛ́. Ọ lɔ́ru unwanyi iri l'ɛ̀sato; bya enweru ɔ̀kporo unwanyi ɛ̀to, bɔ́ ndu ɔ̀phu bɔ́ nnufu iya phɛ́. Ọ mɔ́taru ɔ̀kporo unwoke l'unwoke ɛ̀sato; bya amɔ́ta ɔ̀kporo unwanyi ɛ̀to.

²² Yò bɔ́ru Abíja, bɔ́ nwatibe kɛ́ Maaka b'ò tɔ́ru ɛ́ka t'ò bɔ́ru onye ishi l'ɛ́ke unwunna iya phɛ́ nò; kɛ́ l'òo ya bɛ́ oome tɛ́ ya mee eze. ²³ Ọ meru l'ò bɔ́ onye maru iphe; bya edokaa unwu iya; ɛ̀phe edzuru alí Júda; mɛ́ kɛ́ Bénéjaminu; mbɔ́ lɛ́ mkpɔ́kpɔ́ ono, a kpɔ́ru; yo shihugbaa ike ono; l'anɔ́je ɛ̀phe nri k'etsutsu iya; bya alɔ́shigbaaru ɛ̀phe unwanyi l'igwe.

12

Shishaku abyaru Jerúsalemu ọ́gu

(1 Eze 14:25-28)

¹ Ẹ́ka abya eshihulephu Réhobuwamu ike l'òchichi iya; yɛ́le ndu Ízurèlu l'ɛ̀phe ha agwọ́be ekemu Ojejoje. ² Yo rua l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, k'òphu ọ́ dɔ́beru bɔ́ru eze; Shishaku, bɔ́ eze ndu Íjiputu abyatashia ọ́gu lɛ́ Jerúsalemu; kɛ́le ndu Ízurèlu te evudoshihedu ike l'ɛ́ke Ojejoje nò. ³ Ọ chí unu ɔ̀gbo-inya ɛ̀to;* mɛ́ ndu

* **12:3** 12:3 Iphe ọ́ bɔ́ bɔ́ 1,200.

agbaję inya, dų unu ụmadzu ugbo ụkporo l'ęsaa l'unu iri† bya ọgu ono. Ndu yele iya shi Ịjiputu yiru bya ọgu ono bu 'aguta aguta ndu Libiya; ndu Sukimu; me ndu Itiyopiya. ⁴ Yo nakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike le Juda; mbu jee jee jeruta Jerusalemu.

⁵ To du iya bu; Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke abyakfuta Rehobuwamu; yele ndu ishi ndu Juda l'eke ephe dzuru le Jerusalemu; ke l'ephe agbaru Shishaku oso. Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejeje ekfu: 'Unu pawaru iya haa; o bu iya meru iphe, yebedua paru unu haaru Shishaku.'"

⁶ Ya ndono; ndu ishi ndu Izurelu ono; waa eze abya ewozita onwephe ali; su: "Ojejeje be iswi dukwa mma."

⁷ Ojejeje aphulephu l'izimana lawaru ephe azu; byakwa bya ekfuru yeru Shemaya; su iya: "Keshinu izimana lawaru ephe azu be ya te emebyishedu ephe; ya e-mechia t'a anafuta ephe. Ya te eshishedu Shishaku l'eka tukoshi Jerusalemu oke ehu-eghughu iya. ⁸ Obenu l'ephe a-ndu Shishaku l'eka; k'ophu ephe amaru iphe, du iche l'ojeru yebedua ozi; l'ojeru ndu eze ndu ali odo ozi."

⁹ Ya ndono; Shishaku, bu eze ndu Ịjiputu abyatashia ọgu le Jerusalemu; bya evukoo eku, no l'ulo Ojejeje; me eku, no l'ufu-eze. Yo vua iphemiphe obule; mbu chia chia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono, Solomonu gude mkpola-ododo kpushia ono. ¹⁰ To du

† 12:3 12:3 Iphe o bu bu 60,000.

iya bu; eze, bu Réhobuwamu abya egude ope kpushia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono odo gude dochia enya iya ophu; woru iya ye ndu ishi ndu eche onu eke eeshije abahu l'ufu-eze nche l'eka; t'ephe letaje iya enya. ¹¹ Yo buje teke eze eje l'ulo Ojejoje; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono tsoru iya. Teke e metsuaru; ephe ewolata iya azu bya edobe l'ulo-nche.

¹² O bu teke ono, izimana laru Réhobuwamu azu ono be ehu-eghughu Ojejoje ono lufuru l'eke o no; k'ophu bu l'e to mehedu iya t'o buru kpurupyata; onodu abyakwaphu bya adu mma le Juda.

Anwuhu Réhobuwamu

¹³ Eze, bu Réhobuwamu akpo onwiya l'o bu abara le Jerusalemu; wata achichi. Iphe o gbaru bu ukporo afa ebo l'afa lanu teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'esa le Jerusalemu, bu iya bu mkpukpu ono, Ojejoje fotaru l'ikfu Izurelu t'o buru ono. Epha nne iya bu Neema; onye Amonu. ¹⁴ O meru iphe, du eji; ke l'e to wotadu obu iya zibe l'ochi Ojejoje.

Anwuhu Réhobuwamu (1 Eze 14:29-31)

¹⁵ Iphe, Réhobuwamu mekotaru; shita l'ishi jeye l'ali b'e dekotaru l'ekwo Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke; me l'ekwo Ido, bu onye aphuje aphu. Réhobuwamu yele Jerobuwamu ta lu-bubua ugu alubu. ¹⁶ Réhobuwamu abya anwuhu lakfushia nna iya ephe. E lia ya le

Mkpukpu Dévidi. Abíja, bụ nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze l'ozori iya.

13

Abayija bu eze ndu Júda

(1 Eze 15:1-8)

¹ L'afa, kwe eze Jeróbuwamu afa iri l'eshato, k'ophu o wataru ochi ndu Ízurelu be eze Abíja wataru ochi ndu Júda. ² O chiru afa eto le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Mikaya; nwatibe Yuriyelu ke Gíbiya.

Abíja yele Jeróbuwamu shi anoduje alu ogu.

³ Abíja abya atugbuwa jeshia ogu ono; chita ndu soja, du unu unu ugbo labu l'ukporo unu iri,* bukota ndu ike du l'ogu; buru ndu soja, a foru afofo. Jeróbuwamu achita ndu nk'iya, du unu ndu soja ugbo unu ise,† bukwaphu ndu a foru afofo; ephe eje akwaberu Abayija k'ogu ono.

⁴ To du iya bu; Abíja eje akfu-koru le Ugvu Zemarayimu; l'ali ugvu ugvu Ifuremu; kfushilaha; su: "Nngube Jeróbuwamu; me ndu Ízurelu l'unu ha; unu ngabe nchi-o! ⁵ ?Unu ta madu le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu gudewa ogba-ndzu, e-te nwedu l'o chihuru echihu woru obu eze ndu Ízurelu nu Dévidi yele ndu eri iya. ⁶ Yo buru iya be Jeróbuwamu Nébatu, bu nwozi Sólomonu Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiufu iya ikè. ⁷ Uphodu ndu, bu 'o-ga-le-mkpa phe: mbu ndu bu o-la-l'iyi phe eje eswiphee ya mgburumgburu; kwefuru Réhobuwamu Sólomonu ikè;

* **13:3** 13:3 Iphe o bu bu 400,000. † **13:3** 13:3 Iphe o bu bu 800,000.

teke Réhobuwamu bukwarduru nwata nshiji; to nwe iphe, o mawaru; k'ophu o-o-du ike kpofo epe l'ifu.

⁸ “Nta-a bu iphe, unu tuberu bu t'unu tso ali-eze Ojejoje ogo; mbu ali-eze ono, no l'eka unwu Dévidi ono. Unubedua du l'igwe; temanu unu l'unwu oke-eswi mkpola-ododo ono, Jerobuwamu meshiru t'o buru agwa unu ono atuko nodu. ⁹ Olobu; ?to buduna-a unu be chishiru ndu achijeru Nchileke eja-a; mbu ndu eri Eronu; me ndu Liviayi; unu egude eka unu dobe ndu egworu unu eja ege ono, ndu ohodo emeje ono? Iphe, bu onye gude oke-eswi yele ebyila esaa bya te ya swaa onwiya eja be abujewaru nu onye egworu agwa ono, e-ta adudu iphe, o bu ono ngweja.

¹⁰ “Obenu l'ayibedua bu Ojejoje bu Nchileke nk'ayi; ayi ta hakwaa ya. Ayi nweru ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu. Yo buru epe l'ejeru Ojejoje ozi; ndu Liviayi anodu l'eyetaru epe eka. ¹¹ Iphe bu utsu; me urenyashi, sweru esweswe be epe egwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru; kpo insensu, eshi kwekwekwe oku; bya edoo buredi, eedobeje l'ifu Nchileke l'eli teburu ono, e memaru emema ono. L'urenyashi be epe eyeje oku l'uroku ono, a tukobeje l'iphe, e meru le mkpola-ododo, aatukobeje uroku ono. Ishi iya aburu l'ayibedua eme iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi choru. Obenu l'unubedua be pawaru Ojejoje haa. ¹² Nchileke be swiru ayi eswiru. Oo ya bu onye ishi ayi. Ndu achijeru iya eja be chiwa upyoku l'abya ogbu opu-ogu

l'ishi unu. Unube unwu Ízurelu; unu be etsokwa Ojejoje ogu; mbu Nchileke ke nna unu phe; ke l'e to lakwaru unu.”

¹³ Jeróbuwamu be yefuhawaru ndu soja iya; ephe esweta ndu Júda je ekeeru ephe l'azu; Jeróbuwamu phe anodu ndu Júda l'ifu. ¹⁴ Ndu Júda abya aghaa enya; phu le ndu ohogu ono shi ephe l'uzo ifu; shi ephe l'uzo azu. Ephe araku Ojejoje; ndu achijeru Nchileke eja eworu upyoku gbua. ¹⁵ To du iya bu; ndu Júda echia mkpu ogu. Ephe echilephu mkpu ogu ono; Nchileke efefu Jeróbuwamu; me ndu Ízurelu l'ephe ha l'ifu Abija yele ndu Júda. ¹⁶ Ndu Ízurelu agbaaru ndu Júda oso; Nchileke eworu ephe ye ndu Júda l'eka. ¹⁷ Abija yele ndu nk'iya emekputa ephe; gbua ephe pyaapya; k'ophu bu le ndu ephe gburu egbugbu le ndu soja ke ndu Ízurelu be du unu ugbo unu ukporo ishingu l'unu ukporo labu l'iri.† ¹⁸ To du iya bu; a bya akapyabe ndu Ízurelu le teke ono. Ndu Júda emekputa ephe; ke l'ephe dakoberu Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe.

¹⁹ Abija achipyabe Jeróbuwamu; je anaa ya Bételu; me edukfu edukfu, nokota iya nu; yeru Jeshana; me edukfu edukfu, nokota iya nu; yeru Efuronu; me edukfu edukfu, nokota iya nu. ²⁰ Jeróbuwamu ta duhe ike nwetabaa ike odo l'oge ke Abija. Ojejoje echigbua ya; yo nwuhu.

²¹ Obenu le Abija bya akabaa oshihu ike. O luru unwanyi iri l'eno; muta ukporo unwegirima unwoke ebo; l'unwanyi iri l'ishingu. ²² Iphe odo, Abija mekotaru: iphe,

† **13:17** 13:17 Iphe o bu bu 500,000.

o meru; mę okfu, o kfulu b'e dekotaru l'ękwo akọ onye nkfuchiru Nchileke, bu Ido.

14

¹ Tọ du iya bu; Abija anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya le Mkpukpu Dévidi. Esa, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia enya iya. L'oge ke Asa be ali ono noru afa iri le nchi-odoo.

Asa bu eze ndu Júda

² Asa be meru iphe, du mma; me iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje, bu Nchileke iya. ³ O woshiru enya eke eegwojeru agwa ndu ohodo eja; woshia eke ono, aagwaje iphe ono; bya akupyashia mkpuma ono, e doberu nsọ ono; gbutsushikwaaphu itso Ashera. ⁴ Yo bya aturu ndu Júda ekemu su t'ephe choo Ojejoje; mbu Nchileke ke nna ephe; me t'ephe meje ekemu iya me iphe, o suru te eemeje. ⁵ O wofukwaruphu eke aagwaje iphe, nokota le mkpukpu ndu Júda; me l'enya eke aakpoje insensu oku, no iya nu. Ali-eze ono anoo le nchi-odoo teke ochi. ⁶ O kpushiru mkpukpu, a kpu-phegbaaru mgburumburu l'ali Júda; ke l'ali ono no le nchi-odoo. Liphe, bu afa ono l'ọ ha be ogu ta dakfutadu iya; kele Ojejoje meru te nchi du iya ndoo.

⁷ Yo bya asu ndu Júda: "Unu t'ephe kpu mkpukpu-a; t'o shihu ike; t'ephe gude upho-mkpuma kpu-pheta iya mgburumburu; kpushia ya ulo-eli; yekota iya onu-oguzo; me mgboro-igwe, ee-gudeje agbachi iya agbachi.

Ali-wa bẹ bukwadu nk'ephe; kẹ l'ephe chọru Ojejoje, bu Nchileke ephe; ephe achọo ya ege ono; yo mewaa to nwe eke ogu shiru dakfuta ephe keshinu ono." Ephe akpua ya; yo gaaru ephe.

⁸ Esa bẹ nweru ndu soja, shi l'ikfu Júda, du ukporo unu unwoke ugbo iri l'esaa l'unu iri,* bu ndu gudetsua eze iphe, eegudeje l'egbochita onwonye; me arwa. O nweru ndu soja, shi l'ikfu Benjaminu, du ukporo unu unwoke ugbo ukporo uzo iri l'ise.† Ephebedua apaje iphe, eegudeje egbochita onwonye ke nshii; me akfu. Ephe l'ephe ha bukota ndu ike-ka-l'ogu.

Ása mekputaru Zera

⁹ Ya ndono; onye Itiyópiya, eeku Zera abya achita unukurunu ndu soja byakfuta ndu Júda ogu; chiru ugbo-inya, du ukporo ugbo iri l'ise;‡ ephe awua wuruta Marésha. ¹⁰ Ása phe eje Zera phe ndzuta k'ogu ono. Ephe abya akpo k'ogu ono le nsuda Zefata le Marésha.

¹¹ Ása abya akpo-ku Ojejoje, bu Nchileke iya; su iya: "Byiko Ojejoje; e to duhekwa onye odo, du l'o bu nggubedua, bu onye e-yetaru onye ike ta nodu eka te yele onye ike no lua ogu. Yetanuru ephe eka; nggube Ojejoje, bu Nchileke ephe; ke l'oo nggu be ephe dakoberu; yo buru epa ngu be ephe gude l'abakfube igweligwe ndu-a ogu. Nggube Ojejoje; o bu nggu bu Nchileke ephe; be kwekwa te madzu ka ngu ike."

* **14:8** 14:8 Iphe o bu bu 300,000. † **14:8** 14:8 Iphe o bu bu 280,000. ‡ **14:9** 14:9 Iphe o bu bu 300.

¹² Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya emekputa ndu Itiyópiya ono l'ifu Ása yẹle ndu Júda. Ndu Itiyópiya ono eye ọkpa l'ọso. ¹³ Ása mę ndu yẹle iya yi achia ẹphe jeye lẹ Géra. E gbushia ndu Itiyópiya ono jeye ọphu ọ dudu onye e gbuphodoru. E gwee ẹphe arakabya l'ifu Ojejoje yẹle ndu soja iya. Ndu Júda egwoo iphe ẹphe ọphu, dọ egwu. ¹⁴ Ẹphe emebyishikota edukfu edukfu, nọ-pheru Géra mgburumburu; kẹ lẹ Ojejoje meru; egvu abya ẹphe l'ẹhu. Ẹphe akwaa iphe ndu ono l'ọkwata; kẹ l'iphe ee-gwota egwota ha nshinu. ¹⁵ Ẹphe akwatsushikwaaphu ọlo-ékwa ndu eche aturu; kpukoo aturu ẹphe l'igwe; mę inya-ivu ẹphe. Ẹphe emetsua; latasha Jerúsalemu.

15

Iphe, Ása doziru edozi

¹ Tọ dọ iya bụ; Ume Nchileke abya Azariya Odẹdu l'ẹhu. ² Yọ lufu jekfushia Ása je asu iya: “Nggube Esa; unube ndu Júda; mę ndu Bénjaminu l'unu ha; unu ngaberu iya nchi. Ojejoje a-tukwaru ikè yeru unu; m'ọ -buru l'unu turu ikè yeru iya. Unu -chọ ya bẹ unu a-chọ-vu iya. Ọle unu -haa ya; yọ haa unu. ³ O tewaru ẹnya teke ndu Ízurelu baberu ọkpobe Nchileke ẹja; tewa ẹnya, ẹphe nweberu ndu achijeru Nchileke ẹja, e-zi ẹphe iphe; tewa ẹnya, ẹphe nweberu ekemu, achi ẹphe. ⁴ Ọle iphe bụ teke ẹphe nọ l'iphe-ẹhuka; ẹphe -ghakọbe lakfuta Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu; mbụ chọ ya;

b'ò yetajeru ephe eka. ⁵ Teke ono b'è to nwedu onye shi adu-je ike oje ege du iya mma; t'iphe be eme iya; ke l'iphe, bu ndu bu l'ali ono nolephu l'aghamèhu. ⁶ Mba -lufuta; yo jee etso mba ophu ogu; mkpukpu eje etso mkpukpu ibe iya ogu; ke le Nchileke gude iphe-ehuka, du iche iche chibe ephe onu l'ali. ⁷ Olobu; unubèdua; unu shihukpelekwaphu ike. T'ike ba agvukwa unu; ke l'ozi, unu jeru be ee-bua unu nggo iya."

⁸ Ása anutsulephu okfu ono, Azariya Odedu ziru ono; obu eshihu iya ike. Yo bya ewofukota ejo agwa, no l'ali Júda; me l'ali Bénjaminu l'ò ha; me ndu ophu no le mkpukpu ono, o lutakotaru l'ugvu ugvu ali Ifuremu ono. Yo bya emekwazi enya-ngweja Ojejoje, no l'onu ulo Ojejoje ono.

⁹ To du iya bu; yo chikobe ndu Júda; me ndu Bénjaminu l'ephe ha; me ndu ophu shi l'ikfu Ifuremu; me ndu k'ikfu Manase; me ndu k'ikfu Símiyonu; mbu ndu ono, ephe l'iya bu ono; ke l'igweligwe ephe be bukafuru le Izurelu; wukfuta Ása l'ephe phuru le Ojejoje, bu Nchileke iya be swiru iya nu.

¹⁰ Ephe edzua le Jerúsalemu l'onwa k'eto l'afa, kwe Ása afa iri l'ise, o wataru obu eze. ¹¹ Ephe egwooru Ojejoje eja mboku ono. Yo buru anu, ephe kwaru l'okwata be ephe gude gwoo ngweja ono: unu eswi l'ukporo iri l'ise;* me unu aturu iri l'esaa l'ukporo iri.† ¹² Ephe agbaa ndu su l'ephe e-gude obu ephe l'ò ha; me ndu ephe l'ò ha choo Ojejoje, bu iya bu Nchileke ke nna ephe;

* **15:11** 15:11 Iphe o bu bu 700. † **15:11** 15:11 Iphe o bu bu 7,000.

l'ẹ to kwedu t'o nweru onye e-shi l'ẹke iya kẹ Ása, bụ eze ndu Júda lufu alufu; m'ọ kwanu bahu abahu.

² Tọ dụ iya bụ; Ása ewota mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo, shi l'ẹku, nọ l'eze-ulo Nchileke; mę ọphu, nọ l'ufu-eze wojeru eze ndu Áramu, bụ iya bụ Bénu-Hadadu ọ Damásukosu; bya asụ iya: ³ “Tẹ nggu l'iya tųgbanu buru nanu; ẹge ono, nna iya yele nna ngu shi tųgba ono. Lekwa mkpọla-ọcha yele mkpọla-ododo, ya wotaru ngu. Tųgbukwaa je emebyia atųgba ono, nggu ọ Baasha, bụ eze ndu Ízurelu tųgbaru ono; k'ọphu ọo-paru iya haa.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Bénu-Hadadu anata iphe ono, eze, bụ Ása kfuru ono. Yo zifu ndu ishi ndu soja iya; ẹphe ejeshia ọgu ọ mkpukpu, nọgbaa l'alị Ízurelu. ẹphe aluta ndu Ijonu; luta ndu Dánu; luta ndu Ébelu-Memu; męwaru iphe, bụ mkpukpu ẹke aakwakọbeje iphe l'alị Náfutali l'ọ ha. ⁵ Baasha anulephu iphe, meru nu; parụ ọkpu mkpukpu Ráma t'o shihu ike haa; gwọbe ozi, o gude l'ẹka. ⁶ Ya ndono; eze, bụ Ása achita ndu Júda l'ẹphe ha; ẹphe eje evua mkpuma yele oshi ono, Baasha shi gude l'akpu Ráma t'o shihu ike ono. Yọ buru iya bẹ Esa gude kpua Géba; mę Mízupa; yo shihu ike.

⁷ Yọ buru teke ono bẹ Hanani, bụ onye aphuje àphụ byakfutaru Ása, bụ eze ndu Júda bya asụ iya: “Keshinu ọphu i dakoberu eze ndu Sayiria; ti dakobe Ojejoje, bụ Nchileke ngu; bẹ ndu soja eze ndu Sayiria ono gbafuakwaru ngu l'ẹka. ⁸ Ndu

Itiyópiya; mę ndu Líbiya; ?tọ bụdunua ẹphe chị ikpoto ndu soja; chiru igweligwe ugbo-inya; mę ndu agba iya nụ byaru ngu ogu. Obu; ? tọ bụdunua l'ị dakoberu Ojejoje meru; yọ woru ẹphe ye unu l'ẹka. ⁹ Ẹnya Ojejoje bụkwa o-jedzuru-uwa. Oonoduje l'achọ ndu woru obu ẹphe l'ọ ha yeru iya t'o mee t'ẹphe kabaa oshihu ike. I mewaru umere onye eswe. Oo ya bụ lẹ tsube nta-a kwaseru bẹ ogu a-nodu etso ngu.”

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Ása avọru oku ghua ẹhu l'ẹke onye ono, aphuje àphù ono nọ; gude iya tụ-chia l'ọka mkporo; k'iphe ono, o kfuru ono. Yo nweru ndu ono ndu ophu Esa wataru okpa ẹhu lẹ teke ono.

Anwuhu Ása
(1 Eze 15:23-24)

¹¹ Iphe, Ása mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ¹² Yọ bụru l'afa, kwe Ása ụkporo afa l'afa iri lẹ tete, k'ophu ọ dọberu bụru eze; bẹ iphe-ememe melahaaru iya l'okpa. Iphe-ememe ono abya aka njọ. Mbụkponu teke ono, iphe ono eme iya ono b'ẹ tọ chọkwa Ojejoje. Yọ bụru ndu l'eme ogvu b'ọ chọ-chiaru t'ẹphe yeru iya ẹka. ¹³ Tọ dụ iya bụ; Ása abya anwuhu lakfushia nna iya phe. Yọ bụru l'afa, kwe iya ụkporo afa labu l'afa lanu, k'ophu, ọ wataru obu eze b'ọ nwuhuru. ¹⁴ Ẹphe elia ya l'ili, ọ turu doberu onwiya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ẹphe eye iya l'igbe-odzu, a wuru manụ, dụ iche iche, eshigbaa kwekwekwe. Ẹphe akpọbe oku, enwu phophopho gude kwabẹ iya ugvu.

17

Teke Jehoshafatu bu eze ndu Júda

¹ Tọ dú iya bú; Jehoshafatu Esa, bú nwatibe iya ké nwoke abúru eze l'òzori iya. Yọ bya emee onwiya; ike akabaa ya adúdu ké tẹ ya tso ndu Ízurelu oḡu. ² Yo dokashia ndu soja lẹ mkpụkpu, a kpuru; yo shihugbaa ike l'alị Júda; bya edobe odu oḡu l'alị Júda; mẹ lẹ mkpụkpu mkpụkpu ndu Ífuremu, nna iya, bú Ása natakotaru l'oḡu.

³ Ojejoje eswikipeleruphu Jehoshafatu eswiru; ké lẹ teke o wataru obu eze b'o tsoru ọzo, ochechoroche iya, bú Dévidi. E to tsodu ọzo Bálu. ⁴ O bú Nchileke ké nna iya b'o tsoru; l'eme ekemu iya; ophu o tsodu ẹka ndu Ízurelu. ⁵ O bú iya kparu iphe Ojejoje meru tẹ alị-eze ono nguru anguru l'ẹka Jehoshafatu. Ndu Júda l'ẹphe ha l'abyajẹ iya onu iphe; yọ bya enweru iphe nshinu; búru onye aakwabẹ uḡvu. ⁶ O wofutaru obu iya dobe l'ẹke Ojejoje nọ. Odo aburu l'o wofuru ẹke aagwajẹ nte; mẹ itso Ashera l'alị Júda.

⁷ Yo be l'afa, kwe iya afa ẹto, k'ophu o dọberu búru eze; yo zia ndu ishi oru iya, bú Benuhayilu; Obedáya; Zekaráya; Netanelu; mẹ Mikaya; t'ẹphe je ozi iphe lẹ mkpụkpu, nọkota l'alị Júda. ⁸ Ndu Lívayi, o yeru ẹphe bú Shemáya; Netanaya; Zebadaya; Ásahelu; Shemiramotu; Jehonatanu; Adónija; Tobayija; mẹ Tobu-Adónija. Ndu ophu bú ndu achijeru Nchileke ẹja bú Elishama; waa Jehoram. ⁹ Ẹphe ezikota iphe l'alị Júda; gude ẹkwo-ekemu Ojejoje

ezi iya. Ẹphe ejekota mkpukpu, nọkota l'alì Júda ezi ẹphe iphe.

¹⁰ Iphe, bú ndu eze ndu alì, bupheru ndu Júda mgburumgburu l'ẹphe ha awata ọtsu Ojejoje egvu; k'ọphu bú l'ẹphe te etsodu Jehoshafatu ọgu. ¹¹ Ndu Filisutayìnu aharu wotatsuaru Jehoshafatu iphe; gude mkpọla-ọcha turu utu nù iya. Ndu Arabu kpọtaru iya ebyila, dù unu iri lẹ tete l'ukporo ise; mẹ mkpi, dù unu iri lẹ tete l'ukporo ise.*

¹² Jehoshafatu l'aka ike akaka l'eje; bya akpushia ẹke edomije onwonye; kpushia mkpukpu ẹke aakwakọbeje iphe l'alì Júda; ¹³ bya enweru ẹke ọkwakobeje iphe lẹ mkpukpu, dù iche iche, nọgbaa l'alì Júda. O nwekwaruphu ndu soja, bú ndu ike-ka-l'ọgu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Ọwaa ẹge e shi doo ẹphe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu: L'ikfu Júda bẹ onye bú onye ishi ndu soja, dọgbaa unu labu l'ukporo iri iri† bẹ bú Aduna. Ndu soja, ọochi dù ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'iri l'ẹsaa l'unu iri.‡ ¹⁵ Onye etsota iya nù bú onye ishi ndu soja, bú Jehohananu. Ndu soja, yẹbedua achì dù unu ugbo unu l'ukporo unu ugbo ukporo iri l'ise.§ ¹⁶ Onye ọphu tsotaru iya nù aburu Amasáya Zikiri. Yẹbedua bẹ wofutaru onwiya k'ọjeru Ojejoje ozi. Ndu soja, ọochi dù unu ugbo unu l'ukporo unu ise,* bukota ndu ike-ka-l'ọgu.

* **17:11** 17:11 Iphe ọ bú bú 7,700. † **17:14** 17:14 Iphe ọ bú bú 1,000. ‡ **17:14** 17:14 Iphe ọ bú bú 300,000. § **17:15** 17:15 Iphe ọ bú lẹ mbeke bú 280,000. * **17:16** 17:16 Iphe ọ bú bú 200,000.

17 L'ikfu ke Bénjaminu bu Eliyada, bu onye ike du l'ogu. Ndu soja, yebedua achị du unu ugbo unu l'ukporo unu ise,† bu ndu pagbaa uto; me iphe, eegudeje egbochita onwonye. 18 Onye etsota iya nu bu Jehozabadu. Ndu soja, yebedua achị du unu ugbo unu l'ukporo unu labu l'unu iri.‡ 19 Ndu ono bu ndu ejeru eze ozi; a gufukwa ndu ophu eze doberu le mkpukpu, o kpuru; yo shihugbaa ike l'ali Jüda l'o ha.

18

Mikaya ekfu le Éhabu a-la l'ogu (1 Eze 22:1-28)

1 Teke ono be Jehoshafatu nwewaru iphe nshinu; buru onye aakwabe ugu. Yele Éhabu agbaa ndzu l'ephe a-nodu alugba nwanyi. 2 Yo be ujiku lanu; Jehoshafatu ejeshia Samériya oji Éhabu. Éhabu egbushiaru yele ndu yele iya yi aturu l'igwe; me eswi; bya akwaru iya ye t'o je etso ndu Rámotu Gíledu ogo. 3 Éhabu, bu eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu, bu eze ndu Jüda: “?Ii-tsoru iya je ogo le Rámotu-Gíledu to?”

Jehoshafatu asu iya: “Nngu l'iya bu nanu; ndu nke ngu me ndu nk'iya aburu nanu. Nngu l'ephe a-tuko eka lua ogo ono.” 4 Obenu le Jehoshafatu kfukwaru eze ndu Ízurelu ono; su iya: “T'o vukwaru uzo kpata Ojejoje ishi; maru iphe ookfu.”

5 To du iya bu; eze ndu Ízurelu abya achikobe ndu nkfuchiru, du unu madzu bya aja ephe; su:

† 17:17 17:17 Iphe o bu bu 200,000. ‡ 17:18 17:18 Iphe o bu bu 180,000.

“?Bụ t'ephe je etso ndu Rámọtu-Gíledu ọgu; tọ tẹ ya be jeshi?”

Ephe asụ iya: “Tugbua jeshia; lẹ Nchileke e-woru-a mkpukpu ono ye eze l'eka.”

⁶ Jehoshafatu abya ajia; sụ: “?To nwehedu onye nkfuchiru Ojejoje ọdo, nọ l'ẹke-a t'ephe jitafuluedu iya?”

⁷ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “O nwe-fukwaaru onye lanụ, ephe e-shi l'eka iya kpata Ojejoje ishi ọbu. Ọle onye ọbu dukwa iya ashi; ke l'ẹ to okfujedu okfu oma l'ehu iya; gbahalephu ejo iya. Onye ọbu bụ Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asụ Eze t'ẹ b'o kfushi ẹge ono.

⁸ Tọ dụ iya bụ; eze ndu Ízurelu abya ekua nwozi iya lanụ; sụ iya: “T'o je eduta Mikaya Imula t'ọ bọ nta-a nta-a.”

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu yele Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda ewotsuaru uwe-eze ephe yee; sụgatsuaru l'aba-eze ephe l'ẹke eetsuje balị l'ọnu obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ephe ha anọdu ephe l'ifu l'ekfugbaa iphe, ephe ekfu.

¹⁰ Zedekaya Kenana bẹ metaru ụpyi ígwè l'asuje: “Ojejoje bẹ sụru agha: ‘Ọ bụ l'ụpyi-a; bẹ ịi-sụ ndu Áramu jeye teke ephe a-lakọta l'iyi.’ ”

¹¹ Olu ndu nkfuchiru ono l'ephe ha aburu iphe lanụ: “T'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; je emekputa; kele Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'eka.”

¹² Tọ dụ iya bụ; nwozi ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: “Lenu; ndu nkfuchiru ophu; bẹ okfu

ẹphe bukwa nanu. Ẹphe tukurkwa ekfu l'eze emekputa. Tẹ okfu nggu l'ẹphe bukwaru nanu; kfu kwaaru iya okfu, du mma."

¹³ Mikaya asu iya: "Kamenu; lo kwa iphe, Nchileke kfu; be ya e-kfu."

¹⁴ Mikaya abya ejerua k'eze; eze asu iya: "Mikaya; ?Bu t'ẹphe je ogu le Ramotu-Giledu; to to ya be ejeshi?"

Mikaya asu: "Ngwaa; jenu je alu-gbua; ke l'ee-woru-a ẹphe ye ngu l'eka."

¹⁵ Eze abya asu iya: "?Bu ugbo ole be ya arokpo ngu ti gude epha Ojeje ribuaru iya angu l'e to du iphe odo, ii-kfu iya; gbahalephu oswi-okfu?"

¹⁶ Mikaya ekfulahaa; su: "Ya phuru ege ndu Izuru l'ẹphe ha gbaru nanu nanu l'ugvu lo bu aturu, e-te enwedu onye nche. Ojeje asu: 'Le ndu-wa te nwedu onye eleta ẹphe enya. Tonyonu lakwaa l'ufu iya l'ehu-agu.' "

¹⁷ Eze ndu Izuru asu Jehoshafatu: "?Ya te ekfuduru ngu l'e to byadu bya ekfu iphe, du mma l'ishi iya; gbahalephu ejo iya?"

¹⁸ Mikaya ekfukpelekwaphu iphe, ookfu; su: "Ngwaa; ngabe nchi nua iphe, Ojeje kfu: Ya phuru Ojeje l'eke onono l'aba-eze iya; ndu soja imigwe evudogbaa ya l'eka-utara; me l'eka-ibita. ¹⁹ Ojeje asu ẹphe: "?Bu onye be edeta Ehabu, bu eze ndu Izuru t'o jeshia ogu le Ramotu-Giledu; k'ophu oo-je adaphuhu?"

"Onye owaa -lufuta; yo kfu iphe lanu; onye ophu -lufuta; yo kfu iphe odo. ²⁰ E metsua;

ume lanu alufuta bya evudo Ojejoje l'ifu; su: 'Oo yebedua be e-je edeta iya t'o je.'

"Ojejoje asu iya: '?Nanu ege ii-me iya?'

²¹ "Yo su: 'Le ya e-je aburu nwa maa ntuphu-ire nodu l'onu ndu nkfuchiru iya l'ephe ha.'

"Ojejoje asu iya: 'Ii-deta iya-a; tugbua je.'

²² "Oo ya bu le Ojejoje yeekwaru nwa maa ntuphu-ire l'onu ndu nkfuchiru ngu-a. Ojejoje kfuakwaru l'iphe, du eji a-dakfuta ngu nu."

²³ Zedekaya Kenana akpita; weeru iya Mikaya l'ishi-nchi; su iya: "'?Nanu ege Ume Ojejoje shi lufu iya l'ehu je ekfuru yeru nggubedua?'"

²⁴ Mikaya asu iya: "Le mboku, oo-sa ngu l'anya bu mboku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono!"

²⁵ Eze ndu Izurelu abya asu: "T'a kpata Mikaya kpu-jeru Amonu, bu o-chi-oha mkpukpu; waa Jowashi, bu nwatibe eze. ²⁶ Unu su ephe l'eze suru: "T'a tuchia onye-wa l'okamkporo. Te b'o dukwa iphe odo, unu a-nuje iya; gbahaa buredi; me mini jeye teke ya e-je ogo ono; lata l'ehu-agu.' "

²⁷ Mikaya asu: "I-lata l'ehu-agu; nggu amaru le to budu Ojejoje be shi iya l'onu kfua okfu." Yo bya asu: "Unu tubekwa nvoto l'okfu iya ono l'unu ha."

Ehabu ala l'ogu (1 Eze 22:29-35)

²⁸ To du iya bu; eze ndu Izurelu yele Jehoshafatu, bu eze ndu Juda atugbua jeshia ogo le Ramotu-Giledu ogo. ²⁹ Eze ndu Izurelu asu

Jehoshafatu: “Lẹ ya e-me onwiya t'ẹ ba ama onye ya bụ; bahun l'ogu ono. Nngubedua e-ye akpawuru uwe-eze ngu.” Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ ba ma l'ọ bụ iya; ẹphe ejeshia ogu ono.

³⁰ Eze ndu Áramu kfuhawaru ndu ishi ugbo-inya iya: “T'ẹ b'ọ dukwa onye ọdo, ẹphe e-tso ogu ọdo: a gufu eze ndu Ízurelu nwenkinyi iya.” ³¹ Ndu ishi ugbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; sụ: “L'ọ kwa eze ndu Ízurelu ndono!” Ẹphe aghazia t'ẹphe tso iya ogu. Obenu lẹ Jehoshafatu chiru mkpu; Ojejoje agbaaru iya mkpu. Nchileke emee ẹphe; ẹphe ahaa ya. ³² Ndu ishi ugbo-inya ono abya amaru l'ẹ tọ bọdu eze ndu Ízurelu; ghazikwaa ọdo; haa ya achichi.

³³ Yo nweru onye ọphu, agbalephu akfu nk'iya l'iphe bụ ẹke ọ phuru; woru iya gbaa eze ndu Ízurelu lẹ mgbaku ẹke ngwa-ogu, ọ kwaru onwiya dzekfuru edzekfu. Eze arashiaru onye angaru iya ugbo-inya; sụ iya: “Ghazia; pafu iya l'ogu-a; kẹ l'e meruakwaru iya ẹhu ọkpobe emeru.” ³⁴ Ogu ono ekpohu ọku mbọku ono. Eze ndu Ízurelu adakobe ugbo-inya ono adakobe; ẹphe lẹ ndu Áramu alua ogu ono jeye l'urenyashi. Ẹnyanwu aribadelephu; yọ nwuhu.

19

*Mba, onye nkfuchiru Nchileke baru
Jehoshafatu*

¹ Tò dù iya bú; Jehoshafatu, bú eze ndu Júda abya alaa nk'iya lẹ Jerúsalemu lẹ chířiri-werere. ² Jéhu Hanani, bú onye aphiye àphù alufu jeshia ya ndzuta. Yò sù Jehoshafatu: “?Ò gbarù kẹ t'i yetaru onye iphe, dù eji ẹka? ?Ò gbarù t'i yeru ndu kpọru Ojejoje ashì obu? Keshinu ọp̄hu i meru ẹge ono; bẹ oke ẹhu-eghughu, shi l'ẹke Ojejoje nọ dakfutaakwaru ngu. ³ Obu l'o nwekwarua iphe, dù mma, harù nọdu ngu l'ẹhu; kẹ l'i wofukotaru itso Ashera, nọkota l'alì-a; bya eworu obu ngu dobe l'ọcho Ojejoje.”

Iphe, Jehoshafatu meziru emezi

⁴ Jehoshafatu bẹ buru lẹ Jerúsalemu; yo shi ẹke ono jetsua ọp̄hu ndu nk'iya; mbù ndu bu tsube lẹ Besheba jeye l'ugvu ugvu alì Ífuremu; je emee ẹphe; ẹphe aburu ndu kẹ Ojejoje, bú Nchileke kẹ nna ẹphe ọdo. ⁵ Yo dokota ndu ọgbo ikpe lẹ mkpukpu, a kpukotaru; yo shihu ike l'alì Júda; dobegbaa ẹphe lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu. ⁶ Yò sù ndu ọgbo ikpe ono: “Unu kwabẹkwa ẹnya l'iphe, unu eme; kẹ l'ẹ tọ bukwa madzù bẹ unu ekperu ikpe; l'onye unu ekperu iya kwa Ojejoje, bú onye ono, anọduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷ Nta-a bukwa t'unu tsù Ojejoje egvu; unu akwabẹ ẹnya l'iphe, unu eme; kẹle Ojejoje, bú Nchileke ayi bẹ ẹka iya ta dukwa l'ẹjo ikpe; to ole madzù ẹnya l'ifu; tọ na ẹka-azu.”

⁸ Lẹ Jerúsalemu bẹ Jehoshafatu hakwaruphu dobe ndu Lívayi; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu t'ẹphe kpeje ikpe Ojejoje; mẹ t'ẹphe doshije okfu. Yò buru lẹ Jerúsalemu bẹ ẹphe bu. ⁹ Yo kfushiaru iya

ẹphe ike; sù: “Unu gudeje ọtsu Ojejoje egvu; mẹ ovudoshi ike l'iphe unu kfulu; gude obu unu l'ọha l'eme iya. ¹⁰ Iphe, bụ okfu, ụnwunna unu pẹ shi lẹ mkpukpu, ẹphe bu wotaru unu t'unu doo; m'ọ bụ okfu l'e gburu ọchi; ọdo okfu, laru l'ekemu; m'ọ bụ l'ọo k'iphe, e kfulu; m'ọ k'iphe, a tọru ọkpa iya; m'ọ bụ kẹ ome-l'ali; unu loje-e ẹphe ẹka lẹ nchị k'ọphu ẹphe te emetadu iphe, ikpe a-nma ẹphe l'ifu Ojejoje. Ọdumeka bẹ oke ẹhu-eghughu Ojejoje a-dakfutakwa unu l'ụnwunna unu ono. Ono bụ ẹge unu e-me iya ndono; tẹ ikpe ba anma unu.

¹¹ “Ọo Amariya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja a-buru onye ishi unu l'iphe, eeme ala lẹ kẹ Ojejoje. Zedadaya Ishimelu, bụ ọ-chi-ọha ikfu Júda a-buru onye ishi l'iphe, eeme ala lẹ k'eze. Ndu Lívayi a-buru ndu ishi unu. Tẹ obu shihukwa unu ike l'iphemiphe ọbule, unu eme. Tẹ Ojejoje swikwaru ndu eme iphe, vudo nhamunha.”

20

Jehoshafatu alu-gbu ndu Móabu; mẹ ndu Amọnu

¹ E metsua; ndu Móabu; ndu Amọnu; mẹ ụphodu lẹ ndu Meyuni abya etso Jehoshafatu ọgu.

² Yo nweru ndu bya ekfuaru Jehoshafatu: “Lẹ ndu awụ abyakwuta iya ọgu hakwa nshinu. L'ẹphe shikwa Édomu l'azụ eze ẹnyimu azụ iya ọphu. L'ẹphe nọkwa lẹ Hazazonu Táma, bụ iya bụ Énu-Gedi.” ³ Egvu abya Jehoshafatu l'ẹhu; yo

kfua ya kepyaa ya akụ; lẹ ya a-cho ifu Ojejoje. Yọ raa ya arara t'a swia aswiswi l'alị Júda gbaa mgburumgburu. ⁴ Ndu Júda l'ephe ha abya edzua t'ephe roo Ojejoje t'o yeru ephe aka. Ephe shi l'iphe, bu edukfu Júda bya t'ephe roo Ojejoje.

⁵ Tọ du iya bu; Jehoshafatu abya evudo edzudzu oha ndu Júda ono l'ifu; me ndu Jerúsalemu ono, dzuru l'ifu ogbodufu ophungu eze-ulo Nchileke ono; ⁶ su: “Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi phe! ?Tọ budu nggu bu Nchileke l'imigwe? ?Tọ budu nggu bu ishi alị-eze, nọ l'iphe bu mbakeshi to? Ike; me okpehu bu l'eka ngu b'ọ nokota; k'ophu bu l'e to nwedu onye, ha ke te ya kpofo ngu l'ifu. ⁷ Nggube Nchileke ayi! ?Tọ budunua nggubedua be chifuru ndu shi buru l'alị-a lẹ ndibe ngu; mbu ndu Ízurelu bataru; bya eworu alị-a nu ndu eri Ébirihamu, bu onya ngu t'ọ buru nk'ephe gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ⁸ Ephe buwa iya ebubu; noduwa iya; kpuaru ngu ulo-nsọ, bu eke ii-buru; bya ekfua; su: ⁹ 'L'ọ -buru l'iphe-ehuka dakfutaru ephe; m'ọ -ruhuru; ọ -buru ogu; m'ọ bu l'ii-nu ephe aphu; m'ọ bu ejo iphe-ememe; m'ọ bu ejo-egu byaru; be ephe e-vudo ngu l'ifu l'ifu ulo-a, vu epha ngu-a; raku ngu; k'iphe-ehuka, byaru ephe; l'ii-nua olu ephe; dzọ ephe.'

¹⁰ “Lewaru unwoke ndu Amonu; ndu ke Móabu; me ndu ke ugvu ugvu alị Séyi; mbu ndu ono, e ti kwedu te ndu Ízurelu luta l'alị ephe teke ono, ephe shi lẹ Íjiputu lufuta ono. Ndu Ízurelu agbangoo ephe; haa ephe emebyishi.

¹¹ Lewaru l'oo iphe, ephe gude akfu ephe ugwo iya bu l'ephe abya ephe achifu l'iphe, ephe nwe enwenwe; mbu l'alì-a, ì nuru ephe t'ò buru òkè-
iphe ephe-wa. ¹² Nggube Nchileke ayi; gwanua ephe ochi. Ishi iya aburu; l'ayi ta adukwa ike ojekfu mkporo-oha-a, eze gidigidi l'abyaru ayi ogu ege-a. Ayi ta makwa iphe, ayi e-me. O kwa nggu; be ayi chiru enya dzeeru.”

¹³ Ndu Júda l'ephe ha; ephe l'unyomu ephe; me unwegirima ephe; me ndu ophu hagbaa nwanshi abya atuko vudo Ojejoje l'ifu.

¹⁴ Ya ndono; Ume Ojejoje abya Jazelu l'ehu l'edzudzu oha ono. Jazelu bu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Benaya; Benaya aburu nwatibe Jeyelu; Jeyelu aburu nwatibe Mataniya. Jazelu ono bu onye Lívayi; buru onye eri Ásafu. ¹⁵ Yò sù: “Unu ngabe nchi; unube ndu Júda; me ndu bu le Jerúsalemu; me eze, bu Jehoshafatu. Owaa bu iphe, Ojejoje ekfu: ‘Unu ba atsushi egvu; ophu ike agvukwa unu l'okfu igweligwe ndu-a; ke l'ogu ono ta bukwa unu a-lu iya; o Nchileke a-luru iya unu. ¹⁶ Unu gbeshi echile jekfu ephe ogu. Ephe e-shi uzo iya k'ugvu Zizu abya; eke unu a-phu ephe bu l'ishishi nsuda k'uzo echi-egu Jeruwelu. ¹⁷ Unubedua l'onwunu te ejekwaru olu ogu. Teke unu dozitsuaru onwunu; unu vudo nwandoo; phu ege Ojejoje e-shi dzofuta unube ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Unu ba atsushi egvu; ophu obu 'echifukwa unu echifu. Teke o beru echile; unu jekfu ephe; Ojejoje e-swiru-a unu eswiru.’ ”

¹⁸ To du iya bu; Jehoshafatu abya ebyishi

ikpere; woru ifu kpube l'ali. Ndu Júda l'ephe ha; me ndu bu le Jerúsalemu atuko l'ephe ha ebyishikota ikpere; kpube l'ifu l'ali; balahaaru Ojejoje eja. ¹⁹ Ndu Lívayi, bu ndu ophu shi l'eri Kohatu; me ndu ophu shi l'eri Kora awu-lihu l'atu uzu gude l'aja Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu ajaja.

²⁰ Yo be l'onmewa utsu; ephe agbalihu jeshia echi-egu Tékowa. L'ephe eje be Jehoshafatu vudo evudo; su: "Unu nukwa iphe, ya ekfu; unube ndu Júda; me ndu bu le Jerúsalemu! Unu kweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu ekweta iphe, ndu nkfuchiru iya ekfu; k'ophu iphe a-nodu ajahuru unu." ²¹ Jehoshafatu ejekfutsua ndu madzu idzu; bya atua eka le ndu a-guru Ojejoje egvu; mbu ndu a-nodu aja iya ajaja; yee uwe, du nsu vutaru ndu soja ono uzo; l'asuje:

"Unu kele Ojejoje ekele;

kele n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo."

²² Ephe awatalaphu ozu egvu; l'aja Ojejoje ajaja; Ojejoje eworu ndu soja dobe t'ephe keeru ephe; shi ege ono tso ndu Amonu; ndu Móabu; me ndu ugvu ugvu ali Séyi ono ogu, bu iya bu ndu ono, byakfutaru ndu Júda ogo ono. E mekputa ephe. ²³ Ndu Amonu; me ndu Móabu ezelihi wupyabe ndu k'ugvu ugvu ali Séyi; mee ephe; ephe aburu kpurupyata. Ephe egbushigelephu ndu k'ugvu ugvu ali Séyi ono; gbushilaha onwephe.

²⁴ Ndu Júda abya erua l'eke eeshije lee enya l'echi-egu; ephe abya elee enya l'uzo eke ig-

weligwe ndu ono kuru. Iphe, ephe phuru aburu odzu, dabugbaaru l'ali; ophu o dudu m'oo onye lanu, nahuru nu. ²⁵ To du iya bu; Jehoshafatu yele ndu nk'iya awuru jeshia ogwo iphe ndu ono; je asu-vu igweligwe eswi; me iphe, bu 'aguta aguta k'ekwa; me iphe, vugba oke aswa; mbu iphe, kariru k'ophu ephe e-gwotakota iya. Okwata ono be hatabe nshinu; k'ophu ephe gworu iya ujiku eto. ²⁶ Yo be le mboku ophu kwe iya eno; ephe edzukota le nsuda Beraka; nodu l'eke ono jaa Ojejoje ajaja. Oo ya meru; ephe ekulaha eke ono nsuda Beraka jeye ntanu.

²⁷ To du iya bu; ndu Juda l'ephe ha; me ndu Jerusalemu atuko latashia Jerusalemu. Yo buru Jehoshafatu bu onye ishi ephe. Ephe egude ehu-otso-ena awu ala; kele Ojejoje be mewaru t'ephe turu okokooko kpua ndu ohogu ephe. ²⁸ Ephe awubata le Jerusalemu; l'akpo une; l'akpo ogumogu; l'egbu upyoku gude abahu l'ulo Ojejoje.

²⁹ Iphe, bu ndu eze ali odo l'ephe ha atsulahaa Ojejoje egvu; teke ephe nuleruphu le Ojejoje tsoru ndu ohogu ndu Izurelu ogo. ³⁰ To du iya bu l'ali-eze Jehoshafatu daa jii; kele Nchileke iya be meru t'ogua mini kobe okoro l'ekemeke.

Mkpọ-chi ishi ochichi Jehoshafatu
(1 Eze 22:41-50)

³¹ Ya ndono; Jehoshafatu aburu eze ndu Juda. Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa iri l'ise teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa ise le Jerusalemu. Epha nne iya bu Azuba Shilihi.

³² O tsoru ubeka nna iya, bu Asa; to nwe eke o

hasweru okpa. O meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje. ³³ Obu l'e to wofudu eke aagwaje iphe; ophu ndu Júda 'edobedu obu ephe l'eke Nchileke ke nna ephe no.

³⁴ Iphe odo, Jehoshafatu mekotaru; shita l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo iphe, meru nu l'oge Jehu Hanani; mbu ophu e deru l'ekwo ndu eze ndu Izurelu.

³⁵ E metsua; Jehoshafatu, bu eze ndu Júda yele Ehezaya, bu eze ndu Izurelu atugba; mbu onye ono, meru ejo iphe ono. ³⁶ Yele iya be tugbaru kpushia ugbo-mini, a-nodu eje Tashishi. Yo buru le Ezeyonu-Geba be ephe nodu kpushia ugbo-mini ono. ³⁷ To du iya bu; Eliyeza Dodavahu ke Marésa abya ekfuru yeri Jehoshafatu; su iya: "Keshinu ophu nggu le Ehezaya tugaberu be Ojejoje a-tuko iphe, i mekotaru mebyishikota." Ugbo ono ekpukota; to jehe Tashishi ono.

21

Jehoram bu eze ndu Júda (2 Eze 8:17-24)

¹ To du iya bu; Jehoshafatu abya anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya l'eke e liru nna iya phe le Mkpukpu Dévidi. Jehoram, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya. ² Jehoram be nweru unwunne iya ndu ke unwoke, bukwaphu unwu Jehoshafatu. Epha unwunne iya ono bu: Azariya; Jehiyelu; Zekaraya; Azariya; Mayikelu; me Shefatiya. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jehoshafatu, bu eze ndu Júda.

³ Nna ephe; be nuru ephe igweligwe mkpola-ocha; mkpola-ododo; me iphe, vugbaa oke aswa; bya anukota ephe mkpukpu, a kpugbaaru; yo shihu ike l'ali Juda. Yo woru ali-eze ono nu Jehoramu; ke l'oo ya bu okpara iya.

⁴ Teke Jehoramu bya aburu eze; chilahaa ali-eze nna iya; mbu teke o kporu l'oo bu abara; b'ogude ogu-mbeke tuko unwunne iya gbushikota l'ephe ha; hakwaruphu ndu ishi ndu Izurelu gbushia. ⁵ Jehoramu be nowaru ukporo afa l'afa iri l'ebo teke o wataru obu eze. Iphe, o chiru aburu afa esato le Jerusalemu. ⁶ O tsoru ubeka ndu eze ndu Izurelu; mee ege ndibe Ehabu meru; ke l'oo luru nwatibe Ehabu. O meru iphe du eji l'enya Ojejoje. ⁷ Obu le Ojejoje gude ke ndzu, yele Devidi gbaru haa onu-ulo Devidi; to mebyishi iya; ke l'oo kweru iya ukwa l'unwu iya; me awa iya ta byadu bya achibuhu achichi gbururu jeye le gbururu.

⁸ L'oge ke Jehoramu be ndu Edomu kwefuru ikè l'ephe ta anoduhedu le mkpuli ochichi ndu Juda. Ephe edobe eze nk'ephe, bu onye aburu ephe ishi. ⁹ To du iya bu; Jehoramu achita ndu ishi ndu soja iya; me ugbo-inya iya l'oo ha gbakfushia ndu Edomu. Ndu Edomu abya agbaa yele ndu ishi ugbo-inya iya ono mgburumburu. Yo be l'enyashi; Jehoramu phe ezelihi je egbushia ndu Edomu ono. ¹⁰ Yo buru ege ndu Edomu kwefuru ikè l'ochichi ndu Juda ndono jeye ntanu. Teke ono kwaphu be ndu Libina kwefuru ochichi ndu Juda ikè; kele

Jehoramụ gwọberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ.

¹¹ Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ Jehoramụ mekotaru ẹke, aagwajẹ iphe l'ugvu ugvu alị Júda. Yo mee tẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu melahaa ghelegheleghele; duswekwaaphu ndu Júda ụzo.

Ozi, Elayija ziru Jehoramụ

¹² Tọ dụ iya bụ; ẹkwọ, shi Elayija, bụ onye nkfuchiru Nchileke l'ẹka abya erua Jehoramụ ẹka. Ẹkwọ ono sụru:

“Owaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi kfulu: ‘Keshinu ọphu ẹ tii tsodu ụbeka nna ngu, bụ Jehoshafatu; tii tso kẹ Ása, bụ eze ndu Júda; ¹³ yọ bụ-chiaru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu b'i tsoru; bya emee tẹ ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu melahaa ghelegheleghele; ẹge ono, ndibe Éhabu meru ono; bya egbushikwaaphu unwunne ngu, bụ ndibe nna ngu phẹ; mbụ ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴ bụkwa t'i lekwa-a lẹ Ojejoje e-gude oke mkpamehu daa ndibe unu ẹka; mẹ unwegirima unu; mẹ unyomu unu; mẹ ẹku unu l'ọ ha. ¹⁵ Nggubedua l'onwongu bẹ ẹjo ome-l'ẹhu a-dakfuta; mbụ ẹjo o-me-l'ẹhu, a-nọdu eme ngu l'ẹpho. Ẹhu ono e-mee ngu jeye teke akuru-ẹpho ngu a-wufuta.’ ”

Anwụhu Jehoramụ

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abya akpalia ndu Filisutayinu; mẹ ndu Arabu, bụ iya bụ ndu ono, bunyabe ndu Itiyópiya ono; Jehoramụ adụ ẹphe ashị. ¹⁷ Ẹphe abya ọgu l'alị Júda; zebata l'alị

ono; vukota iphemiphe obule, ephe phuru l'ufu-eze; kpukoo unwu iya unwoke; me unyomu iya; k'ophu bu l'ẹ to dudu nwatibe iya ke nwoke, a haru; gbahaa Ehezaya, bu onye ophu katsukpo oburu nwata l'unwu iya ndu k'unwoke.

¹⁸ Iphemiphe ono emetsulephu; Ojejeje abya aloru o-me-l'ehu, bu 'agwota agwota ye Jehoram l'epho. ¹⁹ Afa labu eswelephu k'ophu ome-l'ehu ono byaru iya; akuru-epho awufuta iya. Yo taa kpokpokpo nwuhu. Ophu ndibe ephe 'akpobedu oku gude kwabe iya ugvu; ege a kpoberu nna iya phe.

²⁰ Iphe Jehoram gbaru bu ukporo afa l'afa iri l'ebo teke o wataru achichi. Yo chia afa esato le Jerusalemu. O nwuhuru; to du onye yoru oshi iya. E liru ya le Mkpukpu Dévidi; ole e te lidu iya l'ili ndu eze.

22

Ehezaya bu eze ndu Júda (2 Eze 8:25-29; 9:21-28)

¹ To du iya bu; ndu Jerusalemu emee Ehezaya, bu iya kagee obuta nwata l'unwu Jehoram eze l'ozori nna iya; kele ndu o-lua-olaa yele ndu Arabu, yi wubata l'odu ogu ono tukowa unwu nwoke ono ndu ophu buwa ogurennya; gbushikota. To du iya bu; Ehezaya Jehoram awata ochi ndu Júda.

² Iphe Ehezaya gbaru bu ukporo afa l'afa labu teke o wataru achichi. Yo chia afa lanu le Jerusalemu. Epha nne iya bu Atalaya; nwanwa Omuri.

³ O tsokwaruphu ubeka ndibe Éhabu; kele nne iya be kpọ-ziru iya ọzo t'o mee ejo iphe. ⁴ O meru ejo iphe l'anya Ojejoje; ege ono, ndibe Éhabu meru ono; ke l'ephe kpọ-zilahaaru iya ọzo; le nna iya nwuhutsuaru; shi ege ono loru iya ye t'ọ laa l'iyi. ⁵ O tsoru ọzo, ephe kpọ-ziru iya; je etsoru Joramú Éhabu, bú eze ndu Ízurelu; ephe eje etso Hazelu, bú eze ndu Áramu ogu le Rámotu-Gíledu. Ndu Áramu ono emerua Joramú ehu. ⁶ Yọ latashia Jézerilu t'ọ nọdu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya le Ráma teke ono, ephe tsoru Hazelu, bú eze ndu Áramu ogu ono.

Ehezaya Jehoramú, bú eze ndu Júda ejeshia oji Joramú Éhabu le Jézerilu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

Jéhu egbu Ehezaya

⁷ Yọ búru Nchileke b'o shi l'eka te Ehezaya je oji Joramú; k'ophu oo-shi ege ono daa. Ehezaya abya erua eke ono yele Jehoramú eje etsokfuru Jéhu Nimishi; mbú onye ono, Ojejoje wúru manú t'o gbushigee ndibe Éhabu ono.

⁸ Yọ búru teke Jéhu agwa ndibe Éhabu ochi; b'ọ phuru ndu ishi ndu Júda; me unwu nwunne Ehezaya, bú ndu ejeru Ehezaya ozi; tuko ephe gbushikota. ⁹ Yọ wata ochokashi Ehezaya. E je gude iya l'eke o domiru onwiya le Samériya; kpuru iya kpú-jeru Jéhu. E woru iya gbua. E liru iya elili; ke l'ephe suru l'ọ bú nwatibe Jehoshafatu, bú onye ono, gude obu iya l'ọ ha

chọọ Ojejoje ono. To nwehe onye ọdo, shi l'ụlo Ehezáya, a-dụ ike bụru ishi l'alì-eze ono.

Atalaya yẹle Jowashi

(2 Eze 11:1-3)

¹⁰ Ya ndono; Atalaya, bụ nne Ehezáya aphụlephu lẹ nwatibe iya nwuhuwaru; yọ gbalihu je atụko ndibe ndu eze, shi l'ọnu-ụlo Júda gbushikota l'ẹphe ha. ¹¹ Ọbu lẹ Jehosheba, bụ nwatibe eze Joramụ kẹ nwanyi zitaru Jowashi Ehezáya l'unwu eze ono, eeme t'e gbushigee ono; je edomia yẹle onye ehe iya nụ je l'ime ụlo l'ime mkpura. Ọ bụ ẹge ono bẹ Jehosheba, bụ nwatibe eze Joramụ kẹ nwanyi; mbụ nyee Jehoyada, achijeru Nchileke ẹja shi domia Jowashi l'ẹka Atalaya; to gbu iya; kẹle Jehosheba bụ nwunne Ehezáya kẹ nwanyi. ¹² E domiru iya; ẹphe l'iya anọ l'eze-ụlo Nchileke afa ishingu; Atalaya l'achì l'alì ono.

23

E kwefuru Atalaya ikè

(2 Eze 11:4-16)

¹ Yo be l'afa k'ẹsaa; Jehoyada abya akaa obu. Yẹle ndu ishi, achìgbaa ụkporo ndu soja ise ise eworu ndzụ gbaa; mẹ Azaríya Jerohamu; Ishimẹlu Jehohananu; Azaríya Óbẹdu; Maaseya Adaya; mẹ Elishafatu Zikiri. ² Ẹphe atụko alì Júda jegbaru; je ekukota ndu Lívayi, bu lẹ mkpụkpu, nọkota l'alì Júda l'ọ ha; kua ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu ndu Ízurelu. Ẹphe edzua lẹ Jerúsalemu. ³ Eze waa edzudzu ọha ono l'ẹphe ha anọdu l'eze-ụlo Nchileke ono gbaa ndzụ.

Jehoyada abya asụ ẹphe: “Unu lekwa nwatibe eze! Oo ya a-nọdu achi; ẹge ono, Ojejoje kfuru iya l'ẹhu ụnwu Dévidi ono. ⁴ Owa a iphe, unu e-me ndo-ọ: Unubẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi ono, anọje lẹ nche mbọku ọtu-ume ono; tẹ nkere-ẹto unu cheje ọnu-oguzo nche; ⁵ nkere-ẹto ọdo eche ufu-eze; nkere-ẹto ọdo eche Ọnu-oguzo Ọkpa-ulo. Ndu ọphu l'ẹphe ha a-nọdu l'echi ogbodufu eze-ulo Nchileke. ⁶ T'ẹ b'ọ dukwa onye e-je ọbahu l'eze-ulo Nchileke; gbahalephu ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi, bụ ndu eje ozi. O bụ ẹphe bụ ndu a-bahuje iya nụ nwenkinyi; kẹ l'ẹphe dụ nsọ. Obenu lẹ ndu ọphu a-kwabeje ẹnya l'iphe, Ojejoje sụru t'a kwabẹ ẹnya. ⁷ Ndu Lívayi a-nọphee eze mgburumgburu. Onyenonu; yọ paru ngwa-ọgu iya l'ẹka. Iphe, bụ onye bahuru l'eze-ulo ono bẹ ee-gbu egbugbu. Iphe bụ ẹke eze eje; unu eswiru iya eswiru.”

⁸ Ndu Lívayi ono; mẹ ndu Júda l'ẹphe ha atuko iphe, bụ iphe ono, Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja sụru t'ẹphe mee ono mee. Onyenonu achita ndu nk'iya; mbụ ndu nọ lẹ nche lẹ mbọku ọtu-ume; mẹ ndu ọphu shi lẹ nche alufuta mbọku ọtu-ume ono; kele Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja ta dudu ọgbo ọphu ọ hawaru t'ẹphe la. ⁹ To dụ iya bụ; Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya achita ara; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye ọphu ha nshinu mẹ kẹ nshii ono, shi buru kẹ Dévidi ono; mbụ ndu onanu, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono; woru keshiaru ndu ishi ndu soja ụkporo ise ise ono. ¹⁰ Yo woru ndu Júda

l'ephe ha kpoo giriri; ephe apagbaaru ngwa-ogu ephe l'ehu l'ehu; vudo gbaa eze mgburumgburu le mgboro enya-ngweja; shita l'uzo ohuda eze-ulo ono jeye l'uzo isheli iya.

¹¹ Ephe abya edufuta nwatibe eze ono; mbu Jowashi; kpube iya okpu-eze; woru ekwo, e deru ekemu Nchileke ye iya l'eka; su l'oo ya bu eze. Jehoyada yele unwu iya awua ya manu t'o buru eze; zua ya; su: "Ndzu ngu ndzu ogologo; nggube eze!"

Anwuhu Atalaya

¹² Atalaya anulephu wowowo, ndu Jüda atu l'eke ephe agba oso; l'aja eze ajaja; yo tugbua jekfushia ephe l'eze-ulo Nchileke. ¹³ Yo bya elee enya; phu eze l'eke oovudo le mgboro itso, no l'onu-oguzo ono; bya aphu ndu ishi ndu soja; me ndu egbu upyoku l'eke ephe vudonyabetsua eze. Ndu ali ono l'ephe ha anodu l'ete eswa; l'egbu upyoku; ndu egvu achiru ngwa-egvu l'azu egvu. Atalaya agbajashia uwe iya; chia mkpu; su: "Ahuma eme-o! Ahuma eme-o."

¹⁴ To du iya bu; Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke aja abya edufuta ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono; su ephe: "Unu kpufuta nwanyi ono l'echi ndu nche ono. Iphe, bu onye tso iya nu; unu gude mma gbua ya." Ishi iya aburu l'onye ono, achijeru Nchileke aja ono be suru t'e be egbukwa iya l'eze-ulo Nchileke. ¹⁵ Ya ndono; ephe azu iya; kpuru iya rua Onu-oguzo Inya l'ufu-eze; woru iya gbua l'eke ono.

*Jehoyada edozi ali Jüda
(2 Eze 11:17-20)*

¹⁶ Ya ndono; Jehoyada abya agbaa ndzu doberu onwiya yele ndu Júda l'ephe ha; me eze. Ogbandzu ono aburu l'ephe a-buru ndu ke Ojejoje.

¹⁷ Ndu Júda l'ephe ha ejeshia l'ulo agwa Bálu; je enwutsushia ya. Ephe atuko enya-ngweja Bálu; me ntekpe, no iya nu tsukposhia; gbua Mátanu, bu onye achijeru ephe eja Bálu l'ifu enya-ngweja Bálu ono.

¹⁸ Ya ndono; Jehoyada abya eye ndu nche; ephe echelaha eze-ulo Nchileke nche. Ephe anodu l'eke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Lívayi; me l'eke ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ulo Ojejoje l'eka ono; mbu ndu ono, o doberu t'ephe kpoje ngweja-ukfuru oku nu Ojejoje ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu ono; mbu t'ephe gude ehú-otso-ena; l'agu egvu l'eme iya ege ono, Dévidi turu iya doberu ephe ono. ¹⁹ Yo woru ndu nche ono yekota l'onu eze-ulo Nchileke; k'ophu bu l'e to dudu onye mmeru no l'ehu a-bahu iya nu.

²⁰ Yo chita ndu ishi ndu soja ukporo ise ise ono; ndu oke amadu; ndu ishi ndu Júda; me ndu ali ono l'ephe ha; yeru onwiya; ephe eje edufuta eze l'eze-ulo Nchileke ono. Ephe eshia uzo onu-oguzo imeli duba iya l'ufu-eze; bya emee ya; yo nodu l'aba-eze. ²¹ Ndu ali ono l'ephe ha etee eswa. Mkpukpu ono bya adaa jii; ke l'e gudewa ogu-mbeke gbu-a Atalaya.

24

*Jowashi bu eze ndu Júda
(2 Eze 12:1-16)*

¹ Iphe Jowashi gbaru bu afa esaa teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa labu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Zibiya; onye Besheba. ² Jowashi be mekotaru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje l'oge ke Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja. ³ Jehoyada be luru Jowashi unwanyi labu; yo mushia unwoke; me unwanyi.

⁴ A nonyaa; Jowashi ekpebua le ya e-dobe eze-ulo Nchileke l'onodu, gbaru iya nu. ⁵ Yo bya ekukobe ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi; su ephe: "Unu tuko iphe, bu mkpukpu, no l'ali Júda jegba; je anaa ndu Ízurelu okpoga, ee-gudeje emekwa eze-ulo Nchileke afa l'afa. Unu nakwaa ya egwegwa." Oke ndu Lívayi ono te emedu iya egwegwa.

⁶ To du iya bu; eze ekua Jehoyada, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; su iya: "Buhunu ngunu meru iphe e ti sudu ndu Lívayi t'ephe wolata okpoga akiriko ono, shi l'ali Júda; me Jerúsalemu ono; mbu ono, Mosisu, bu nwozi Ojejoje; tuburu te edzudzu oha ndu Ízurelu kfuje t'e gude mee k'ulo-ekwa ono, e doberu ekemu Ojejoje ono?"

⁷ Unwegirima Atalaya, bu iya bu nwanyi okpoma-nshi ono be wubatawaru l'eze-ulo Nchileke; gudewa iphe, e doberu nsọ l'eze-ulo Nchileke ono gwaa Bálu.

⁸ To du iya bu; eze abya asu t'e meta okpoko dobe l'azu onu eze-ulo Nchileke. ⁹ A bya araa ya arara l'ali ndu Júda; me le Jerúsalemu; t'e wolataru Ojejoje okpoga akiriko ono, Mosisu,

bụ nwozi Nchileke keru nū ndu Ízurelú l'echi-
ęgu ono. ¹⁰ Ndu ishi; mę ndu Júda l'ęphe ha
egude ęhu-ọtso-ęna wolata okpoga akirikó ono.
Ęphe ewojeru iya chee l'okpoko ono; jeye ęphe
ewolatakota iya; yọ gvụ. ¹¹ Yọo buje; teke ndu
Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu ishi ọru
eze; ęphe -phua l'okpoga bę hawa iya nshinu;
onye ederu eze ękwo yęle nwozi onye achijeru
Nchileke ęja abya efoo okpoko ono ọnu; pata
iya paphu azụ l'ęke ọnoje. Yọ buru ęge ono
bę ęphe emeje iya mbọku-mbọku; shi ęge ono
naa okpoga ono naa kę etsutsu iya. ¹² Eze yęle
Jehoyada eworu okpoga ono nū ndu ozi ono,
eeje ozi l'eze-ulo Nchileke ono. Ęphe egude iya
buta ndu akpųje ulo; mę ndu kapyinta t'ęphe
mezia eze-ulo Nchileke ono t'ọ dų l'ọnodu iya.
Ọ kwaphų ęge ono; bę ęphe gude iya buta ndu
gude mkpųrukpu-ígwè; mę ope; l'arų ọru t'ęphe
mekwaa eze-ulo Nchileke ono.

¹³ Ndu eje ozi ono eyeru iya ęhu. Ọru ulo ono
enwuhu ọku; eje l'ifu l'ifu. Ęphe abya akpųkwaa
eze-ulo Nchileke ono; yọ dų ęge o shi dųhawa;
mbų mee ya; yo shihu ike. ¹⁴ Ęphe emebetsua
ulo ono; bya ewota okpoga ọphu phoduru nų;
nų eze yęle Jehoyada. Yọ buru iya b'e gude
meshia iphe, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono;
mbų iphe, e gude eje ozi; iphe, e gude eme kę
ngweja-ukfuru; gbangųgbangu; iphe, e meru
lę mkpọla-ododo; mę kę mkpọla-ọcha. Ęphe
egwoo ngweja-ukfuru l'eze-ulo Nchileke ono jeye
l'oge kę Jehoyada.

Anwųhu Jehoyada

¹⁵ Jehoyada bẹ karu nka; rua l'oge nka-ezekuna nk'ia. O nwuhuru l'ọ gbatsuaru ukporo afa ishingu l'afa iri. ¹⁶ E liru iya l'ẹke e liru ndu eze lẹ Mkpukpu Dévidi; kẹ iphe, dụ mma, o meru Nchileke lẹ Ízurẹlu; mẹ l'eze-ulo Nchileke.

Okpoma-nshi Jowashi

¹⁷ Lẹ Jehoyada nwuhutsuaru bẹ ndu ishi ndu Júda byaru okele eze; eze angaberu ẹphe nchi. ¹⁸ Ẹphe aparụ eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ẹphe haa; gwalahaa Ashera; mẹ agwa ọdo. Nchileke atukoshi ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu ẹhu-eghughu iya; kẹ l'ikpe nmaru ẹphe. ¹⁹ Ojejoje abya ezifu ndu nkfuchiru iya t'ẹphe duphuta ẹphe azu. Ndu nkfuchiru ono ekfua eli kfua alị; ẹphe ta angaru ẹphe nchi.

²⁰ Tọ dụ iya bụ; Ume Nchileke abya Zekaráya Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja l'ẹhu. Yọ bya evudo ndu ono l'ifu; sụ ẹphe: “Owaa iphe, Nchileke ekfu. O sụru: ‘?Bụ ngunu meru iphe unu adaka ekemu Nchileke; shi ẹge ono l'emelala onwunu azu? Keshinu unu gbadoru Ojejoje; bẹ Ojejoje gbadookwaru unubẹdua.’ ”

²¹ Obenu l'ẹphe gbawaru iya ẹjo idzu; eze anụ ẹphe ikike t'ẹphe tugbua ya lẹ mkpuma. Ẹphe eworu iya tugbua l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. ²² Ophu eze Jowashi 'anyatadụ iphe-oma, Jehoyada, bụ nna Zekaráya meru iya; woru nwatibe iya kẹ nwoke gbua. Zekaráya anwuhude; sụ: “Tẹ Ojejoje lekwa ẹnya l'iphe-a, ẹphe meru-a; gwata ẹphe ugwo iya!”

²³ Afa ono agvudelephu; ndu soja ndu Áramu abya etso Jowashi ọgu. Ẹphe ezebata l'alị Júda;

mẹ lẹ Jerúsalemu bya atụko ndu ishi ndu Júda l'ẹphe ha gbushikota; gwoo iphe, ẹphe kwaru l'ọkwata vulaaru eze ẹphe lẹ Damásukọsu.

²⁴ Ndu soja ndu Áramu ono bụ-a ndu habe nwahabe bẹ ẹphe chị bya ọgu ono. Obenu lẹ Ojejoje yeru ẹphe igweligwe ndu soja ndu Júda l'ẹka; kẹ l'ẹphe haru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ẹphe. Yọ bụru ẹge ono bẹ ẹphe shi nua Jowashi aphụ. ²⁵ Ndu Áramu ono atụgbutsulephu; kẹ l'ẹphe meruwaru Jowashi ẹhu; ndu ozi iya agbaaru iya ẹjo idzu; woru iya gbua l'oshi-azẹe ya; lẹ k'egbugbu ono, o gburu nwatibe Jehoyada ono, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Jowashi anwuhu; ẹphe elia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ọle ẹphe te elidu iya l'ili ndu eze.

²⁶ Ndu gbaru iya ẹjo idzu ono bụ: Zabadu Shimeyatu, bụ nwanyi Amonu; mẹ Jehozabadu Shimiritu, bụ nwanyi Móabu. ²⁷ A bya l'akọ ẹhu unwegirima iya; mẹ igweligwe ozi, Ojejoje zieberu l'ishi iya; mẹ ẹge o gude mezia eze-ulo Nchileke t'ọ dọ ẹge o shi dọ; b'e dekotaru l'ẹkwo, akọwa iphe, e deru l'ẹkwo ndu eze. Tọ dọ iya bụ; Amazáya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

25

Amazáya bụ eze ndu Júda

(2 Eze 14:1-6)

¹ Iphe Amazáya gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chĩa ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ² Amazáya

bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'enyanya Ojejoje. Oḷe ẹ to gudekotadu obu iya mee ya. ³ Oḷpa eshihulephu Amazáya ike l'ochichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bụ ẹphe gburu nna iya teke o shi bụru eze ono. ⁴ Oḷbu l'ẹ to gbudu unwegirima ndu ono. O meru iphe ono, e deru l'ekemu; mbụ l'ẹkwo Mosisu; l'ẹke ono, Ojejoje tūru ekemu; sụ: "T'ẹ b'e egbujekwa ndu bụ nna l'ugwo iphe, unwu ẹphe metaru; ọphu e gbujekwa unwu l'ugwo iphe, nna ẹphe metaru. Onyenonu a-lajẹ l'ugwo iphe, ọ kpataru."

⁵ Amazáya abya ekukobe ndu Júda; doo ẹphe l'enyanya-ufu l'enyanya-ufu ndu bụ nna l'ikfu Júda; mẹ lẹ ndu ikfu kẹ Bénjaminu; t'ẹphe nọdu l'ẹka ndu ishi, achigbaa unu ndu soja labụ l'ukporo iri iri; mẹ l'ẹka ndu ishi, achigbaa ndu soja ukporo ise ise. Ndu ọ gutaru bẹ bụ ndu nọwaru shita l'ukporo afa kwaseru. Yọ bya achofuta l'iphe, ẹphe dụ bụ unu ugbo unu l'unu ukporo iri l'esaa l'unu iri. Ndu ono bukota ndu a foru afofo; mbụ ndu dzuwaru oje ọgu; bụru ndu a-dụ ike parụ ara; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye. ⁶ O kfuḷkwaruphu ukporo talentu mkpọla-ọcha ise gude buta ndu soja ndu Ízureḷu, dụ ukporo unu unwoke ugbo iri l'ẹbo l'unu iri, bụ ndu ike-ka-l'ọgu.

⁷ Oḷe onye kẹ Nchileke bẹ byakfutaru iya nụ bya asụ iya: "Nggube eze; tẹ nggu lẹ ndu soja ndu Ízureḷu ba ayikwa jee ọgu ono; keḷe Ojejoje te eswikwaru ndu Ízureḷu; to swiru ndu Ífuremu. ⁸ I -jee bẹ Nchileke a-kwatsukwa ngu l'ifu ndu ọhogu ngu; m'o -ruhuru; ike ọgu dụ

ngu idagha; ke l'oo Nchileke bu onye nweru ike, oo-gude yetaru ngu aka; nwekwaruphu ike, oo-gudeje kwatsua ngu.”

⁹ Amazaya asu onye ke Nchileke ono: “?Bu ngunu be ephe e-mekwanu le k'ukporo talentu mkpola-ocha ise, ya kofuru ndu soja ndu Izurelu phu?”

Onye ke Nchileke ono asu iya: “Le Nchileke adu-a ike nu iya ophu ka onanu nshinu.”

¹⁰ To du iya bu; Amazaya achifuta ndu soja ono, shi le Ifuremu byakfuta iya ono; su ephe t'ephe la. Yo tsua ephe l'ehu nshinu l'eke ndu Juda no; ephe avoru kfurukfuru lasha.

¹¹ Obu abya eshihu Amazaya ike. Yo duta ndu nk'ia; yo buru ephe oje le Nsuda Ali Unu; rua je egbushia ndu Seyi; unu unwoke ukporo l'ise.*

¹² Unwoke ndu Juda ono akpukwaaphu unu unwoke ukporo l'ise† le ndzu; chita ephe je edobe l'eli eze mkpuma; shi l'eke ono nwutsuhia ephe; ephe abya adashia; gwee onwephe yogiriyogiri.

¹³ Oje ndu soja ono, Amazaya chipuru azu t'ephe be etsoshi jee ogo ono wubaru le mkpukpu ndu Juda; tso ephe ogo o-lua-olaa; mbu lua ephe tsube le Sameriya jeye le Betu-Horonu; gbua unu umadzu esaa l'ukporo madzu iri‡ le ndu Juda ono; bya akwaa iphe ephe l'okwata l'eke o ha nshinu.

¹⁴ Le Amazaya shi ogbushi ndu Edomu ala b'o chitaru unwu agwa ndu Seyi. Yo bya edobe

* **25:11** 25:11 Iphe o bu bu 10,000. † **25:12** 25:12 Iphe o bu bu 10,000. ‡ **25:13** 25:13 Iphe o bu bu 3,000.

unwu agwa ono; yọ buru nk'iya. Yọ balahaaru iya eja; gwolahaaru iya ngweja. ¹⁵ Tọ dọ iya bụ; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Amazya nọ; yo zia onye nkfuchiru; t'o jekfu Amazaya je asu iya: “?Bụ ngunu meru yọ unwu okpata, ẹ-ta dudu ike nafuta ndu nk'iya l'eka ngu b'i gwalahaaru?”

¹⁶ Onye nkfuchiru ono akpukwaduru-a okfu ono l'onu ekfu; eze ajipyabe iya; su iya: “?Bunua nggu b'a fotaru t'i buru onye a-noduje akpoziru eze uzo? Dobe-nuphu onu ndoo! O -dudu b'i laakwaru.”

Tọ dọ iya bụ; onye nkfuchiru ono anọ-kirishia; nonyaa bya asu iya: “Ya makwarua ẹ Nchileke chipyawaru iya t'o mee t'i laa l'iyi; ke l'i meru iphe, dọ ẹge ono; jika ongabe nchi l'uzo, ya akpo-ziru ngu.”

Ogu, daru ndu Júda waa ndu Ízurelu
(2 Eze 14:8-14)

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Amazaya, bụ eze ndu Júda yele ndu akpo-zijeru iya uzo abya achia idzu. Yo zia t'e je ezia eze ndu Ízurelu, bụ Jehowashi: “T'o bya t'ephe kpogba iya.” Jehowashi bụ nwatibe Jehowahazu; Jehowahazu aburu nwatibe Jéhu.

¹⁸ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu abya eziphu Amazaya, bụ eze ndu Júda ozi; su iya: “L'oshi uke, nọ l'ugvu ugvu Lébanonu be ziru oshi sida, nokwaphu l'ugvu ugvu Lébanonu: ‘T'o kenua nwatibe iya ke nwoke nwada iya t'o lua.’ Anu ẹgu, bu l'ugvu ugvu Lébanonu ono eswedelephu; dzoo uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iikfunu bụ t'a phukwa l'i mekputawaru ndu Édomu. Nggu

egude iya l'etse etsetse; l'eku onwongu ekuku. Ophu t'i nọdu nwandoo. ?Tii hadu ọcho okfu, e-ri ngu ishi; ria ishi ndu Júda."

²⁰ Obenu lẹ Amazáya ta ngadụ nchị; kẹ l'ọo Nchileke b'ọ shi l'ẹka; k'ọphu oo-woru ẹphe ye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka; okfu l'ẹphe gwalahaaru agwa ndu Édọmu. ²¹ Tọ dụ iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu achịta ndu soja iya jeshia; ẹphe l'eze ndu Júda; mbụ Amazáya abya akpogbabe iya lẹ Bétu-Shemeshi Júda. ²² Ndu Ízurelu emekputa ndu Júda; ẹphe agbalashia; onyenonu agbalaa lashia nk'iya. ²³ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu egude eze ndu Júda, bụ Amazáya lẹ Bétu-Shemeshi. Amazáya bụ nwatibe Jowashi; Jowashi aburu nwatibe Ehezáya. Jehowashi akputa iya rua Jerúsalemu; bya enwutsushia ụpho-mkpuma Jerúsalemu; tsube l'ọnu-oguzo ndu Ífuremu jeye l'ọnu-oguzo mgboro mkpukpu ono. Ẹke o nwutsuru bẹ ogologo iya ruru unu ntụ-ọkpa. ²⁴ Yọ chitakota mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha; mẹ iphe, bụ iphe, ọ phuru l'eze-ulo Nchileke, bụ ndu ọphu nọ l'ẹka Óbẹdu-Édọmu. Ọ chitakwaruphu iphe, bụ ẹku, nọ l'ufu-eze; chita chita ndu e guderu egude; lashia Samériya.

²⁵ Eze ndu Júda; mbụ Amazáya Jowashi nọru afa iri l'ise l'eze ndu Ízurelu; mbụ Jehowashi Jehowahazu nwuhutsuaru. ²⁶ Iphe ọdo, Amazáya mekotaru; tsube l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Júda; mẹ kẹ ndu Ízurelu. ²⁷ Tsube teke Amazáya haru otso Ojejoje b'a nọ lẹ Jerúsalemu l'achiru iya ẹjo idzu; yọ

gbalaa lashia Lakíshi. E ye ndu chọru iya jeshia Lakíshi je eworu iya gbua l'ẹke ono. ²⁸ E gude inya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'ẹke e liru nna iya phe ẹ Mkpukpu Dévidi.

26

*Uzáya bu eze ndu Júda
(2 Eze 14:21-22; 15:1-7)*

¹ Tọ dú iya bú; ndu Júda l'ẹphe ha eduta Uzáyá, nọwaru afa iri l'ishingu; mee ya eze l'ọzori nna iya, bú Amazáyá. ² Ọ bú iya kpukwaru mkpukpu Élatu woru iya nọ-phu ndu Júda azú; ẹ Amazáyá nwuhutsuaru.

³ Iphe Uzáyá gbaru bú afa iri l'ishingu teke ọ wataru achichi. Yọ chía ukporo afa labú l'afa iri l'ẹbo ẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bú Jekolaya; onye Jerúsalemu. ⁴ Uzáyá meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje; ẹge ono, nna iya; mbú Amazáyá meru ono. ⁵ Ọ chọru ọzo kẹ Nchileke teke Zekaráyá nọkwadu ndzú. Yọ búru Zekaráyá ono bẹ kpọ-ziru iya ọzo t'ọ tsúje Nchileke egvu. Jeye l'ẹge ọ nọ-beru l'achọ ọzo kẹ Ojejoje; bẹ Nchileke meru ẹka iya; yọ búru upete.

⁶ Uziya bẹ jeru je etso ndu Filisutayinu ogu; je enwutsushia upho-mkpuma Gatú; mkpukpu Jabuné; mẹ kẹ mkpukpu Asurelu. Yọ bya akpushia mkpukpu l'alí, nọ ẹ Asurelu; mẹwaru l'ẹke ọdo l'alí Filisutayinu. ⁷ Nchileke eyetaru iya ẹka l'ọgu ẹphe ẹ ndu Filisutayinu; k'ẹphe ẹ ndu Arabu ono, bu l'alí Guru-balu ono; mẹ k'ẹphe ẹ ndu Meyunimu. ⁸ Ndu Amọnu atulahaa utu

l'anụ Uzáya. Ẹpha iya angakọta je akpaa l'ókè-alì ndu Íjiputu; kẹ l'ọ bya aburu onye atsu egvu nshinu.

⁹ Uzáya kpùshikwaruphu ụlo-eli lẹ Jerúsalemu lẹ Ọnu-Ụzo Mgboro; mẹ lẹ Ọnu-Ụzo Nsuda; mẹ lẹ nkujinkuji ono; kpua ya; yo shihugbaa ike. ¹⁰ O kpùshikwaruphu ụlo-eli l'echi-ẹgu; tų-shia iduma mini l'igwe; kẹ l'o nweru elu nshinu l'alì ọkpa-ugvu ụzo ẹnyanwuarìba; mẹ ẹke alì daburu adaburu. O nweru ndu akọru iya okfu; nweru ndu eletaru iya mgbo vayìnu iya ẹnya l'alì ugvu ugvu; mẹ l'alì-ọtsu iya; kẹ l'ẹnya nọ iya l'iphe eemebe l'alì.

¹¹ Uzáya nweru ndu soja, e ziru k'ọgu ọkpobe ezizi. Ẹphe anọduje l'odzeru l'odzeru eje ọgu; l'ẹge a gụru ẹphe t'ẹphe nọduje. Ndu gụru ẹphe bụ Jeyẹlu, bụ o-de-ẹkwọ; waa Maaseya, bụ onye ishi. Yọ bụru onye lanụ lẹ ndu ishi soja eze; mbụ Hananaya bẹ kpọ-ziru ẹphe ẹge aa-gụ iya. ¹² Iphe, ndu ishi l'ẹnya-ufu, achì ndu soja ono dụ bụ unu ishingu l'ụkporo iri.* ¹³ Ndu soja, ẹphe achì adụ unu unwoke ugbo unu unu ụkporo ugbo iri l'ẹsato; l'unu ẹto l'ụkporo unwoke iri l'ise.† Ẹphe bụ ndu gude ọkpẹhu l'alù ọgu alù-chiru eze l'ẹke ndu ọhogu iya nọ.

¹⁴ Uzáya anụkota ndu soja ono iphe, eegudeje egbochita onwonye; mẹ arwa; mẹ okpu-ígwè; mẹ uwe-ígwè; mẹ akfụ; mẹ mkpuma, eegudeje agba ụrobo. ¹⁵ Lẹ Jerúsalemu; b'o meshiru injinu, agba akfụ; l'atụ mkpuma, ha nshinu; dobegbaa l'eli ụlo-eli; mẹ l'eli nggọ-ji nggọ-ji

* **26:12** 26:12 Iphe ọ bụ bụ 2,600. † **26:13** 26:13 Iphe ọ bụ bụ 307,500.

upho-mkpuma mkpukpu. Ndu meru iya nu bu ndu eme nka. Epha Uzaya angakota ekemeke obule; kele Nchileke yetaru iya aka l'uzo, du biribiri jeye; yo buru onye atsu egvu.

Ehu-labu eme Uziya
(2 Eze 15:5-7)

¹⁶ Teke ono, Uziya bya aburu onye ike ono; b'o kulahaaru onwiya ekuku; kuru onwiya ye l'ola-l'iyi. E to vudoshihedu ike l'eke Ojejoje, bu Nchileke iya no; ke l'o bahuru l'eze-ulo Nchileke te ya kpo insensu oku l'enya-ngweja insensu.

¹⁷ Onye achijeru Nchileke aja; mbu Azariya yele ukporo madzu eno odo, achijeru Nchileke aja, bukota ndu ike etsopyabe Uzaya bahu l'eze-ulo ono. ¹⁸ Ephe anochia ya uzo; su iya: "Uzaya; e to budu nggu b'o gbaru t'i kporu Ojejoje insensu oku. Ndu o gbaru bu ndu achijeru Nchileke aja, bu ephe bu ndu eri Eronu; mbu ndu ono, e doberu nsu t'ephe kpoje insensu oku ono. Shi le Eke-du-Nso ono; lufuta; ke l'i mewaru iphe, e-ta dudu mma; temanu b'i nafuwaru onwongu ugvu, shi l'eka Ojejoje, bu Nchileke."

¹⁹ Iwe abya Uzaya l'ehu. Teke ono b'o gudewa iphe, eegudeje akpo insensu oku l'eka te ya kpo ya oku. Ehu awata l'iya phu oghu eghughu l'eke ono, ndu achijeru Nchileke aja no ono; ehulabu emifuta iya l'egedege ifu; l'ifu ndu ono, achijeru Nchileke aja ono; le mgboro enyangweja insensu l'ulo Ojejoje ono. ²⁰ Azariya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja ono; me ndu ono, achijeru Nchileke aja ono l'ephe ha abya elee ya enya; ehulabu egbe tuwa iya nu

l'egedege ifu. Ẹphe enwufukebewa iya ɸu l'ẹke ono. Yẹbedua l'onwiya alufu-kebewaphu; kele Ojejoje byiwaru iya ẹka.

²¹ Ẹhu-labu ono meru eze Uzaya jeye mboke o nwuhuru. Yo vuru ẹhu-labu ono buru l'ulo iche. E bufu iya l'eze-ulo Nchileke. Yo buru Jotamu, bu nwatibe iya ke nwoke be buru onye ishi le k'eze; chilahaa ndu ali ono.

²² Iphe odo, Uzaya mekotaru; tsube l'ishi jeye le ngvucha be bu onye nkfuchiru Nchileke; bu Azaya Emozu be deshiru iya nu. ²³ Uzaya nwuhuru lakfushia nna iya phe. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phe; mbu l'egu, nonyabe ẹke eelije ndu eze; ke l'ẹphe suru l'o bu onye ẹhu-labu. Jotamu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya.

27

Jotamu bu eze ndu Juda (2 Eze 15:32-38)

¹ Iphe Jotamu gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'ishingu le Jerusalemu. Ẹpha nne iya bu Jerusha; nwatibe Zadoku. ² Jotamu meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje; ege ono, nna iya; mbu Uzaya meru ono. O le e to bahukwanu l'eze-ulo Nchileke je ome ege nna iya meru. A - gufukwaru ono; ndu Juda kwakwaruru l'uru-ali, ẹphe aru. ³ O kpukwaziru Onu-oguzo Imeli, no l'eze-ulo Nchileke; rukwaaphu oru nshinu l'upho-mkpuma Ofelu. ⁴ O kwaphu ege ono b'o kpushiru mkpukpu l'ugvu ugvu ali ndu Juda;

bya akpùshia ẹke eedomije onwonye; mẹ ụlo-eli l'ẹke ọswa nọgbaa.

⁵ Jótamu bẹ tsoṛu eze ndu Amọnu ọgu; mekputa iya. L'afa ono bẹ ndu Amọnu nuru iya ụkporo talentu mkpọla-ọcha ise; mẹ ogbonga witu, dọ ụkporo unu l'unu ise; mẹ ogbonga balị, dọ ụkporo unu l'unu ise. Ẹphe nukwaru iya phụ ọphu ha ẹge ono ọdo l'afa k'ẹbo ya; mẹ l'afa k'ẹto ya.

⁶ Jótamu abya aka oshihu ike; kẹ l'ọ bya evudoshia ike l'uzo kẹ Ojejoje, bọ Nchileke iya.

⁷ Iphe ọdo, Jótamu mekotaru; mẹ ọgu, ọ lụkotaru; mẹ iphe ọdo, o meeberu l'ọ ha; b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu; mẹ kẹ ndu Júda. ⁸ Iphe ọ gbaru bọ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chịa afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jótamu anwụhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Éhazu, bọ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ọzori iya.

28

Éhazu bọ eze ndu Júda (2 Eze 16:1-4)

¹ Iphe Éhazu gbaru bọ ụkporo afa teke ọ wataru achịchi. Yọ chịa afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. Ẹ to medu iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje ẹge ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru. ² O tsoṛu ụbeka ndu eze ndu Ízurelu; kpùshiaru Bálu ntẹkpe. ³ Ọ kporu ínsensu ọku lẹ nsụda Benu Hínọmu; kpo nwatibe iya kẹ nwoke ọku gude gwoo ẹja; mbụ yekota ẹka l'akpamara ono, ọha ono, Ojejoje chifuru l'ifu

ndu Ízurelu ono shi emeje. ⁴ O gworu ẹja; kpoo ínsensu oku l'ẹke eegwoje ẹja; me l'ugvu ugvu; me iphe, bu oshi, nweru idzu.

⁵ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke iya eworu iya ye l'eka eze ndu Aramu. Ndu Aramu emekputa iya; kpu igweligwe ndu nk'ia le ndzu; kpuru ephe laa Damasukosu. E wokwaru iya phu ye l'eka eze ndu Ízurelu, bu onye gbushiru ndu ke Ehazu; nu ephe nshi. ⁶ Peka Remaliya be gburu ukporo unu unwoke ugbo iri l'ise* l'ali Juda ujiku lanu; mbu ndu bukota soja, ike du. Ishi iya aburu l'ephe gwoberu Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe. ⁷ Zikiri, bu onye soja, shi l'ikfu Ifuremu be gburu Maaseya, bu nwatibe eze; me Azurikamu, bu onye ishi l'ufu-eze; gbukwaaphu Elukana, bu onye etsota eze l'okwa. ⁸ Ndu Ízurelu akpu unu madzu ugbo unu l'unu ukporo madzu ise† le ndzu le ndu Juda ono, bu ndu abubu ephe ono. Ephe kpuru unwanyi; kpu unwu ephe ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; bya akwaa iphe ephe l'okwata ke eji eji vuru lashia Sameriya.

⁹ Obu l'o nweru onye nkfuchiru Ojejoje, aza Odedu, bu le Sameriya. Yo tugbua; je agba ndu soja ono ndzuta l'ephe shi ogu ala Sameriya; je asu ephe: "Unu lenu; Ojejoje, bu Nchileke nna unu phe; be gude k'ehu-eghughu, egbu iya nu l'ẹke ndu Juda no; woru ephe ye unu l'eka. Obenu l'unu gudewa ehuiwe ophu ruru

* **28:6** 28:6 Iphe o bu bu 120,000. † **28:8** 28:8 Iphe o bu bu 200,000.

imigwe gbushia ephe. ¹⁰ Iphe unu tumberu nta-ba bu t'unu dobe ndu Júda; me ndu Jerúsalemu ono; unwoke l'unwanyi ephe t'ephe buru ohu unu. Obenu; unubedua; ?to nwedu iphe du eji, unu mejeru megude Ojejoje, bu Nchileke unu to? ¹¹ Unu ngaberu iya nchi nta-a. Unu duphu ndu abubu unu ono, unu kpuru le ndzu ono azu; ke l'oke ehueghughu Ojejoje be dakfutaakwaru unu."

¹² To du iya bu; Azariya Jehohananu; Berekaya Meshilemotu; Jehizekaya Shalumu; me Amasa Hadulayi, bu iya bu ndu ishi ndu Ifuremu eje etso ndu soja ono, shi ogo ala ono okfu; ¹³ su ephe: "Unu be edubatakwa ndu ono, unu kpuru le ndzu ono eke-a; ke l'iphe, unu tumberu bu t'unu menyafua ejo iphe; me iphe, ikpe a-nma ayi l'eke Ojejoje no yekoberu ophu, ayi mewaru ememe. Ikpe, nmaru ayi be hatabekwa nshinu; k'ophu oke ehueghughu Ojejoje tukookwaru ndu Izurelu l'ishi."

¹⁴ To du iya bu; ndu soja ono anodu l'ifu ndu ishi; me l'edzudzu oha ono haa ndu ono, ephe kpuru le ndzu ono; me iphe ono, ephe kwaru l'okwata ono. ¹⁵ Unwoke phu, a guru epha ephe phu abya achita ndu ono, a kpuru le ndzu ono; bya eye eka l'iphe ono, a kwaru l'okwata ono; chita uwe yeshia ndu ophu gba otu l'ephe ha. Ephe anu ephe iphe oye l'ehu; me akpokpa; me nri; me iphe angungu; bya edebetsua ephe manu l'eke onya, no ephe l'ehu. E gude nkakfu-igara pata ndu ophu ike gvushiru; duru ephe dulaaru ndu abubu ephe le Jeriko, bu

iya bu Mkpukpu nkfu. Ephe emetsua; latashia Samériya.

Éhazu eje arọ l'eka ndu Asiriya
(2 Eze 16:7-9)

¹⁶ Yọ buru teke ono; be eze, bu Éhazu ziru te eze ndu Asiriya bya eyetaru iya aka. ¹⁷ Ishi iya aburu le ndu Édomu byaru bya etso ndu Júda ogu odo; kpua ndu ophu ephe kpuru le ndzu. ¹⁸ Ndu Filisutayinu abya ogu o-lua-olaa le mkpukpu, nogbaa l'alị okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba; me le ndu ohuda Júda. Ephe anaa Bétu-Shemeshi; Ajalonu; Gederotu; me Soko yele edukfu edukfu, nokota iya nu; bya anakwaaphu Timina yele edukfu edukfu, no iya nu; me Gimuzo yele edukfu edukfu, no iya nu. Ephe alaa egu l'eke ono, ephe naru ono je eburu. ¹⁹ Ojejoje egude k'iphe, Éhazu, bu eze ndu Izurelu meru; wozita ndu Júda alị; kele Éhazu meru; uru-alị abya aka nshinu l'alị Júda; ophu Ojejoje 'egudehedu ire iya aka. ²⁰ Ya ndono; Tiligatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya abyakfuta iya. Iphe o mechiuaru aburu l'o byaru bya echia ya onu l'alị. ²¹ Éhazu eshi l'eze-ulo Nchileke; me l'ufu-eze; me l'ulo ndu ishi gwokoo iphe nu eze ndu Asiriya ono. Obenu l'iphe ono te nwedu aka, o yeru iya.

Ejo iphe, Éhazu meru

²² L'oge teke ono, eze Éhazu no l'iphe-ehuka ono b'o kabaa oburu onye Ojejoje e-te egudedu ire iya aka. ²³ O gworu eja nu agwa ndu Damasukosu, bu iya bu ndu ono, mekputaru iya

nụ ono. Yọ sụ lẹ ya e-gwo eja nụ agwa ndu Áramu t'ephe yetaru iya ẹka; keshinu ophu ephe yetaru ndu eze ndu Áramu ono ẹka. Obenu l'oo ya mekocharu kpata adada iya; mę l'adada kę ndu Ízurelu l'ephe ha. ²⁴ Éhazu abya achikobe ngwa, nọ l'eze-ulo Nchileke; gbua yogiriyogiri; bya agụ-chishia ibo eze-ulo Nchileke ono; bya achiko ẹnya-ngweja doo l'ekemeke obule lẹ Jerúsalemu. ²⁵ L'iphe bụ mkpukpu, nokota l'alị Júda b'o metakotaru ẹke aagwaję nte; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kę nna iya phę iwe.

Anwuhu Éhazu
(2 Eze 16:19-20)

²⁶ Iphe odo, mekotaru nụ teke o bụ eze; mę ẹka ụzo ophu o tsokotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ²⁷ Tọ dụ iya bụ; Éhazu anwuhu lakfushia nna iya phę. Ephe elia ya lẹ Jerúsalemu. Ole ẹ te lidu iya l'ẹke eeliye ndu eze ndu Ízurelu. Hezekáya, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ozori iya.

29

Hezekáya bụ eze ndu Júda
(2 Eze 18:1-3)

¹ Hezekáya wataru achichi l'ọ gbawaru ukporo afa l'afa ise. O chiru ukporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Abíja; nwatibe Zekaráya. ² Hezekáya meru iphe, vudo

nhamunha l'anya Ojejoje; ege ochechoroche iya, bu Dévidi meru.

Hezekáya asacha eze-ulo Nchileke

³ L'onwa k'odungu; l'afa k'odungu, Hezekáya wataru achichi; b'ọ gụhashiru ibo eze-ulo Nchileke; mekwashia ya emekwa. ⁴ Yọ bya edubata ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi; kukobe ephe l'edukfu, nọ l'uzo enyanwu-ahata; ⁵ bya asụ ephe: “Unubẹ ndu Lívayi; unu ngaberu iya nchi! Unu dobe onwunu nsọ nta-a; unu edobe ụlo Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe nsọ. Unu wofukota iphe atso oyi, nọ le Eke-du-Nsọ ono. ⁶ Ishi iya aburu le nna ayi phe b'ẹ t'e shidu gude ire ephe eka. Ephe meru ejo iphe l'anya Ojejoje, bu Nchileke ayi. Ephe paru iya haa; wofu ifu l'ẹke Ojejoje bu ebubu; bya agbakutaru iya azu. ⁷ Ephe gu-chishiru ibo nwulo, nọ dukfuru l'onu eze-ulo Nchileke; menyishia oku l'uroku, nọ iya nu. Ephe akpo-buhu insensu oku; gwobuhuru Nchileke ke Izurelu ngweja-ukfuru le Eke-du-Nsọ. ⁸ Yọ buru iya meru iphe oke ehu-eghughu Ojejoje dakfutaru ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Iphe, o meru ephe emee; onyemonye obule akpo beru; wata otsu egvu. Ephe aburu ndu aagburu onu-mini; ege unu gudewa enya unu ele nta-a. ⁹ O bu iya meru iphe e gude ogumbeke gbushia nna ayi phe; buru iya kparu iphe a kparu unwu ayi ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; me unyomu ayi phe le ndu.

¹⁰ “Iphe, nọ iya l'obu nta-a bu te yele Ojejoje gbaa ndu; mbu Nchileke ke Izurelu; k'ophu

ẹhu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu l'ẹke ẹphe nọ. ¹¹ Ẹnwu iya-a; unu ba apakwa ozi unu ẹka lanu nta-a; keke Ojejoje be fotaru unu t'unu vudo l'ifu iya; l'ejeru iya ozi; mbu t'unu buru iya ndu ozi; me ndu anoduje akporu iya insensu oku."

¹² To du iya bu; ndu Liviayi ono abya ajikobe k'osi ono.

Ndu eri Kohatu, tso iya nu bu:
Mahatu Amasayi yele Jowelu Azariya.
Ndu eri Merari, tso iya nu
aburu Kishi Abudi yele
Azariya Jehalelelu.

Ndu eri Geshonu, tso iya nu
bu Jowa Zima yele Idenu Jowa.

¹³ Ndu eri Elizafanu, tso iya nu
bu Shimiri yele Jeyelu.
Ndu eri Asafu, tso iya nu
aburu Zekaraya yele Mataniya.

¹⁴ Ndu eri Hemanu, tso iya nu
bu Jehiyelu yele Shimeyi.
Ndu eri Jedutunu, tso iya nu
aburu Shemaya yele Uziyelu.

¹⁵ Epe abya achikobe unwunna epe; bya emee onwephe; epe adu nsọ; be epe bya abahu je emechaa eze-ulo Nchileke ege ono, eze tu-buru iya epe ono; mbu ege ono, okfu Ojejoje kfuru iya ono. ¹⁶ Ndu achijeru Nchileke eja abya abahu l'ime ime eze-ulo Nchileke ono; je emechaa ya emecha. Iphemiphe, epe phuru, aasọ nsọ l'eze-ulo Nchileke ono; be epe chifutakotaru l'ogbodufu eze-ulo ono. Ndu

Lívayi eye ẹka vuta iya vufu; je awuṣhi ẹ nggele Kídironu. ¹⁷ Eze-ulo ono bẹ ẹphe wataru emecha ẹ mbọku mbu l'onwa ke mbu. Yo be ẹ mbọku k'ẹsato l'onwa ono; ẹphe emetabe iya rua ẹ nwulo ono, nọ dukfuru eze-ulo Nchileke ono. Ẹphe egude abali ẹsato mechaa eze-ulo Nchileke ono l'onwiya. Yọ buru l'abali iri l'ishingu l'onwa ke mbu ono bẹ ẹphe megeru iya.

Eeyephu eze-ulo Nchileke azu l'eka Nchileke

¹⁸ Tọ du iya bu; ẹphe ejekfushia eze, bu Hezekaya je asu iya: “L'ẹphe mechaakwaru eze-ulo Nchileke ono l'ọ ha; me ẹnya-ngweja-ukfuru; me iphe, bu iphe, anoje iya nu; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'ifu Nchileke ono yele iphe, anoje iya nu.

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka

¹⁹ “Iphe, bu ngwa ono, eze Éhazu woshiru l'eze-ulo teke ono, ọ bu eze ono; mbu teke ono, ẹ te gudedu ire iya ẹka ono b'e dobephuru azu; ẹphe emechakotawa iya emecha. Ọ nokota-a l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje.”

²⁰ Ya ndono; yo be l'onmewa utsu; eze, bu Hezekaya egbeshi je ekukota ndu ishi mkpukpu ono; ẹphe ejeshia l'ulo Ojejoje ono. ²¹ Ẹphe akpuru oke-eswi ẹsaa; ebyila ẹsaa; unwu aturu ẹsaa; me mkpi ẹsaa, ẹphe e-gude gwoo ngweja iphe, du eji l'okfu ẹka ali-eze ono; me l'okfu ẹka ulo ono, du nsọ ono; me l'okfu ẹka ndu Júda. Eze asu ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu eri Éronu t'ẹphe gwoo ngweja ono l'ẹnya-ngweja Ojejoje. ²² Tọ du iya bu; ẹphe egbua oke-eswi

ono; ndu achijeru Nchileke ẹja anata mee ya; phee l'ẹnya-ngweja ono. Ẹphe egbukwaaphu ebyila ono; phee mee ya l'ẹnya-ngweja ono; bya egbua unwu aturu phu; phee mee ya l'ẹnya-ngweja ono. ²³ Mkpí ono, e gude egwo ngweja iphe ẹji ono b'a kputakotaru je anu eze yele edzudzu oha ono; ẹphe ebyibegbaa ya ẹka. ²⁴ Ndu achijeru Nchileke ẹja egbushia mkpi ono; gude mee ya gwoo ngweja iphe, du ẹji l'ẹnya-ngweja ono; gude kfuá ugwo iphe, du ẹji, ndu Ízurelu l'ẹpha ha meru; ke l'eze be turu ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja iphe, du ẹji ono l'okfu ẹhu Ízurelu l'ẹphe ha.

²⁵ Yo bya achiru ndu Lívayi ye l'eze-ulo Nchileke; nu ẹphe ogele; me une; me ogumogu; ẹge ono, ẹphe turu l'ekemu; mbu Dévidi yele Gádu, bu onye aphujeru eze àphù; me Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke. Ekemu ono be bu ekemu, Ojejoje shi l'ẹka ndu nkfuchiru iya tya. ²⁶ Ndu Lívayi evudo guddegbaa ngwa-egvu Dévidi ono; ndu achijeru Nchileke ẹja egudegbaa upyoku ẹphe.

²⁷ Ya ndono; Hezekáya atya ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru l'ẹnya-ngweja ono. A watalephu ogwo ngweja-ukfuru ono; wata ogu egvu l'anu Ojejoje; l'egbu upyoku eye iya; l'aku ngwa-egvu Dévidi, bu eze ndu Ízurelu. ²⁸ Edzudzu-oha ono l'ẹpha ha abaaru Ojejoje ẹja; ndu egvu l'agu; ndu upyoku l'egbu. E mee ya ẹge ono jeye e gwogee ngweja-ukfuru ono. ²⁹ E gwotsulephu ngweja ono; eze; me iphe, bu ndu yele iya no l'ẹke ono atuko l'ẹphe ha fozita; baaru Ojejoje ẹja. ³⁰ Eze,

bụ Hezekáya yẹle ndu ishi iya abya ekfuaru ndu Lívayi t'ẹphe gụa egvu ajaja nụ Ojejoje; mbụ t'ẹphe gụa ya l'uzo Dévidi yẹle Ásafu, bụ onye aphụje àphù gụru iya. Ya ndono; ẹphe egude ẹhu-ọtso-ena gụa egvu ajaja ono; bya efozita baaru Ojejoje ẹja.

³¹ Hezekáya asụ: “Nta-a bẹ unu dobewaru onwunu Ojejoje iche. Unu gude ngweja; mẹ ngweja-ekele bya l'eze-ulo Nchileke.” Tọ dụ iya bụ; edzudzu ọha ono egwota ngweja; mẹ ngweja-ekele ono. Iphe, bụ ndu oovu evuvu l'obu ewotagbaa iphe, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru.

³² Anụ, edzudzu ọha ono nuru t'e gude gwoo ngweja-ukfuru ono bẹ dụ ụkporo oke-eswi ẹto l'oke-eswi iri; ụkporo ebyila ise; mẹ ụkporo unwu aturu iri. Anụ ono l'ọ ha bẹ bukota ọphu ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru.

³³ Anụ, e doberu nsọ k'ogwo ngweja ono dụ unu oke-eswi l'oke-eswi ụkporo iri; waa unu aturu ẹsaa l'ụkporo iri. ³⁴ Ole ndu achijeru Nchileke ẹja hanuka nwanshi; k'ọphu bụ l'ẹphe ta dudu ike swashikota akpọ, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. Yọ buru unwunna ẹphe, bụ ndu Lívayi bẹ yetaru ẹphe ẹka tẹ ndu ọdo, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja dobefua onwẹphe nsọ; ẹphe eyetaru ẹphe ẹka ono jeye ozi ono agvu; kẹle ndu Lívayi b'ọ ka oru l'ẹhu t'ẹphe dobe onwẹphe nsọ; ama lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja.

³⁵ Anụ, e gude eme kẹ ngweja-ukfuru ono bẹ ha l'igwe; mẹkwaphu ẹba anụ, e gude egwo ngweja ẹhu-agu; mẹ ngweja-mẹe, etsoje ngweja-ukfuru ono.

Tọ dụ iya bụ; ozi, eeje l'eze-ulo Nchileke abya ala azụ l'ọnodu iya. ³⁶ Hezekáya yẹle ndu ono l'ẹphe ha etekota ẹswa k'iphe, Ojejoje meru ndu nk'iya; kẹ l'iphe ono b'e mekotaru ẹgwegwa ẹgwegwa.

30

Aakwakọbe kẹ Aji Esweta

¹ Hezekáya abya ezikota iphe, bụ ndu Ízurelu mẹ ndu Júda ozi; dekwaruphu ẹkwo nụ ndu Ífuremu; mẹ ndu Manáse t'ẹphe byakọta l'ulo Ojejoje lẹ Jerúsalemu; k'ọphu ẹphe a-gbaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu Aji Esweta. ² Eze yẹle ndu ishi; mẹ edzudzu ọha ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono abya achipyaa ya l'ọo l'ọnwa k'ẹbo bẹ ẹphe a-gba Aji Esweta ono. ³ Ẹphe ta agbadu iya teke aagbajẹ iya; kẹle ndu doberu onwẹphe nsọ lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja ta hadu nshinu; ọdo aburu lẹ ndu Ízurelu te eshidu dzukowaa lẹ Jerúsalemu. ⁴ Iphe ono, ẹphe chítaru idzu iya ono adu eze yẹle edzudzu ọha ono mma l'obu. ⁵ Ẹphe akabua l'aa-ra iya arara l'alị Ízurelu gbaa mgburumgburu; tsube lẹ Besheba jeye lẹ Danu tẹ ndu Ízurelu wuru bya Jerúsalemu bya agbaaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu Aji Esweta ono; kẹ l'ẹphe ta habua l'igwe gbaa aji ono l'ẹge e deru iya l'ẹkwo.

⁶ Eze abya atua ekemu tẹ ndu ọkpa-ẹgwa gude ẹkwo, eze yẹle ndu ishi iya deru jekota alị Ízurelu; mẹ l'alị Júda. Iphe, e deru l'ẹkwo ono sọru:

“Unube ndu Ízurelu; unu laphuta azu lakfuta Ojejoje, bu Nchileke ke Ébirihamu; ke Áyizaku; me ke Ízurelu; k'ophu o-ghachiru unu ifu odo; mbu unube nwa ndu ophu wafuru nu l'eka ndu eze ndu Asiriya. ⁷ Unu ba adukwa l'o bu nna unu phe; me unwunna unu phe, bu ndu ono, Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe te shidu gude ire ephe eke ono; k'ophu bu le Ojejoje meru ephe; ephe aburu kpurupyata ege-a unu phuru-wa. ⁸ Unu be ekwefukwa íke l'o bu nna unu phe. Iphe, unu e-mechia bu t'unu woru onwunu nu Ojejoje. Unu bya l'ulo iya ono, du nsọ ono; mbu l'ulo ono, o mewaru t'o du nsọ jeye le tutu yoyo ono. Unu abajeru Ojejoje, bu Nchileke unu eja; k'ophu ehu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu unu l'ehu. ⁹ O -buru l'unu lakfutaru Ojejoje odo; be ndu kpuru unwunna unu; me unwegirima unu phe le ndzu a-phuru ephe imiko; haa ephe; ephe alaphuta azu l'ali-a; ke le Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye emeje eze-ipe-oma; buru onye aphuje imiko. E to nweudu l'o ghaaru unu azu; teke unu lakfutaru iya.”

¹⁰ Ndu okpa-egwa ono atuko iphe, bu mkpukpu ndu ikfu Ifuremu; ke ndu k'ikfu Manase; me ke ndu ikfu Zebulun jebaru. Obenu l'oo ochi be aachi ephe; l'aja ephe ewena. ¹¹ O le o nwelerua ndu ikfu Asha; ikfu Manase; me ikfu ke Zebulun, bu ndu kweru nu; wozita onwephe ali; byatashia Jerusalemu. ¹² O kwaphu ege ono be eka Ojejoje no l'ehu ndu Juda; yo mee k'ophu obu ephe bu nanu; ephe l'eme iphe, Ojejoje kfuru ege eze yele ndu ishi

suru t'ephe mee.

Aagba Aji Esweta ono

¹³ Ya ndono; a dukpoo l'igwe mbu ndu byaru bya edzua le Jerusalemu t'ephe gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko lonwa k'ebo. ¹⁴ Ephe atuko enya eke e shi egwoje eja le Jerusalemu wofukota; woshikwaaphu iphe, bu enya-ngweja insensu je enwuru ye l'okpa-ugvu Kidironu.

¹⁵ Yo rua l'abali iri l'eno lonwa k'ebo ono; ephe egbua nwaturu Aji Esweta ono. Iphere egude ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu Livayi. Ephe eje emechashia onwephe; gude anu, ee-gwo ngweja-ukfuru byatashia leze-ulo Nchileke ono. ¹⁶ Ephe eje anodukota lonodu, ephe anoduje; ege ono, o kfuru iya; mbu ekemu Mosisu, bu onye ke Nchileke ono. Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ephee mee ono, ephe nataru l'eka ndu Livayi ono. ¹⁷ Ephe du l'igwe; mbu ndu no l'igwe-oha ono e-te emechadu onwephe emecha. Yo buru iya meru; ndu Livayi egbuaru ndu ono, mmeru no l'ehu ono nwaturu Aji Esweta nk'ephe; k'ophu ephe e-me iya t'o duru Ojejoje nsu. ¹⁸ Ndu ophu ka l'igwe le ndu shi l'ikfu Ifuremu; ikfu Manase; ikfu Isaka; me ke Zebulun te emechadu onwephe emecha; ole ephe rikwanuru iphe Aji Esweta ono. Eriri, ephe riru iya ta kwa ege ono b'e deru iya l'ekwo. Ole Hezekaya kfukwanuru nu Ojejoje l'okfu ehuephe; su: "Te Ojejoje, bu onye ono, du mma ono guaru ¹⁹ iphe, bu onye, gude obu iya l'o ha achu Ojejoje, bu Nchileke ke nna iya phe nvu; e guderu l'onye obu te emechadu onwiya ege

ekemu k'ulo, du nsọ ono kfuru.” ²⁰ Tọ du iya bu; Ojejoje anua ekfukfu ono, Hezekaya kfuru nu iya ono; to mebyishihe ndu ono.

²¹ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no le Jeru-alemu egude ehu-otso-ena gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa. Ndu Liviayi me ndu achijeru Nchileke eja l'anoduje l'aguru Ojejoje egvu mboku-mboku; ephe egudeje ngwa-egvu, ada oda l'aguru Ojejoje egvu ono.

²² Ndu Liviayi koshiru l'o doru ephe enya; mbu ozi, ephe ejeru Ojejoje. Hezekaya ekfua okfu gude dua ephe ike. L'ime abali esaa ono be ephe rikotaru iphe, gbaru ephe le ngweja ehu-agu; bya ekele Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe ekele.

²³ Edzudzu-oha ono l'ephe ha ekweta l'ephe agbafua aji ono ujiku esaa odo. Tọ du iya bu; ephe egude ehu-otso-ena gbaa aji ono abali esaa odo. ²⁴ Hezekaya, bu eze ndu Juda anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo eswi iri;* me unu aturu iri l'esaa l'ukporo aturu iri.† Ndu ishi anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo iri;‡ me unu aturu ugbo ukporo l'ise§ t'ephe gbushia gude gbaa aji ono. Ndu achijeru Nchileke eja adu l'igwe kweta mecha onwephe emechaa. ²⁵ Iphe, bu edzudzu oha ndu Juda l'ephe ha etekota eswa. Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Liviayi; igwe-oha ndu shi Izurelu bya ndzuko ono; ndu mbyamumba, shi l'ali Izurelu bya; mewaru ndu ophu bu ebubu l'ali Juda

* **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. † **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 7,000. ‡ **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. § **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 10,000.

atuko l'ephe ha tee eswa. ²⁶ Ehu akwata tsoo ndu Jerúsalemu ena k'iche; kele tsube l'oge ke Sólomonu Dévidi, bu eze ndu Ízurelu b'e ta gbabua aji, du ege ono le Jerúsalemu. ²⁷ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi awu-lihu goru onu-oma nu ndu ono; Nchileke anua olu ephe; ekfukfu, ephe ekfu anu Nchileke erua imigwe, l'eke ono, du nsọ, o bu ebubu ono.

31

¹ E metsulephu iphemiphe obule ono; ndu Ízurelu, no l'eke ono l'ephe ha awu-lihu bahu le mkpukpu ndu Júda; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsọ kupyashia; gbutsushia itso Ashera; nwutsushia eke aagwaje iphe; me iphe, bu enyanngweja, no l'ali Júda l'o ha; ke Bénjaminu; ke Ifuremu; me ke Manase. Ephe emee ya ege ono jeye ephe emebyishikota iphemiphe obule ono. E metsua; ndu Ízurelu l'ephe ha alashigbaa mkpukpu ephe; onyenonu alashia le nk'ia.

Iphe, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja

² Hezekaya abya agbaa ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi l'ogbo l'ogbo. Yo kee ozi; nu iphe, bu ogbo, nonu; mbu ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; me ophu, gbaru ndu Lívayi. Ozi ephe bu ogwo ngweja-ukfuru; me ngweja ehugwu; me onodu l'onu odu ke Ojejoje; l'eye ozi; l'ekele iya ekele; gude egwu l'aja iya ajaja. ³ Eze abya eshi l'iphe, o nweru enweru hata elu iya nu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru l'utsu me l'urennyashi; me ke mboku otu-ume; me ke Aji Onwa Ophungu; mewaru k'ogba aji,

e dobegbaaru l'oge iya; mbụ ẹge ono, e deru iya l'ekemu Ojejoje ono.

⁴ Yọ bya atụa ekemu tẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu woru oke iphe, ruberu ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi nụ ẹphe; k'ophu ẹphe e-yeru ẹhu l'ome ekemu Ojejoje. ⁵ Ekemu ono, eze tūru ono abya edzuru ẹkemeke; teke ono teke ono; ndu Ízurẹlu anụlahaa akpuru iphe ọdungu ẹphe: mbụ witu; mẹ; manụ olivu; manụ-ẹngu; mẹkpo iphemiphe ọbule, shi l'ẹgu. Ẹphe evubatakwapu òkè lanụ l'ụzo iri, shi l'iphemiphe ọbule, ẹphe nweru; yo tsubo etsubo.

⁶ Ndu Ízurẹlu; mẹ ndu Júda, bukota lẹ mkpukpu, noḡbaa lẹ Júda ewotakwapu oke lanụ l'ụzo iri, shi l'eswi; mẹ aturu; mẹ l'eghu ẹphe bya anụ. Ẹphe anụkwaphu oke lanụ l'ụzo iri, shi l'iphe, dụ nsọ, e doberu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe nsọ. Ẹphe akụa ya l'ikpo l'ikpo. ⁷ Ẹphe wataru iya l'ọnwa k'ẹto; megee ya l'ọnwa k'ẹsaa.

⁸ Hezekáya yele ndu ishi abya aphi ẹge iphe ono kutsuaru l'ikpo; jaa Ojejoje ajaja; bya agọoru ndibe iya; mbụ ndu Ízurẹlu ọnu.

⁹ Hezekáya abya ajilahaa ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi ẹge ee-me iphe ono, kutsuaru l'ikpo ono. ¹⁰ Azaríya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; onye ọnu-ulo Zadoḡu abya eyee ọnu; sụ: “Lẹ keshinu teke ẹphe wataru ovubata iphe ono l'eze-ulo Nchileke; bẹ ẹphe wataru oriji ẹpho; ọphu aphiḡuje aphiḡu ahakwaduru nshinu; kele Ojejoje gowaru ọnu-oma nụ ndibe iya. Ọo ya meru iphe eze iya ọphu, ha ẹge-a tsufukwadururu etsufu.”

¹¹ Hezekáya abya ezi ephe t'ephe dozia mkpura, aakwakọbeje iphe l'eze-ulo Nchileke. Ephe edozia ya. ¹² Ephe evutakota iphemiphe ọbule ono, a nuru t'e gude baaru Ojejoje ẹja ono bya edobe l'ime mkpura ono; mekpọ ọzo lanu l'ọzo iri phu; me iphe ono, e doberu nsọ ono. Ephe ta padu ozi ephe ẹka lanu. Ọ buri Konanaya, bu onye Lívayi be bu onye ishi, eleta ephe ẹnya. Onye etsota iya nu aburu nwunne iya, bu Shimeyi. ¹³ Eze, bu Hezekáya; me onye ishi ọlo Ojejoje, bu Azaríya abya afota ndu a-ọdu Konanaya yele nwunne iya, bu Shimeyi l'ẹka; l'eleta iphe ono ẹnya. Ndu ephe fotaru bu: Jehiyelu; Azaziya; Nahatu; Ásahelu; Jerimotu; Jozabadu; Eliyelu; Isumakiya; Mahatu; me Benáya.

¹⁴ Ọ buri Kore, bu nwatibe onye Lívayi, bu Imuna; mbu onye nche onu-oguzo ọzo ẹnyanwu-ahata; be iphe, a nuru Nchileke l'ẹge onye chiru obu iya no l'ẹka. Iphe, a nuru Ojejoje; me iphe, katsukpo ọdu nsọ bu iya anọduje ekeshi iya. ¹⁵ Ndu yeru ẹhu l'oyeru iya ẹka le mkpukpu ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja bu bu: Ídenu; Minyaminu; Jeshuwa; Shemáya; me Amaríya; me Shekaníya. Ephe yetaru ẹka l'okeru ndu achijeru Nchileke ẹja ibe ephe iphe, gbaru ephe. Ephe keru iya l'ogbo l'ogbo. Ọ buri ẹge a nuru ọgurenaya b'a nuru nwata.

¹⁶ Ndu ọdo, ephe kevutsuaru bu unwoke, nowaru tsube l'afa ẹto kwaseru, bu ndu ephe ephe no l'ekwo, e deshiru ẹge e shi mua ephe; kevutsuaru iphe bu ndu abahuje l'eze-

ulo Nchileke l'eje ozi mboku-mboku. E keru iya ephe l'ogbo l'ogbo l'ege ozi, ephe eje gbaru. ¹⁷ Ephe abya ekeru gba ndu achijeru Nchileke eja, e deru epa ephe l'anya-ufu ephe ege e shiru mua ephe; me ndu Livayi, nowaru tsube l'ukporo afa kwaseru. E keru ephe iphe ono l'ogbo l'ogbo l'ege ozi ephe gbaru. ¹⁸ E deshikotaru epa unwegirima ephe ndu ke nshii; me unyomu ephe; me unwu ephe k'unwoke; me unwu ephe k'unwanyi le mkpukpu ono kpa-mukpamu l'ekwo, e deshiru ege e shiru mushia ephe; ke l'ephe gbaru t'e gude ire ephe aka l'odobe onwephe nsọ.

¹⁹ A bya le ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu k'eri Eronu; mbu ndu ono, bu l'egu, no-pheru mkpukpu ephe mgburumburu ono; ephebedua b'a gutaru unwoke le mkpukpu le mkpukpu te ephe keeru unwoke ndu k'eri Eronu ono iphe nk'ephe; mekpọ ndu e deru epa ephe l'ekwo, e deshiru ege e shiru mushia ndu Livayi.

²⁰ Iphe ono be bu iphe, Hezekaya meru l'ali ndu Juda gbaa mgburumburu. O meru iphe, du mma; me iphe, vudo nhamunha; bya aburu onye e gude ire iya aka l'eke Ojejoje, bu Nchileke no. ²¹ Iphemiphe obule, o yeru aka l'ozi, no l'eze-ulo Nchileke; me l'ome ekemu; me l'ome iphe, a suru t'e meje; mbu l'ochọ Nchileke iya; b'o gudekota obu iya l'o ha mee. E shi ege ono; iphemiphe obule aburu iya upete.

Senákeribu abyarú Jerúsalemu oḡu
(2 Eze 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Azá 36:1-22;
37:8-38)

¹ Hezekáya ejebetsua eḡiri ozi ono, o jeru ono; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu achíta ndu soja iya; eḡhe abya oḡu l'alí Júda; bya ekephetagbaa mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. Iphe oḡori aburu te ya -lutaru iya onwiya.

² Hezekáya aphulephu l'iphe Senákeribu gbaru enya iya bya bu t'o lua oḡu le Jerúsalemu;

³ jekfushia ndu ishi oḡu iya; me ndu soja iya idzu. Eḡhe achíta l'eḡhe e-je enwuchishia enya-mini, no l'azu mkpukpu ono t'o gbabuhu mini.

Eḡhe eyetaru iya eka. ⁴ A du l'igwe dzua; je enwuchishia enya-mini ono l'o ha; me nggele, atsobata l'alí ono. Eḡhe asu l'eḡhe ta ahadu te ndu eze ndu Asiriya phu mini, e-dzuru eḡhe; me eḡhe byalephu. ⁵ Hezekáya abya efube ifu

kpukwatsua eke daru adada l'upho-mkpuma mkpukpu ono; bya akpushia ulo-eli ulo-eli l'eli upho-mkpuma ono. L'azu upho-mkpuma ono; b'o kpuru upho-mkpuma odo. Yo bya emee agbarike k'upho-mkpuma Mkpukpu Dévidi; yo kabaa oshihu ike. Yo kpushikwaaphu ngwa-oḡu l'igwe; me iphe, eegudeje egbochita onwonye.

⁶ Yo bya edobe ndu soja, a-buru ishi ndu ízurelu; bya ekua eḡhe; eḡhe abyakfuta iya l'edukfu, no l'iku obu-edukfu mkpukpu ono. Yo kfuaru eḡhe okfu, e-me te obu shihu eḡhe ike su: ⁷ "T'okpoma shikwaa unu ike; ophu obu 'awakwa unu awawa. Unu ba atsukwa egvu; ophu meji 'atofukwa unu le k'eze ndu Asiriya yele igwe ndu soja ono, tso iya nu ono; l'onye

ophu tso ayibedua kakwa onye ophu tso iya nu.
⁸ Iphe, o nweru bu ngwa-ogu ke madzu; obenu l'ayibedua nweru Ojejoje, bu Nchileke ayi, bu onye e-yetaru ayi eka; lu-chiaru ayi ogu." Iphe ono, Hezekaya, bu eze ndu Jüda kfulu ono emee; obu eshihu ndu Jüda ike.

Senákeribu ekfutoshi Jerúsalemu

⁹ A nonyaa; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu; mbu onye ono, chi ndu soja iya yechia Lakishi ono abya ezi ndu ozi iya t'ephe je Jerúsalemu je ezia Hezekaya, bu eze ndu Jüda; me ndu Jüda, bu le Jerúsalemu; su:

¹⁰ "Owaa iphe, Senákeribu, bu eze ndu Asiriya kfulu. O suru: ?Bu ngunu be unu chiru ukfu kwee, meru; unu anoshia le Jerúsalemu l'eke e kephetaru unu ekepheta? ¹¹ ?Unu marua l'oo eduphu be Hezekaya eduphu unu l'eke osuje unu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-nafuta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bu te egu nri; me egu mini gbushia unu. ¹² ?To budu Hezekaya ono be wofuru eke aagwajeru iya iphe; mebyishia enya-ngweja iya; bya asu ndu Jüda; me ndu Jerúsalemu l'oo enya-ngweja lanu be ephe a-bajeru aja; buru iya be ephe a-kpojeru insensu oku?

¹³ "?Unu ta madu iphe yele nna iya oche phe meru ndu ali odo? Agwa ndu ali odo ono; ?oodua ike nafuta iya ali ephe l'eka? ¹⁴ A bya l'iphe bu mbakeshi ono, nna iya phe meru; ephe aburu kpurupyata ono; ?nanu agwa ophu, duru ike nafuta iya ndu nk'iya l'eka. ?Nanu ege Nchileke nk'unu e-shi du ike nafuta iya unu l'eka. ¹⁵ Ophu

tẹ unu ba ahashi Hezekáya t'ọ gho-gbua unu; dephushia unu ẹge ono, oodephushi unu ono. Unu be ekwekwa nk'iya; kẹ l'ẹ tọ dukwa agwa oha; m'ọ bu k'alì-eze, dujewaru ike nafuta iya ndibe iya l'ẹka; m'ọ bu l'ẹka nna iya phe. ?Nanu ẹge ọ bu Nchileke unu e-gbe nafuta-chia unu l'ẹka iya?"

E gburu Senákeribu

¹⁶ Ndu ozi Senákeribu ono l'ekfubyishikwaphu Ojejoje, bu Nchileke; mẹ nwozi Ojejoje, bu Hezekáya. ¹⁷ Eze Senákeribu edekwaaphu ẹkwo gude l'ekfubyishi Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu; sù: "L'ọ ẹge ono, agwa ndu alì ọdo ta dudu ike nafuta iya ndu nk'iya l'ẹka phù; bu ẹge Nchileke kẹ Hezekáya ta adukwaphu ike nafuta iya ndu nk'iya l'ẹka." ¹⁸ Ndu ozi Senákeribu ono egude okfu-alì ndu Júda chiru mkpu kpua ndu Jerúsalemu ono, nọ l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono; t'ẹphe shi ẹge ono mee t'ẹphe tsuhu egvu; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono nata mkpukpu ono. ¹⁹ Ẹphe ekfulahaaru Nchileke kẹ Jerúsalemu sùkusuku; yo gbe du l'ọ bu agwa ndiphe, bu iphe, madzù gude ẹka iya mee.

²⁰ Eze Hezekáya; mẹ onye nkfuchiru, bu Azáya Emožu abya ekfuru nù Nchileke; raku iya lẹ k'iphe ono; yo rua l'imigwe. ²¹ Ojejoje ezia ojozi iya; yo je echigbushia iphe, bu ndu soja, ike du l'ọgu; ndu ishi ndu soja; mẹ ndu ishi ọdo, nọ l'ọdu ọgu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya egude iphere laphushia azù l'alì iya. Yo rua; je abahù lẹ nwulo agwa iya; unwegirima iya ndu k'unwoke, nọ ẹke ono; egude mma gbuta iya tụa.

2 Iphe e meru l'oge ndu Eze 32:22 civ 2 Iphe e meru l'oge ndu Eze 32:28

²² Ojejoje eshi ege ono dzofuta Hezekáya yele ndu le Jerúsalemu l'eka Senákeribu, bu eze ndu Asiriya; mewaru l'eka ndu odo. Yo mee; to nwehe ndu byaru ephe okpa ehu odo. ²³ A du l'igwe vuta iphe bya anu Ojejoje le Jerúsalemu; me iphe, eregbaa ire, ephe nuru Hezekáya, bu eze ndu Júda. Tsube le teke ono kwaseru be iphe bu mbakeshi byaru bya edobe iya l'onodu, ha nshinu.

Iphe-ememe guderu Hezekáya

(2 Eze 20:1-3, 12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ Yo buru teke ono be iphe-ememe byaru bya egude Hezekáya; k'ophu bu l'o nowa l'onu-onwu. Yo kfuru nu Ojejoje; yo za iya; bya emeru iphe-ophulenyá nu iya. ²⁵ Hezekáya awata otse etsetse l'ime obu iya; ophu o dudu iphe, o meru le k'iphe-oma ono, o nataru ono. Ya ndono; oke ehu-eghughu Ojejoje adakfuta iya; dakfuta ndu Júda; dakfuta ndu Jerúsalemu. ²⁶ Hezekáya yele ndu Jerúsalemu abya akwaa izimana ke etsetse ono. Ojejoje ahaa ephe otu-koshi oke ehu-eghughu iya l'oge ke Hezekáya.

Iphe, Hezekáya nweru

²⁷ Hezekáya nweru iphe nshinu; bukwaruphu onye aakwabé ugvu nshinu. O metaru onwiya mkpura eke okwakobeje mkpola-ocha; me mkpola-ododo; me mkpuma, vugbaa oke aswa; me manu, eshi mkpo; me iphe, eegudeje egbochita onwonye; mewaru iphe odo, vugbaa oke aswa. ²⁸ O kpukwaruphu ulo eke oodobeje witu; eke oodobeje mee; me manu; bya enweru odu-eswi eke eswi, anoje l'udu iya udu iya;

mẹ ọdu-aturu. ²⁹ Ọ kpushiru onwiya mkpukpu mkpukpu; nweru aturu l'igwè; mẽ egwu; mẽ eswi; kẹle Nchileke nuru iya ẹku, du egvu.

³⁰ Ọo Hezekáya bẹ mechiru ẹke mini Gihonu eshije l'uzo imeli atsọfu; bya eshi l'uzo alì iya bufuaru iya uzo l'uzo ẹnyanwu-ariba Mkpukpu Dévidi. Iphe, bu iphe Hezekáya kuberu ẹka abujeru iya upete. ³¹ Yo be teke ndu ishi, achi Bábyilonu yeru ndu madzu t'ephe bya amaru ẹge k'iphe-ophulenyà, Ojejoje meru l'alì ono du; Nchileke ahaa ya t'ọ data iya; maru iphe, nọ iya l'obu.

Anwuhu Hezekáya
(2 Eze 20:20-21)

³² Iphe ọdo, Hezekáya mekotaru; mẽ ẹge o gude koshi lẹ Nchileke duru iya lẹ nsọ; b'e dekotaru l'aphù onye nkfuchiru, bu Azáya Emožu; mẽ l'ẹkwo ndu eze ndu Júda; mẽ kẹ ndu Ízurelu.

³³ Tọ du iya bu; Hezekáya anwuhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ugvu ẹke ili ndu eri Dévidi nọ. Ndu Júda kpamukpamu mẽ ndu Jerúsalemu akwabẹ iya ugvu teke ọ nwuhuru. Manáse, bu nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ọzori iya.

33

Manáse bu eze ndu Júda
(2 Eze 21:1-9, 17, 18)

¹ Iphe, Manáse gbaru bu afa iri l'ẹbo teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labu l'afa iri l'ise lẹ Jerúsalemu. ² O meru iphe, du ẹji l'enyà Ojejoje. O meru akpamara ono, iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu

Ízurelu shi anọduje eme ono. ³ Eke ono, aagwaje iphe, nna iya; mbu Hezekaya mebyishiru ono b'ọ kpukwaru; bya edobetsuaru Bálu ẹnangweja; kpobetsua itso Ashera; bya abaarunwu iphe, nọgbaa l'igwe aja; jeeru iya ozi. ⁴ Yọ kpushia ẹnangweja l'eze-ulo Nchileke, nọ le Jerusalemu, bu iya bu eke ono, Ojejoje suru: “Ọ bu le Jerusalemu be epha iya a-nọ gbururu jeye le gbururu.” ⁵ L'echi ogbodufu labu, nọ l'eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpushiru ẹnangweja unwu iphe, nọgbaa l'igwe. ⁶ Ọ kpọru unwegirima iya unwoke ọku gude gwoo aja le nsuda nwatibe Hino mu. Ọ gwọru agwugwo; gwọo ogvu; mee mgbashi; l'ejeje okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me l'eka ndu njibya. Ejo iphe, o meru be ha nshinu l'anya Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ehu-eghghu.

⁷ Ọ pyiru ntekpe dobe l'eze-ulo Nchileke; mbu l'eke ono, Nchileke kfuru Dévidi yele nwatibe iya, bu Solomonu; su: “Ọ bu l'ulo-wa; me le Jerusalemu, bu mkpukpu ono, ya fotaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ephe ha ono be ya e-me te t'epha iya nọdu gbururu jeye le gbururu. ⁸ Ọphu ya ta abyadu l'eme te ndu Ízurelu shi l'ali ono, ya turu nna ephe eka ono hata okpa lufu alufu odo; m'ọ -buru-a l'ephe a-nwube ẹnangweja l'emekota iphe, ya turu ephe l'ekemu ono, ya shi l'eka Mosisu nu ephe ono; me iphe, ya toru okpa iya; me l'ome-l'ali iya.” ⁹ Ọ bu le Manase dusweru ndu Juda; me ndu Jerusalemu; ephe emee iphe, du eji, ka ọphu ndu oha ono, Ojejoje mebyishiru l'ifu ndu Ízurelu ono mekotaru.

Izimana ala Manáşe azu

¹⁰ Ojejoje ekfuru yeru Manáşe yẹle ndu nk'iya; ophu ephe 'angadu nchi. ¹¹ Tọ dụ iya bú; Ojejoje achita ndu ishi ndu soja eze ndu Asiriya; ephe abakfuta ephe. Ephe egude ikokoro kota Manáşe l'imi; tụa ya egbirigba, e meru l'ope kpuru lashia Bábyilonu. ¹² Iphe ono atsude l'iya phụ l'ẹhu; yọ chọlahaa ẹge ya e-shi tụa Ojejoje, bú Nchileke iya l'ẹnya; yọ kwata bya ewozita onwiya alì l'ifu Nchileke kẹ nna iya phẹ. ¹³ Yo kfuru nụ Nchileke; iphe ono, ọ rọru ono erua Ojejoje l'ẹhu; yọ nua iphe, ọ rọru iya; duphuta iya azu lẹ Jerúsalemu; yọ bya anọdu l'alì-eze iya. Manáşe abya amaru teke ono l'ọo Ojejoje bú Nchileke.

¹⁴ E metsua; yọ kpụ-kwazi upho Mkpụkpụ Dévidi ophu nọ teke aalufuta afuta; mbụ l'uzo ẹnyanwu-ariba ogvu-mini Gihonu lẹ nsuda; kpua ya jeye lẹ Onu-oguzo Ema; bya akpụ-phe ugvu Ofelu mgburumgburu. Ọ kpukwaru iya phụ; yọ kabaa l'eli. Yọ bya edokaa ndu ishi ndu soja l'iphe, bú mkpukpu, a kpuru; yo shihukota ike l'alì Júda.

¹⁵ Yo wofukota ogvu, e jetaru ejeta; bya ewofu ntẹkpe phụ l'eze-ulo Nchileke; bya emebyishia ẹnya-ngweja, ọ kpushiru l'ugvu ẹke eze-ulo Nchileke nọ; mẹ lẹ Jerúsalemu ono. Yo vuta iya tufaa l'azu mkpukpu. ¹⁶ Yọ bya edozia ẹnya-ngweja Ojejoje; bya egwoo ngweja ẹhu-agu; mẹ ngweja-ekele l'eli iya. Yo kfuaru ndu Júda t'ephe bajeju Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelu eja. ¹⁷ Ọle; ndu Júda ta hakwanu ogwo ngweja l'ẹke,

aagwaję iphe. Ọle ọ kwanu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe kpụu bę ẹphe anọduje egwo iya anụ.

Anwuhu Manáse
(2 Eze 21:17-18)

¹⁸ Iphe ọdo, Manáse mekotaru; mę ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę iphe, ndu aphụ àphù gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu kfuru nụ iya; b'e dekotaru l'ẹkwo akọ ndu eze ndu Ízurelu. ¹⁹ Ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę ẹge Nchileke shiru nabata iya; mękwaphu ẹjo iphe, o meshiru; je akpaa lę ndzụ be gude ire iya ẹka, nọ iya l'ẹhu; mękpo ẹke ọ kpushiru, aagwaję iphe; mę ẹke o doberu itso Ashera; mę ntẹkpe; b'o wozitaderu onwiya alị; b'e dekotaru l'ẹkwo akọ onye aphuje àphù, bụ Hozayi. ²⁰ Tọ dọ iya bụ; Manáse anwuhu lakfushia nna iya phe. Ẹphe elia ya l'ụlo iya. Amọnu, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ọzori iya.

Amọnu bụ eze ndu Júda
(2 Eze 21:19-26)

²¹ Iphe, Amọnu gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achịchi. Yọ chịa afa labụ lę Jerúsalemu. ²² O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya; mbụ Manáse. Iphe, bụ ntẹkpe Manáse, bụ nna iya doberu b'o gworu ngweja nụ; baaru iya ẹja. ²³ Ẹ to wozitadu onwiya alị l'ifu Ojejoje ẹge nna iya; mbụ Manáse wozitaru onwiya. Amọnu bụlephu ikpe b'o mekoru kpua onwiya. ²⁴ Ndu ozi iya agbaaru iya ẹjo idzu; woru iya gbua l'ufu iya. ²⁵ Obenu lę ndu Júda bę gbushikotaru ndu ono, tso gbaaru eze, bụ

Amonu ejo idzu ono. Ndu Júda eworu Josáya, bu nwatibe iya ke nwoke mee eze l'ozori iya.

34

Josáya bu eze ndu Júda (2 Eze 22:1-2)

¹ Iphe, Josáya gbaru bu afa esato teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa iri le nanu le Jerúsalemu. ² O meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje. O tsoru ubeka ochechoroche iya, bu Dévidi; to du ophu o haru.

³ L'afa, kwe iya afa esato; k'ophu o wataru achichi b'o wataru ocho uzo ke Ojejoje, bu Nchileke k'ochechoroche iya, bu Dévidi. Teke ono b'o bukwaduru nwata nshii. Yo be l'afa k'iri l'ebo ya; yo wata ophashi urukutu, no le Júda; me Jerúsalemu; mbu woshilaha eke aagwaje iphe, nogbaa ya nu; me itso Ashera; me ntekpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpukpu. ⁴ Yo zia t'e tsukposhia enya-ngweja Balu. Yo nwutsushia enya-ngweja insensu, no l'eke ono. Itso Ashera; me ntekpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpukpu b'o gwekotaru; yo buru udzu; yo woru iya je ephekaa l'ili ndu shi agwaje iya nu.

⁵ Ndu achijeru agwa ono eja b'o kpokotaru okpu ephe oku l'eli enya-ngweja ephe ono. Yo saa ali Júda; me Jerúsalemu asasa. ⁶ Tsube le mkpukpu mkpukpu ndu Manase; ke ndu Ifuremu; me ke ndu Simiyonu; je akpaa le ke ndu Nafutali; me l'eke no-pheru iya mgburumgburu, e meru; yo buru kpurupyata; ⁷ b'o nwutsushikotaru enya-ngweja ephe; gwee itso Ashera; me ntekpe, no

iya nù; yọ buru udzu. Ọ tuko ẹnya-ngweja insensu, nọkota l'alì Ízurelu nwutsushikota. Yo metsua; laphushia azu le Jerúsalemu.

A phuru Ekwo ekemu

(2 Eze 22:3-20)

⁸ Yo be l'afa, kwe Josáya afa iri l'esato, ọ wataru achichi; teke ono b'ọ woshiwaru iphe, du eji l'alì ono; yo zi Shefanu Azalaya; me Maseya, bu ọ-chi-ọha mkpukpu ono; me Jowa Jowahazu, bu onye akwakọbeje iphe, meru nu; t'ephe je emekwaa eze-ulo Nchileke, bu Nchileke iya.

⁹ Ephe abya ejekfu Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke nu iya; mbu okpoga ono, ndu Lívayi, bu ndu eche nche l'onu-ulo nataru ndu Manáse; ndu Ifuremu; me ndu Bénjaminu l'ephe ha; me le ndu Jerúsalemu.

¹⁰ Ephe eworu okpoga ono ye l'eka ndu ishi oru ono, aaru l'eze-ulo Nchileke ono. Ephebedua eworu iya nu ndu aru oru l'eze-ulo Nchileke ono t'ephe gude kpukwaa ya; mezia ya emezi.

¹¹ Ephe ewokwaruphu okpoga nu ndu kapyinta; me ndu akpu ulo ono t'ephe gude zuta mkpuma, a washiru awashi; oshi-uko; me l'osweru, eswebeje l'ulo; kele ndu ophu shi nodu iya nu be ndu eze, shi achì Júda haru; yo lakota l'iyi.

¹² Unwoke ono be yeru ehu ruo oru ono. Ndu e doberu l'ishi t'ephe leta ẹnya l'ege e gude eje ozi ono be bu Jahatu; me Obedáya. Ndu ono bu ndu Lívayi, shi l'eri Merari. Ndu odo bu Zekaráya; me Meshulamu, bu ndu eri Kohatu. Ndu Lívayi ono, bu ndu ophu emeje nka l'oku ngwa-egvu

¹³ bẹ bụ ndu ishi kẹ ndu ọphu evu iphe, e gude eme k'ụlo ono. Yọ bụru ẹphe eleta ndu ọru ono l'ọru, dụ l'iche l'iche. Ndu Lívayi ono bẹ haru bụru ndu o-de-ẹkwo; ndu ishi ọru; mẹ ndu nche ọnu-ọguzo.

¹⁴ Yọ bụru teke ẹphe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ụlo Nchileke ono bẹ Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja phuru ẹkwo ekemu ono, Ojejoje shi l'ẹka Mósísi nụ ono. ¹⁵ Hilikaya ekfuaru Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; sụ: “Lẹ ya phụakwaru ẹkwo ekemu-a l'eze-ụlo Nchileke.” Yọ bya eworu ẹkwo ekemu ono nụ Shefanu. ¹⁶ Shefanu egude ẹkwo ono jekfu eze; bya asụ iya “L'iphemiphe ọbule, e yeru ndu ozi ngu l'ẹka t'ẹphe mee bẹ ẹphe emekwa-a. ¹⁷ Ẹphe wotaakwaru okpoga, nọ l'eze-ụlo Nchileke ye l'ẹka ndu ishi ọru; mẹ ndu ọphu arụ ọru ọbu.” ¹⁸ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo abya ekfuaru eze teke ono; sụ iya: “Lẹ Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bẹ nwekwaru ẹkwo, ọ nuru iya.” Shefanu abya anọdu l'ifu eze gụa ya.

¹⁹ Eze anụlephu iphe, ọ gụfutaru l'ẹkwo ekemu ono; woru uwe iya lajashia. ²⁰ Eze asụ Hilikaya; mẹ Ahikamu, bụ nwatibe Shefanu; mẹ Abudọnu Mayika; mẹ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; mẹ Asaya, bụ nwozi eze; sụ ẹphe: ²¹ “Unu je akpataru iya Ojejoje ishi; kpataru iya ndu phoduru nụ lẹ Ízurelu; mẹ lẹ Júda; k'iphe ono, e deru l'ẹkwo, a phuru ono. Oke ẹhu-eghughu, Ojejoje a-tukoshi ẹphe; bẹ hakwa nshinu; kẹle nna ẹphe phẹ te emedu iphe, Ojejoje kfuru; ẹphe te me iphe, e deru l'ẹkwo-a.”

22 Tọ dọ iya bụ; Hilikaya; mę ndu ono, eze ziru ozi ono ejeshia kę nwanyi, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bụ Huluda. Huluda bụ nyee Shalumu Tokuhatu, nwatibe Hasura. Shalumu bę eletaje uwe ndu achijeru Nchileke ęja ęnya. Eke Huluda bu bụ l'obu-ęgu Jerúsalemu. Ęphe abya ekfuaru iya k'iphe ono.

23 Yọ sụ ęphe: “Owaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu ekfu: Unu je ezia onye ziru unu; 24 lę Ojejoje sụru: ‘Lę ya abya owokfuta Jerúsalemu; mę ndu bu iya nụ ęjo iphe-ehuka; me iphe, bụ mburọnu ono, e deshiru l'ękwo ono, a gụru l'ifu eze ndu Júda ono. 25 Ishi iya aburu l'ęphe gwọberu iya; kpọlahaa ínsęnsu oku l'anụ agwa ọdo; gude iphe, ęphe emetsua l'akpatsu iya ęhu-eghughu. Oo ya bụ lę ya a-byabę ęphe oke ęhu-eghughu iya; ọphu t'o nweđu l'a byanyia ya abyanyi.’ 26 Iphe, unu e-kfuru eze ndu Júda ono, ziru unu t'unu bya ajita l'ęka Ojejoje ono; bụ l'ọ owaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu kfuru lę k'iphe ono, ọ nuru ono: 27 Keshinu ọphu iphe ono ruru ngu l'obu; nggu ewozita onwongu alị l'ifu yebe Nchileke teke ono, i nuru iphe, ya kfuru, l'ọo-dakfuta mkpukpu-a; mę ndu bu iya nụ; mbụ keshinu ọphu i gude k'iphe ono wozita onwongu alị l'ifu iya; bya alawashia uwe ngu; raa ękwa l'ifu iya; bę ya nwaru iphe, i kfuru. Ono bụ iphe, Ojejoje kfuru ndono. 28 Ya e-me; t'i lakfu nna ngu phe; e lia ngu l'ęhu-agu. Ęnya ngu ta abyadu bya aphụ ęjo iphe-ehuka ono, ya e-wokfuta mkpukpu-a; mę ndu bu iya nụ ono.”

Ya ndono; ęphe alaa bya akọru eze ęge

nwanyị ono kfulu.

Josáya agbakwazi ndzụ onye lẹ Ojejoje
(2 Eze 23:1-20)

²⁹ Tọ dū iya bụ; eze abya ezia; e je ekukota ndu bụ ogurennya ndu Júda l'ephe ha; mę ndu kẹ Jerúsalemu. ³⁰ Eze yele unwoke ndu Júda ono l'ephe ha; mę ndu bu lẹ Jerúsalemu; mę ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu Lívayi; mękpo ndu ono l'ephe ha; ndu ukfu mę ndu nta; atuko wuru jeshia l'ulo Ojejoje. Yọ guru ekwo ogba-ndzụ ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono ye ephe lẹ nchi. ³¹ Eze abya evudo lẹ mgboro itso iya; gbaa ndzụ l'ifu Ojejoje lẹ ya a-nodu etso Ojejoje; mę lẹ ya e-gude obu iya l'ọ ha; mę ndzụ iya l'ọ ha eme ekemu iya, ọ sụru t'e meje; mę iphe, ọ toru okpa iya; shi ege ono eme iphe, ogba-ndzụ ono, e deru l'ekwo ono kfulu. ³² Yo mee tẹ iphe, bụ ndu Jerúsalemu; mę ndu Bénjaminu kweta iphe ono, o kfulu ono. Ndu Jerúsalemu emee iphe, ogba-ndzụ Nchileke ono kfulu; mbụ Nchileke kẹ nna ephe.

³³ Josáya ewofukota ejo agwa, nọ l'alị kẹ ndu Ízurelu. Yo mee t'iphe, bụ ndu nọkota lẹ Ízurelu bageru Ojejoje, bụ Nchileke ephe eja. Ephe ta habua otso ụzo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ephe jeye l'oge nka-ezekuna nk'ia.

35

Josáya agba Aji Esweta
(2 Eze 23:21-23)

¹ Ya ndono; Josáya abya agbaaru Ojejoje Aji Esweta lẹ Jerúsalemu. E gbua nwaturu Aji

Esweta ono l'onwa mbụ gbaru l'abalị iri l'eno. ² Yọ bya edobetsua ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi, gbaru ẹphe; bya aduà ẹphe ike; sù ẹphe t'ẹphe leta ẹnya l'ozi, nọ l'ulo Ojejoje. ³ Yọ bya ekfuru yeru ndu Lívayi, bụ ndu ezije ndu Ízurelu kpamukpamu iphe; bya aburu ndu dụ nsọ l'ẹke Ojejoje nọ; sù ẹphe: “Unu woru okpoko ono, dụ nsọ ono dobe l'ulo ono, Sólomonu Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu kpuru ono. T'ẹ b'a pahekwa iya l'ukuvu ọdo. Unu jeeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ozi nta-a yẹle ndibe iya, bụ ndu Ízurelu. ⁴ Unu kwakọbe onwunu l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ẹge unu dụ l'ọgbo l'ọgbo, bụ iya bụ ẹge ono, Dévidi; onye ono, shi buru eze ndu Ízurelu yẹle nwatibe iya; mbụ Sólomonu deru edede doberu unu ono.

⁵ “Unu vudo lẹ Eke-dụ-Nsọ ono; l'ọgbo l'ọgbo ẹge ọ dụ l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ndu Ízurelu mmanu. Unu egude ndu Lívayi tughashia onwunu l'iphe, bụ ọgbo ọphu nọnu. ⁶ Unu egbua nwaturu Aji Esweta ono; mee onwunu t'unu dụ nsọ; kwakọbe nwaturu ono; k'ọphu unwunna unu phẹ a-nọdu eme iya ẹge Ojejoje shi l'ẹka Mósisu tụa ekemu iya.”

⁷ Ndu Ízurelu mmanu, nọ l'ẹke ono bẹ Josáya nuru aturu; me ẹghu, kpakọru dụ ukporo unu ugbo ẹto l'unu iri l'ise,* ẹphe gude mee kẹ ngweja Aji Esweta ono. Ọ nukwaruphu ẹphe unu eswi ẹsaa l'ukporo eswi iri.† Elu ono l'ọ ha shikota eze l'ẹka.

* 35:7 35:7 Iphe ọ bụ bụ 30,000. † 35:7 35:7 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

8 O kwaphu ege ono be ndu ishi oru Josaya woru iphe, shi epe l'obu nu ndu Izurelu ono; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi. Hilikaya; Zekaraya; me Jehiyelu, bu ndu ishi ulo Nchileke abya eworu unu aturu ishingulu ukporo iri;‡ me ukporo eswi iri l'ise§ nu ndu achijeru Nchileke eja t'epe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono. 9 Konanaya; Shemaya; me Netanelu, bu unwunna iya; me Hashabaya; Jeyelu; me Jozabadu; bu ndu ishi ndu Livayi be nuru ndu Livayi aturu; me eghe, du unu iri l'ebo l'ukporo iri;* nukwaphu epe unu eswi l'ukporo eswi ise;† t'epe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono.

10 A kwakotsua ke Aji Esweta ono; ndu achijeru Nchileke eja eje evudo l'onodu epe; ndu Livayi anodu ege e keshiru epe; mbu ege ono, eze suru t'epe no ono. 11 Epe egbushia unwu aturu Aji Esweta ono. Ndu achijeru Nchileke eja anata mee ya phee; ndu Livayi aphushia anu ono akpo. 12 Epe eworu anu, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono dobe iche; k'ophu epe e-keshiru iya ndu Izurelu l'enya-ufu l'enya-ufu; t'epe gude eka epe gwooru iya Ojejoje; ege ono, e deru iya l'ekwo Mosisu ono. Yo bukwaruphu ege ono be epe meru eswi ono. 13 Unwu aturu Aji Esweta ono; be epe huru ahuru; ege ome-l'ali iya du. Epe gude ite-oku; me nwrite nshii; me ite-ophe shia ngweja odo, du nsu eshishi; bya emekebe egwegwa

‡ 35:8 35:8 Iphe o bu bu 2,600. § 35:8 35:8 Iphe o bu bu 300.

* 35:9 35:9 Iphe o bu bu 5,000. † 35:9 35:9 Iphe o bu bu 500.

pajeru iya ndu Ízurelu mmanu ono l'ephe ha. ¹⁴ Ephe emetsua; bya akwakọbe nk'ephe; mę kę ndu achijeru Nchileke ęja; kęle ndu achijeru Nchileke ęja, bų ndu eri Éronu bę fuberu ifu l'ogwo ngweja-ukfuru; mę ẹ̀bà anų ono jeye ọchi agbaa. Ọo ya meru; ndu Lívayi akwakọbe nk'ephe; kwakọbekwaphu ọphu ndu achijeru Nchileke ęja, bų ndu eri Éronu riru.

¹⁵ Ndu ọgbo-egvu; mbų ndu eri Ásafu anọdu l'ọnodu ephe, bų iya bų ọnodu, Dévidi; Ásafu; Hemanu; mę Jedutunu, bų onye aphujeru eze àphù doberu ephe. Ndu nche anọdutsua l'ọnu-ọguzo ọnu-ọguzo; ọphu ọ dudu onye haru ozi nk'iya; kę l'unwunna ephe, bų ndu Lívayi l'eshiru ephe ite.

¹⁶ Tọ dų iya bų; e jekota ozi, e jeru Ojejoje mbọku ono gude gbaa Aji Esweta ono; gude iya gwoo ngweja-ukfuru ono l'ęnya-ngweja Ojejoje ęge ono, eze, bų Josáya sųru t'e meje iya ono.

¹⁷ Ndu Ízurelu, bų ndu ọphu nọ anọno l'ẹke ono teke ono bę gbaru Aji Esweta ono; bya agbaa Aji Buredi, ę te kodu ekoko abalı ęsaa. ¹⁸ Egbe Aji Esweta ono b'ę ta gbabua l'alí Ízurelu keshinu oge k'onye nkfuchiru Nchileke, bų Sámelu. Ọphu ọ dudu onye eze ndu Ízurelu, gbajeru Aji Esweta ọphu dų l'ọ bų ono, Josáya gbaru ono; mbų yele ndu achijeru Nchileke ęja; ndu Lívayi; mę ndu Júda l'ephe ha; ndu Ízurelu, nọ l'ẹke ono; mę ndu Jerúsalemu. ¹⁹ Aji Esweta ono b'a gbaru l'afa, kwe Josáya afa iri l'ęsato; k'ọphu ọ wataru achichi.

Anwuhu Josáya
(2 Eze 23:28-30)

²⁰ E metsua iphemiphe obule ono; Josáya abya edozitsua eze-ulo Nchileke; yo du mma; Neko, bu eze ndu Ijiputu egbeshi jeshia ogu le Kakemishi, no le mgboro Enyimu Yufurétusu; Josáya ejeshia te ya wota iya ogu. ²¹ Ole Neko yeru ndu, je ezia Josáya su iya: “?Bu ngunu adaru nggu l'iya; nggube eze ndu Júda? E to bukwa nggu be ya byakfutaru ogu ntanu. Ndu ya byakfutaru ogu bukwa ndu onu-ulo ono, ephe l'iya alu ogu ono. Nchileke be ziru iya te ya mekebe egwegwa. Ba kfu-chikwa Nchileke uzo; l'o swikwaru iya eswiru; o -dudu be oo-mekwa ti laa l'iyi.”

²² Ole Josáya te kwedu haa ya; bya emee onwiya; te b'a hube iya ama; te yele iya lu ogu ono. Yo jika le ya ta angadu nchi l'okfu Neko, bu iya bu okfu, shi l'onu Nchileke; yo tugbule-a jekfushia ya ogu le phorokoto ali Megido.

²³ Ya ndono; ndu akfu agbanua eze, bu Josáya akfu. Yo su ndu oru iya: “Unu pafu iya; ke l'e meruakwaru iya ehú okpobe emeru.” ²⁴ Ndu ozi iya ono apata iya pafu l'ugbo-inya iya; paru iya ye l'ugbo-inya iya k'ebó palata Jerúsalemu. Yo nwuhu; e lia ya l'eke e liru nna iya phe. Ndu Júda l'ephe ha; me ndu Jerúsalemu araa ekwa iya.

²⁵ Jeremáya agu egvu-aphu ehú Josáya. Unwoke l'unwanyi, agu egvu l'anoduje agu egvu ehú Josáya ono teke ephe jeru ekwa. Yo buru ege ono b'o du jeye ntanu. Ephe emee ya; yo

buru ome-l'ali ndu Ízurelu; a bya e dee ya edede l'egvu-aphu.

²⁶ Iphe odo, Josaya mekotaru; me ege o gude mee iphe-oma l'uzo, o du l'ekemu Ojejoje; ²⁷ mewaru iphe, o meeberu; tsube l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; me ke ndu Júda.

36

Jehowahazu bu eze ndu Júda

(2 Eze 23:30-35)

¹ To du iya bu; ndu ali ono ewofuta Jehowahazu Josaya ke nwoke; mee ya eze le Jerusalemu l'ozori nna iya.

² Iphe Jehowahazu gbaru bu ukporo afa l'afa eto teke o wataru achichi. Yo chia onwa eto le Jerusalemu. ³ Eze ndu Ijiputu akwatsua ya l'ochichi le Jerusalemu; bya asu te ndu Júda tua ukporo talentu mkpola-ocha ise; waa talentu mkpola-ododo. ⁴ Eze ndu Ijiputu ono emee Eliyakimu, bu nwunne Jehowahazu ke nwoke; yo buru eze ndu Júda; me Jerusalemu; bya agbanwee epha iya; gube iya Jehoyakimu. Obenu le Neko kputaru nwunne Eliyakimu ono; mbu Jehowahazu lashia Ijiputu.

Jehoyakimu bu eze ndu Júda

(2 Eze 23:36—24:7)

⁵ Iphe Jehoyakimu gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia afa iri le nanu le Jerusalemu. O meru ejo iphe l'enya Ojejoje, bu Nchileke iya. ⁶ Nebukadineza, bu eze ndu

Bábyilonu abya etso iya oḡu; t̄a ya eḡbirigba ope; kp̄uru lasha Bábyilonu. ⁷ Nebukadineza b̄e hakwaruphu iphe, n̄o l'eze-ulo Nchileke vuta lasha Bábyilonu je edobe l'ulo agwa iya l̄e Bábyilonu l'̄eke ono.

⁸ Iphe odo, meru n̄u l'oge k̄e Jehoyakimu; m̄e akpamara, o mekotaru; m̄e iphe, d̄u eji, e gudetsuaru iya l'̄eka eke oome iya; iphe ono l'̄o ha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; m̄e ke ndu Júda. Jehoyakimu, b̄u nwatibe iya k̄e nwoke abya aburu eze l'ozori iya.

Jehoyakinu b̄u eze ndu Júda

(2 Eze 24:8-17)

⁹ Iphe Jehoyakinu gbaru b̄u afa iri l'̄esato teke o wataru ach̄ichi. Ȳo ch̄ia onwa ̄eto l'abal̄i iri l̄e Jerúsalemu. O meru ejo iphe l'̄enya Ojejoje. ¹⁰ Yo rua l'oge mini oḡungu l'afa ono; eze, b̄u Nebukadineza ezia t'e je akp̄uta iya gude bya Bábyilonu. A kp̄utaru iya; gwoo iphe, eregba ire, shi l'eze-ulo Nchileke gude tso iya. Nebukadineza eworu nwunne nna Jehoyakinu ono, b̄u Zedekaya mee eze ndu Júda; m̄e k̄e Jerúsalemu.

Zedekaya b̄u eze ndu Júda

(2 Eze 24:18-20; Jer 52:1-3a)

¹¹ Iphe Zedekaya gbaru b̄u ukporo afa l'afa lanu teke o wataru ach̄ichi. Ȳo ch̄ia afa iri l̄e nanu l̄e Jerúsalemu. ¹² O meru ejo iphe l'̄enya Ojejoje, b̄u Nchileke iya; ophu 'o wozitadu onwiya al̄i l'ifu Jeremáya, b̄u onye nkfuchiru Ojejoje.

Jerúsalemu adaa

(2 Eze 25:1-21; Jer 52:3b-11)

¹³ Zedekaya ekwefukwaruphu eze, bu Nebukadineza ikè, bu iya bu onye ono, meru; yo gude epha Nchileke ria angu ono. Yo je ekerebe; kpo-chia obu; le ya te tsodu uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu. ¹⁴ Odo aburu le ndu bu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Júda l'ephe ha be ghelegheleghele nk'ephe karu eji. Ephe yeru eka l'akpamara ono iphe bu mbakeshi anoduje eme ono; bya emerushia eze-ulo Nchileke, bu eke ono, o doberu nsò le Jerúsalemu ono.

Jerúsalemu daru

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe l'eshije l'onu ndu ozi iya l'ekfuru ephe okfu; o -kfutsua; yo kfukwazi; kele imiko ndibe iya; waa eke ono, o bu ebubu ono aduje iya. ¹⁶ Obenu l'oo ewena be ephe anoduje aja ndu ozi Nchileke ono; l'akpo okfu iya ebo-ebo-l'afu; l'achi ndu nkfuchiru iya ochi. Ephe emee ya ege ono jeye teke oke ehueghughu Ojejoje gbanwuhuru oku l'eke ndibe iya no; to kwehe emekota.

¹⁷ Ojejoje ewota eze ndu Bábýilonu dobe t'o tso ephe ogu. Yo gude ogu-mbeke gbugbushia unwu-okorobyia ephe l'ulo-nsò. Ophu o dudu onye ophu o haru le ndu k'unwu-okorobyia; l'unwu-mgboko ephe; ndu k'unwoke; me ndu ophu kahwaru nu. Nchileke atuko ephe l'ephe ha yekota Nebukadineza l'eka. ¹⁸ Yo gwoo iphe, bu iphe, no l'eze-ulo Nchileke lashia Bábýilonu; ndu ophu ha nshinu; me ndu ophu ha nwanshi.

Yo vutakwaphu ẹku, nọ l'eze-ulo Nchileke; me ẹku ke eze; waa ke ndu ishi ọru iya. ¹⁹ Ẹphe atọa ọku l'eze-ulo Nchileke; nwutsushia ọpho-mkpuma, e gude kpọ-pheta Jerúsalemu. Ẹphe atukota ọku l'iphe bu ufu-eze, nọ iya nu. Ẹphe atuko iphe, ere ire, nọ l'ẹke ono mebyishikota.

²⁰ Yọ chita nwa ndu ọphu wafuru nu lashia Bábyilonu; mbu ndu ọphu wafuru nu, ẹ t'e gudedu ogu-mbeke gbua; ẹphe ejelahaaru iya ozi; l'ejeru unwu iya ozi jeye teke alì-eze ndu Peshiya bya akwatsua ke Bábyilonu. ²¹ Alì ono be tutaru ume; teke ono, ọ daburu ochobo ono. Yọ tua ume ukporo afa ẹto l'afa iri. Yo shi ẹge ono vukota; mbu okfu, Ojejoje shi l'onu Jeremáya kfu.

Sáyirosu eme te ndu a kpuru le ndzu laphuta azu

(Ézu 1:1-4)

²² Yo be l'afa mbu, Sáyirosu wataru ọchi ndu Peshiya; l'ẹge ee-shi t'okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jeremáya kfu ono ree; Ojejoje akpalia Sáyirosu; yọ raa ya arara l'alì-eze iya mgburumburu; bya edee ya edede l'ẹkwo; su:

²³ “Owaa iphe, Sáyirosu, bu eze ndu Peshiya ekfu. O suru:

“Le Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; be nuwaru iya iphe, bu alì-eze, nọ le mgboko-a; bya atuwa ẹka te ya kpuaru iya ulo le Jerúsalemu l'alì Júda. Te iphe, bu onye ke Nchileke, nọ l'ẹke-a; tugbua lashia ẹke ono; le Ojejoje, bu Nchileke swikwaru iya-a.”

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb